

Πρωτοσυγγέλλου Δαμασκηνού
Πνευματικού της Ιεράς Μονής Τροοδιτίσσης

ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΣΑΣ ΕΙΠΑΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ

“Να δεις, πάτερ, όταν εξασφαλιστεί η άδεια για αφαίρεση οργάνων από ασθενή, πώς κατεβαίνουν οι μεταμοσχευτές **όπως τα γεράκια**....Άλλος να αρπάξει την καρδιά, άλλος τα μάτια, άλλος το συκώτι, άλλος τους νεφρούς, άλλος άλλα....”

ΟΥΤΕ ΔΙΝΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ

(Μια ξεκάθαρη Εκκλησιαστική απάντηση και θέση
στην πρόκληση των Μεταμοσχεύσεων)

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΡΟΟΔΙΤΙΣΣΗΣ

2012

Αφιέρωμα

Η παρούσα μελέτη **αφιερώνεται** εις τον μετά των αγίων αναπαυόμενον Αγιορείτην (†) μοναχόν Νικόδημον Γρηγοριάτην, με αφορμήν τριών χρόνων από την οσιακήν κοίμησίν του, ο οποίος αν και εις νέαν σχετικώς ηλικίαν υπήρξε μάρτυς με την ιδίαν του την ζωήν, εις την σταθεράν και αμετάκλητον απόφασίν του -παρά τις ασφυκτικές πιέσεις- να μην δεχθή μεταμόσχευσιν καρδιάς, με αποτέλεσμα την εν Κυρίω κοίμησίν του εις τας 5 Φεβρουαρίου 2009. Αξιώτερον πρόσωπον δι' αφιέρωσιν της παρούσης μελέτης **δεν** θα ημπορούσεν να ευρεθή. Ο αξιομνημόνευτος και αξιομίμητος πατήρ Νικόδημος δεν υστερεί των άλλων αγίων μαρτύρων της Εκκλησίας μας. Μάλιστα εις τούτο ξεχωρίζει ότι ενώ οι άγιοι μάρτυρες εθυσίαζον την ζωήν των ίνα μη αρνηθώσι τον γλυκύτερόν των Ιησούν, εις τον μακαριστόν πατέρα Νικόδημον δεν εξητήθη τοιούτον τι (έτσι τουλάχιστον φαίνεται εξωτερικώς). Μάλιστα, ο αείμνηστος φιλοτίμος και με κόστος την ιδίαν του ζωήν ηρνήθη την μεταμόσχευσιν καρδιάς λέγων χαρακτηριστικά: «Θέλω να ζήσω. Βάλτε μου την τεχνητήν καρδίαν ή ότι άλλο τεχνικόν μέσον διαθέτει η επιστήμη. Όμως ποτέ δεν πρόκειται να δεχθώ μίαν καρδίαν που θα προέρχεται από ένα "εγκεφαλικά νεκρόν", ο οποίος για μένα δεν είναι νεκρός αλλά ζων και βαρύτατα πάσχων ασθενής». Η πράξις αυτή του μακαριστού πατρός Νικοδήμου ήτο και θα είναι η επιτυχεστέρα και ευγενεστέρα **“μελέτη”** εξ όσων υπήρξαν (γιατί την εσφράγισε με την ιδίαν του την ζωήν) δια την αναίρεσιν της κακοδοξίας των μεταμοσχεύσεων ανθρωπίνων οργάνων και του δαιμονοφυούς κλινικονομικού κατασκευάσματος όπερ λέγεται "εγκεφαλικός θάνατος". Με αυτήν του την πράξιν εφήρμοσε κατά γράμμα και κατά πνεύμα το του Κυρίου **«μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει, ίνα τις την ψυχήν αυτού θή υπέρ των φίλων αυτού»**. Προετίμησε δηλαδή να αποθάνη αυτός (αντί της δι' αρκετόν καιρόν παράτασης της ζωής του) παρά να συγκατατεθή εις την αφαίρεσιν της ζωής του πλησίον, ο οποίος ενδεχομένως να μην είχε και πάρα πολλά χρονικά περιθώρια ζωής. Ιδού **παράδειγμα** εφηρμοσμένης ερμηνείας της ως άνω Δεσποτικής εντολής, δια τους ως μη όφειλε παραχαράσσοντας το νόημα της εντολής ταύτης, προς άστοχον θεμελίωσιν των μεταμοσχευτικών των αντιχριστιανικών θεωριών (βλ. εις την παρούσαν μελέτην, *ΕΝΣΤΑΣΙΣ αρ. 12* και *ΕΝΣΤΑΣΙΣ αρ. 43*).

Ο Κύριος μας ετόνισεν ότι «ος εάν λύση μίαν των εντολών τούτων των ελαχίστων και διδάξη ούτω τους ανθρώπους, ελάχιστος κληθήσεται εν τη βασιλεία των ουρανών· ος δ' αν ποιήση και διδάξη, ούτος **μέγας κληθήσεται** εν τη βασιλεία των ουρανών». Και εσύ, αδελφέ Νικόδημε, και “εποίησας και edίδαξας” και συνεχίζεις και μετά θάνατον να μας διδάσκης τρανότερον...

Τοιούτος βλαστός ως ο μακαριστός πατήρ Νικόδημος ήτο φυσικόν να υπάρξη ενόσω είχε τοιούτον Πατέρα και Γέροντα με πνευματικόν ανάστημα, τον σεβαστόν μας π. Γεώργιον Καψάνην, υπέρμαχον του Ορθοδόξου Μοναχισμού και της Ορθοδόξου και αμωμήτου ημών πίστεως!

Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε και αείμνηστε αδελφέ ημών πατέρα Νικόδημε. Εύχου και πρέσβευε και υπέρ ημών των αμαρτωλών....

Μετ' απείρου σεβασμού,
Πρωτοσύγκελλος Δαμασκηνός.

Περιεχόμενα

Πανιερώτατον, Μητροπολίτην Πάφου.....	
Εισαγωγικά	01
ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΑΝΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ).....	01
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 1</i>	01
Η έγκυος μητέρα - ένας “φυσικός αναπνευστήρας”	02
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 1	02
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 2</i>	03
Μια προσωπική εμπειρία.....	03
Στέρηση ποιότητας ζωής, αλλά πλούσια ποιότητας ψυχής.....	04
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 2	06
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 3</i>	06
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 3	07
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 4</i>	07
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 4	07
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 5</i>	09
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 5	09
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 6</i>	09
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 6	09
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 7</i>	10
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 7	10
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 8</i>	10
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 8	10
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 9</i>	11
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 9	11
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 10</i>	11
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 10	12
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 11</i>	12
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 11	13
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 12</i>	13
ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 12	15
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	16
1. ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ <i>αγιο ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ</i>	16
2. ΑΓΑΠΟΛΟΓΙΑ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	16
3. ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΥΡΕΣΗΣ ΔΟΤΩΝ-ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ	16
4. “ΑΛΗΘΕΥΟΝΤΕΣ ΕΝ ΑΓΑΠΗ”	16
5. ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ!	17
5.1 Όρισαν την κηδείαν του πριν αποθάνει(!)	17
5.2 ΑΛΛΟ “ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ” ΚΑΙ ΑΛΛΟ “ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ”... ..	17
6.1 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ.....	18
6.2 ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ “ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΩΝ”	20

6.3 ΑΝΤΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ Ο (ΕΘ) - ΑΝΑΝΗΨΗ (ΕΝ) - ΑΣ ΣΟΒΑΡΕΥΤΟΥΜΕ	20
ΤΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΑΥΤΑ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΜΑΣ;	21
7.1 Ανήθικη, απάνθρωπη και παράνομη η Δοκιμασία της Άπνοιας για την διάγνωση του ΕΘ....	21
7.2 Και άλλη άγνοια	21
7.3 Πτωματικοί δότες”: (Προγραμματισμένες ανθρωποκτονίες μέσα στα χειρουργεία.....	22
08. ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ	24
8.1 ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ “ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ”	25
α) Περίπτωση 1 ^η (Ημιπληγία):	25
β) Περίπτωση 2 ^α (‘Εγκεφαλικός θάνατος’):	26
γ) Περισσότερα για το θέμα ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ και ΝΟΥΣ	27
δ) ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ προεκτάσεις	28
09. “ΤΑΥΤΟΤΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗΣ”(ρήση του άγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου).....	30
10. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ-ΑΠΑΝΤΗΣΗ	32
11. “ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ”	32
11.1 Μια αντίστροφη αναλογία	33
12. ΑΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ	33
13. ΧΑΜΗΛΗ ΣΤΑΘΜΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ;.....	34
14. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	34
15. “ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ”.....	34
ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	35
Ι. ΦΟΝΟΙ ΕΚ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΣ	35
ΙΙ. ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ	36
<i>Η περίπτωση του δίκαιου Ιώβ.....</i>	<i>36</i>
<i>Η περίπτωση του ‘ευγνώμονος ληστού’ .....</i>	<i>37</i>
ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ	39
ΑΠΑΝΤΑ Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΙΣΤΟ	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ (ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ).....	42
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 13-16.....</i>	<i>42</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 17-21.....</i>	<i>43</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 22-26.....</i>	<i>44</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 27-32.....</i>	<i>45</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 33-36.....</i>	<i>46</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 37-43.....</i>	<i>47</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 44-45.....</i>	<i>48</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 46-48.....</i>	<i>49</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 49-53.....</i>	<i>50</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 54-59.....</i>	<i>51</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 60-65.....</i>	<i>52</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 66-69.....</i>	<i>53</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 70-75.....</i>	<i>54</i>
<i>ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 76-77.....</i>	<i>55</i>
ΜΕ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ	55

†ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΤΡΟΟΔΙΤΙΣΣΗΣ

CY-4812 ΤΗΛ 25421663 ΦΑΞ 25421662

e-mail: trooditissa@cytanet.com.cy

14 Ιανουαρίου 2012

Πανιερώτατον,
Μητροπολίτην Πάφου,
κ.κ. Γεώργιον

Πανιερώτατε άγιε Πάφου,

Μετά από την παράκληση την οποία μας υποβάλετε, όπως σας διατυπώσουμε τις απόψεις μας σχετικά με το καυτό θέμα των μεταμοσχεύσεων, ανταποκρινόμενοι σε αυτήν, θεωρήσαμε σωστό να μελετήσουμε το όλο θέμα διεξοδικά.

Μελετώντας την σχετική βιβλιογραφία, περιέπεσαν στην αντίληψή μας δύο βιβλία του Μητροπολίτου Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ.κ. Νικολάου Χατζηνικολάου. Διαβάζοντάς τα, προσέξαμε ότι αρκετές απόψεις του Σεβασμιωτάτου παρεκκλίνουν από την Ορθόδοξη αγιοπνευματική διδασκαλία. Επίσης, διαπιστώσαμε στα βιβλία αυτά αυθαίρετες χρήσεις και ερμηνείες, τόσο Βιβλικών, όσο και Πατερικών χωρίων. Δυνάμεθα να ισχυριστούμε, με μεγάλη μας λύπη, ότι τα βιβλία αυτά τείνουν προς μία ‘κατευθυνόμενη θεολογία’ υπέρ των μεταμοσχεύσεων, αγνοώντας και την αντίθετη άποψη.

Παίρνοντας αφορμή από τα ως άνω βιβλία, θεωρήσαμε σωστό να καταθέσουμε τις απόψεις μας, αντικρούοντας συνάμα και τις θέσεις του Σεβασμιωτάτου (οι οποίες ‘πάσχουν’ εξ επόμεως θεολογικής) με διαλογικό τρόπο παράθεσης. Με τον τρόπο αυτό πιστεύουμε ότι το κείμενο θα είναι πιο εύληπτο και πιο ευχάριστο.

Εν κατακλείδι, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την ευκαιρία που μας δώσατε να ακουστεί και η δική μας ταπεινή φωνή. Ευελπιστούμε ότι το παρακάτω κείμενο θα συμβάλει στην άοκνη προσπάθειά σας, ως προέδρου της Συνοδικής Επιτροπής Βιοηθικής, να δοθεί προς το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Εκκλησίας μας μια σωστή Εκκλησιαστική τοποθέτηση επί του όλου θέματος των μεταμοσχεύσεων, την οποία διακαώς περιμένει να ακούσει.

Μετ’ απείρου σεβασμού,
Πρωτοσύγκελλος Δαμασκηνός

ΟΥΤΕ ΔΙΝΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ

(Μια ξεκάθαρη Εκκλησιαστική απάντηση και θέση στην πρόκληση των Μεταμοσχεύσεων)
του Πρωτοσυγγέλλου Δαμασκηνού, Πνευματικού της Ιεράς Μονής Τροοδιτίσης (Κύπρου)

Εισαγωγικά

Με αφορμή τα όσα αναφέρει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ.κ. Νικόλαος στα δύο βιβλία του¹, επί του σοβαρωτάτου θέματος των μεταμοσχεύσεων, διατυπώνουμε τους δικούς μας προβληματισμούς και ανησυχίες, αλλά και τοποθετούμαστε ξεκάθαρα. Προβαίνουμε σ' αυτή την ενέργεια, όχι με σκοπό να μειώσουμε το πρόσωπο τού ως άνω Μητροπολίτου, αλλά γιατί βλέπουμε ότι αρκετά από αυτά που αναφέρει έρχονται σε αντίθεση με θεμελιώδεις αρχές του Ευαγγελίου, του Ορθόδοξου δόγματος και του Ήθους της αγίας μας Εκκλησίας.

Θα παραθέτουμε αυτούσια τα λόγια του Σεβασμιωτάτου και στην συνέχεια θα ακολουθεί ο δικός μας προβληματισμός, κριτική και τοποθέτηση. Τέλος, θα κλείσουμε τον λόγο με τα Γενικά και Τελικά Συμπεράσματα και την ξεκάθαρη τοποθέτησή μας στο θέμα των μεταμοσχεύσεων.

(Σημείωση: συστήνουμε να διαβάζονται και οι υποσημειώσεις -footnotes- καθότι στις πλείστες περιπτώσεις είναι επεξηγηματικές και συμπληρωματικές).

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΑΝΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 1: (Η ρήση αυτή είναι από ομιλία του που έγινε στην Ι.Αρχιεπισκοπή Κύπρου το 2009)

«Το ερώτημα είναι: Αυτός, από τον οποίο αφαιρείται το όργανο, εάν και κατά πόσον είναι ζωντανός! Εάν είναι νεκρός, με την έννοια που γνωρίζουμε τον νεκρό άνθρωπο και το νεκρό σώμα, τότε το όργανο αυτό δεν είναι μεταμοσχεύσιμο. Διότι προφανώς είναι το ίδιο (το όργανο) νεκρό. Εάν είναι ζωντανός, δεν μπορούμε να του το αφαιρέσουμε γιατί θα πεθάνει! Άρα μάλλον δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι, όσο κι αν θα το θέλαμε στο μυαλό μας και δεν θα μπορούσαμε, έως ότου βρέθηκε κάτι πολύ ενδιαφέρον ιατρικά, που όμως δημιουργεί προβλήματα λίγο, και το οποίο σήμερα θα εξετάσουμε. Και αυτό είναι ο αναπνευστήρας, ο οποίος αναφέρεται στους λεγόμενους εγκεφαλικά νεκρούς».

α) Και μόνο η ανωτέρω ρήση του Αγίου Μεσογαίας (α.Μ.) είναι αρκετή για να **τερματιστεί** εδώ η μελέτη μας. Γιατί, σύμφωνα με αυτήν, εξυπακούεται ότι όταν παίρνουμε όργανα από το δότη για να τα μεταμοσχεύσουμε, πρέπει αυτός να είναι βιολογικά ζωντανός (για να είναι ζωντανά και τα όργανά του) και άρα, όταν του τα αφαιρούμε τον σκοτώνουμε!

β) Ερχόμαστε στα λόγια, **“εάν είναι νεκρός, με την έννοια που γνωρίζουμε τον νεκρό άνθρωπο και το νεκρό σώμα...”** Προφανώς εδώ ο α.Μ. ομιλεί περί του γνωστού και αμετάκλητου βιολογικού θανάτου, **“με την έννοια που τον γνωρίζουμε”**, τον οποίο **αντιδιαστέλλει** με τον άλλο θάνατο, **“ο οποίος αναφέρεται στους λεγόμενους εγκεφαλικά νεκρούς”**. Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με τα δύο υπό εξέταση βιβλία του, στα οποία **ταυτίζει** τον εγκεφαλικό θάνατο με τον βιολογικό. (Οτι ταυτίζει τον βιολογικό με τον λεγόμενο εγκεφαλικό θάνατο υπονοείται και με όσα στην συνέχεια ακολουθούν, **“έως ότου βρέθηκε...ο αναπνευστήρας”**.)

Τέτοιες αντιφάσεις δεν είναι σπάνιες στον α.Μ.

¹ (α) Ελεύθεροι από το Γονιδίωμα. Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής. (Αρχμ. Νικολάου Χατζηνικολάου). Κέντρο Βιοιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας. (β) “Αλλήλων Μέλη”. Οι Μεταμοσχεύσεις στο Φως της Ορθόδοξης Θεολογίας και Ζωής. (Νικολάου Μητροπολίτου Μεσογαίας και Λαυρεωτικής). Κέντρο Βιοιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας. Αθήνα 2005.

γ) Είπε ανωτέρω, ότι “*εάν είναι ζωντανός (ο δότης), δεν μπορούμε να του αφαιρέσουμε (τα όργανα) γιατί θα πεθάνει. Άρα μάλλον δεν μπορούμε να κάνουμε κάτι, όσο κι αν θα το θέλαμε στο μυαλό μας· και δεν θα μπορούσαμε, έως ότου βρέθηκε....ο αναπνευστήρας*”. Με αυτό το “*δεν θα μπορούσαμε* (επειδή είναι ζωντανός), έως ότου βρέθηκε....ο αναπνευστήρας”, καταδεικνύει ότι στην περίπτωση του αναπνευστήρα έχουμε νέα τάξη πραγμάτων: Ενώ δηλ. η ψυχή του “Εγκεφαλικά Νεκρού” (E.N.) έχει χωριστεί οριστικά από το σώμα του (αυτό προσπαθεί να μας πει), τα όργανα του δότη εξακολουθούν να παραμένουν **ζωντανά**, χάρη....στον αναπνευστήρα(!) Και ερωτούμε: Είναι ή δεν είναι η ψυχή που **ζωογονεί** και δίνει **ζωτική δύναμη** στα **όργανα** του σώματος (όπως άλλωστε δογματίζουν και οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας); Μπορεί ο αναπνευστήρας να κάμει κάτι τέτοιο, απώσης της ψυχής; Οι άγιοι Πατέρες δογματίζουν **όχι**, ο α.Μ. λέει **ναι**, και αν μπορεί ας το αρνηθεί.

Η έγκυος μητέρα - ένας “φυσικός αναπνευστήρας”:

Εκτός από την θεολογική πλευρά του θέματος, ας αναφέρουμε και ένα φυσικό, πρακτικό παράδειγμα: Για το κυοφορούμενο έμβρυο που βρίσκεται μέσα στο αμνιακό υγρό, η έγκυος μητέρα επέχει θέση και λειτουργεί, αν θέλετε, σαν “ένας φυσικός αναπνευστήρας”, μέσω του ομφάλιου λώρου. Συμβαίνει όμως ενίοτε το βρέφος να **αποθάνει** κατά την διάρκεια της κυοφορίας, οπότεν από την στιγμή αυτή αρχίζει η διαδικασία της σήψης του σώματός του, προφανώς γιατί η **ζωογονούσα** αυτό **ψυχή** του έχει ήδη αναχωρήσει. Κάνουμε λοιπόν τον εξής συλλογισμό: Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που η μητέρα ήταν για το έμβρυο ο πιο **τέλειος**, ο πιο **φυσικός αναπνευστήρας**, εντούτοις αδυνατούσε να κρατήσει ζωντανά τα όργανα του **αποθανόντος** εμβρύου, όπως αδυνατούσε να διατηρήσει και την καρδιοαναπνευστική λειτουργία και κυκλοφορία του αίματός του. Ούτε και αυτή η ψυχή της μητέρας μπορούσε να κρατά ζωντανά τα όργανα του ήδη τεθνεότος εμβρύου, γιατί αυτό αποτελούσε ξεχωριστική ψυχοσωματική οντότητα, ξεχωριστό πρόσωπο, ξεχωριστό άνθρωπο, του οποίου η ίδια (=η δική του) ψυχή έχει ήδη αναχωρήσει. Πώς λοιπόν ισχυρίζονται μερικοί, ότι ο **τεχνικός αναπνευστήρας**, που υποστηρίζει τον “εγκεφαλικά νεκρό” (και που δεν είναι τίποτα άλλο από ένα σκέτο μηχάνημα), μπορεί να κρατά ζωντανά τα όργανά του και να διατηρεί την καρδιοαναπνευστική λειτουργία και κυκλοφορία του αίματός του, δεδομένης -ως αυτοί ισχυρίζονται- της αναχωρήσεως της ψυχής από το σώμα του;

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 1:

Ο λεγόμενος “Εγκεφαλικός θάνατος” δεν ταυτίζεται με τον Βιολογικό θάνατο. Ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, σε ομιλία του που έκαμε στην Καβάλα, τον Μάιο του 2011, κατά την επίσημη επίσκεψή του στην Ιερά Μητρόπολη Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου, είπε, μεταξύ άλλων: “Η καρδιά είναι το κέντρον της ψυχής και της υπάρξεως, διό και ο καρδιακός θάνατος είναι ο όντως θάνατος και όχι ο εγκεφαλικός”. Γιατί άραγε το είπε; Σίγουρα είχε τον λόγο του. Ο “Εγκεφαλικά Νεκρός”, λοιπόν, δεν είναι βιολογικά νεκρός, αλλά ζει, διαφορετικά τα όργανά του δεν θα ήταν μεταμοσχεύσιμα. Ο αναπνευστήρας με κανένα τρόπο δεν μπορεί να δώσει ζωή στα όργανα του σώματος, εάν η ψυχή έχει ήδη αναχωρήσει από το σώμα² (Βιολογικός Θάνατος). Πολλές άλλες λειτουργίες του οργανισμού σε ένα “Εγκεφαλικά Νεκρό” άτομο προϋποθέτουν την σύζευξη και την εξακολούθηση της συνάφειας ψυχής και σώματος στο ενιαίο του πρόσωπο. Μόνο η μόνιμη παύση της κυκλοφορίας του αίματος μπορεί να θεωρηθεί ως γνήσιο κριτήριο του θανάτου. Με κανένα τρόπο η Εκκλησία μπορεί να δεχθεί κλινικά και νομικά κατασκευάσματα “άλλων θανάτων”, όταν οι ασθενείς αυτοί

² Στην περίπτωση που η καρδιά παύσει να κτυπά, μόνο πολύ λίγος χρόνος διατίθεται για να ανακτηθούν τα όργανα του δότη, μόλις 30 έως 45 λεπτά. Η μεταμόσχευση οργάνων από δότες που μέσα σ’ αυτό το διάστημα σταμάτησε η καρδιά τους, είναι συνήθως λιγότερο επιτυχής από ότι η μεταμόσχευση από τους “εγκεφαλικά νεκρούς”, των οποίων η καρδιά ακόμα χτυπά. Ο τρόπος αυτός χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο σε μεταμοσχεύσεις νεφρού, αν και πολύ περιορισμένη εμπειρία δείχνει ότι η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μεταμόσχευση ήπατος, πνευμόνων και παγκρέατος. Και τούτο γιατί τα αλλομοσχεύματα από δότες που μέσα σ’ αυτό το διάστημα σταμάτησε η καρδιά τους είναι από την φύση τους πολύ αδύνατα και φτωχά σε βιωσιμότητα (‘there is an increased incidence of poor initial allograft function’). Για περισσότερα βλ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ αρ. 7.3

εξακολουθούν να ζουν βιολογικά. Όταν αφαιρούμε τα όργανα από τον Ε.Ν. για να τα μεταμοσχεύσουμε σε άλλον, στην ουσία τον σκοτώνουμε, διαπράττοντας φόνο εκ προμελέτης. Σ' αυτό ενέχονται ο μεταμοσχευτής ιατρός, ο συγγενής του Ε.Ν. που υπέγραψε την συναίνεση ή ο ίδιος ο Ε.Ν. εάν είχε δηλώσει προηγουμένως δωρητής οργάνων (οπότεν του καταλογίζεται ως αυτοκτονία). Η Εκκλησία οφείλει, σ' αυτές τις περιπτώσεις, να επιβάλλει αυστηρά επιτίμια στους τοιουτοτρόπως θανασίμως αμαρτάνοντας, δεδομένου ότι θα έχει προηγουμένως ενημερώσει καταλλήλως τους πιστούς της³.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 2:

«Παράταση ζωής ή παρεμπόδιση θανάτου; (Ζωή και επιβίωση)»

Εδώ, ο α.Μ. παίζει και φιλοσοφεί με τις λέξεις. Αντιδιαστέλλει την **“παράταση ζωής”** από την **“παρεμπόδιση του θανάτου”**, ενώ στην ουσία είναι ταυτόσημα. Γιατί, η παρεμπόδιση του θανάτου εξυπακούει την παράταση της ζωής. Και την μεν παράταση ζωής καλεί **ζωή**, την δε παρεμπόδιση του θανάτου αποκαλεί καταφρονητικά **επιβίωση** (!). Και συνεχίζει:

«Η ποιότητα ζωής πρέπει να είναι συμβατή με την επιβίωση. Η φύση δέχεται ζωή μόνο με συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας. Σήμερα επιβάλλουμε την επιβίωση με όρους απαράδεκτης ποιότητας. Άλλο επιβίωση και άλλο ζωή».

Αν δηλ. δεν υπάρχει και δεν μπορούμε να προσφέρουμε **“ποιότητα ζωής”**, τότε -γράφει ο α.Μ.- **“είναι απαράδεκτο να επιβάλλουμε την επιβίωση”**. Λυπούμαι, αλλ' αν πρέπει να ονομαστεί κάτι ως **απαράδεκτο**, τούτο είναι η θέση αυτή του Σεβασμιωτάτου! Τι άλλο μπορεί να είναι αυτό παρά καθαρή **θέση ευθανασίας**; Κι όμως, η στέρηση ποιότητας ζωής φέρνει συχνά **ποιότητα ψυχής**! Η αγία Γραφή, με το στόμα του αποστόλου Παύλου, μας μιλά ξεκάθαρα για το θέμα αυτό: “ει και ο έξω ημών άνθρωπος διαφθείρεται, αλλ' ο έσωθεν ανακαινύεται ημέρα και ημέρα”. Έπειτα, αυτό δεν είναι το λειτούργημα και ιερό καθήκον των ιατρών και ειδικότερα των εντατικολόγων; Να κρατούν δηλ. τον άνθρωπο όσο μπορούν στη ζωή;

(Στα λόγια αυτά του Σεβασμιωτάτου, **“σήμερα επιβάλλουμε την επιβίωση με όρους απαράδεκτης ποιότητας”**, θα κάμω μια παρένθεση. Θα εξιστορήσω κάτι από την προσωπική μου εμπειρία, που καταδεικνύει, πόσο όμορφα έρχονται τα πράγματα και πόσο όμορφα νοιώθει ο άνθρωπος, όταν αφήνει **τον Θεό να επεμβαίνει** στην ζωή του, κυρίως σε σοβαρά θέματα, όπως είναι αυτά που άπτονται της ζωής και του θανάτου):

Μια προσωπική εμπειρία:

Η σαρκική μου μητέρα είχε υποστεί σοβαρό εγκεφαλικό επεισόδιο και νοσηλεύεταν στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού. Δεν έφτανε αυτό, άρχισε μετά γάγγραινα στα πόδια της. Οι γιατροί γνωμάτευσαν ότι αν δεν κοπούν και τα δυό της πόδια μέχρι το γόνατο, θα πεθάνει από γάγγραινα. Κατόπιν αυτού τα αδέρφια μου επικοινωνήσαν τηλεφωνικώς μαζί μου στο Μοναστήρι, για να πάρουν την γνώμη μου. Εν τω μεταξύ, από τους συγγενείς ακούγονταν διάφορα, όπως, “μα είστε τρελλοί; αφίστε την να πεθάνει”. Καθώς επίσης, “είστε δειλοί που δεν την αφήνετε να πεθάνει”. (Πού να ήξεραν οι καϊμένοι πως δειλοί ήσαν αυτοί, που δεν μπορούσαν να φανταστούν την μητέρα μου χωρίς πόδια!). Εγώ τους μίλησα ξεκάθαρα: “Έχουμε καθήκον να κρατήσουμε την μητέρα όσο μπορούμε, και όσο επιτρέψει ο Θεός, στην ζωή!”

³ Βεβαίως, ένοχοι βαρυτέρας αμαρτίας είναι όσοι προπαγανδίζουν τις μεταμοσχεύσεις και τον λεγόμενο “εγκεφαλικό θάνατο” (το σατανικό αυτό “νομικό κατασκευασμα”), κάνοντας παράλληλα εκστρατεία για εξεύρεση ανθρωπίνων οργάνων προς πλήρωση της δεξαμενής των μοσχευμάτων. Δεν διστάζουν μάλιστα αυτοί να επικαλούνται την Αγία Γραφή και την Εκκλησία με λόγους ψευδείς και παραπλανητικούς. “Οίτινες το δικαίωμα του Θεού επιγνόντες, ότι οι τα τοιαύτα πράσσοντες άξιοι θανάτου εισίν (‘‘πάντες γαρ οι λαβόντες μάχαιραν εν μαχαίρα αποθανούνται’’), ου μόνον αυτά ποιούσιν, αλλά και **συνενδοκοούσι** τοις πράσσουσι”. Γνωρίζει ασφαλώς ο α.Μ. ότι η **ανθρωποκτονία** (σ' όποιο **στάδιο** και σε όποια **ποιότητα ζωής** κι αν ευρίσκεται ο δότης -βλ. ΕΝΣΤΑΣΗ αρ.2- αποτελεί **θανάσιμο** αμάρτημα και είναι κωλυτικό/καθαιρετικό της ιερωσύνης. Δεν συνειδητοποιεί λοιπόν ο ίδιος ότι με τα όσα λέει, γράφει και κάνει καθιστά τον εαυτό του **υπόδικο καθαιρέσεως**; Γιατί, με την προπαγάνδα που οι ίδιοι ασκούν, οι ανθρωποκτονίες (διά μέσου της δόσης οργάνων) σήμερα, δυστυχώς, δίνουν και παίρνουν....

Μου άκουσαν λοιπόν και το μεσημέρι μου ξανατηλεφώνησαν ότι υπέγραψαν, δίνοντας το πράσινο φως στους χειρουργούς, και ότι το ίδιο απόγευμα θα της έκοβαν τα πόδια. Τους είπα, ότι θα πήγαινα σε λίγο να της κάμω Παράκληση. Σε σχετικό σχόλιο που μου έκαμαν, τους απάντησα ότι “θα παρακαλέσω τον Θεό να δώσει εκείνο, που Αυτός θα κρίνει ως το καλύτερο”. Τελικά -δεν ξέρω για ποιό λόγο- ο ακρωτηριασμός αναβλήθηκε για το επόμενο πρωί.

Τι το μετά ταύτα...; Το βράδυ της ίδια ημέρας η μητέρα πέθανε!... Θαύμασα την αγαθή Πρόνοια του Θεού! Είπα στα αδέρφια μου: “Ο καλός Θεός, και η καλή μητέρα, βλέποντας την καλή σας προαίρεση, που τα αφήσετε όλα στην αγαθή βούλησή Του, χωρίς εσείς να επεμβείτε αυτόβουλα, **επενέβη με τον τρόπο αυτό**. Γιατί, αν εσείς δεν αποφασίζατε να δώσετε το πράσινο φως στους γιατρούς, για να προχωρήσουν στον ακρωτηριασμό, σίγουρα η μητέρα θα πέθαινε από γάγγραινα. Μετά θα σας ενοχλούσε ο λογισμός ότι την αφήσατε να πεθάνει. Αν πάλιν, μετά την υπογραφή σας, οι γιατροί προχωρούσαν στον ακρωτηριασμό, σίγουρα η μητέρα δεν θα πήγαινε χρόνια. Σε κάποιο χρονικό διάστημα η μητέρα θα πέθαινε. Και πάλιν όμως ο λογισμός θα σας ενοχλούσε, λέγοντάς σας, ότι πέθανε γιατί την κακομεταχειριστήκατε κόβοντάς της τα πόδια. Έτσι ο καλός Θεός βρήκε την χρυσή τομή και η μητέρα πέθανε από μόνη της **φυσιολογικά**. Μου δήλωσαν μετά τα αδέρφια μου, καθώς με ευχαριστούσαν, ότι ένοιωθαν όμορφα που ενήργησαν κατά συνείδηση και άφησαν τα πάντα στο θέλημα του Θεού, αφού προηγουμένως έκαμαν οι ίδιοι ό,τι ανθρωπίνως μπορούσαν!

Ποιά θέση μπορεί να έχει εδώ η ευθανασιακή ρήτρα του α.Μ., “**η ποιότητα ζωής πρέπει να είναι συμβατή με την επιβίωση. Η φύση δέχεται ζωή μόνο με συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας. Σήμερα επιβάλλουμε την επιβίωση με όρους απαράδεκτης ποιότητας**”; Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, γιατί κρατήσαμε την στάση αυτή, στο περιστατικό της μητέρας που αναφέραμε, αντίθετα με το τι μας προβάλλει ο α.Μ.!

Στέρηση ποιότητας ζωής, αλλά πλούσια ποιότητας ψυχής:

Ο μέγας τη ασκήσει π. Παΐσιος ο Αγιορείτης είχε πει κάποτε χαρακτηριστικά: “Δεν είδα τόση **ωφέλεια** από την άσκηση που έκανα στο Σινά, όσο από την παραμονή μου στο κρεβάτι του πόνου, μέσα στο Νοσοκομείο!”

Αλλά και ο απόστολος Παύλος, στην Β' προς Κορινθίους επιστολή του (κεφ. ΙΒ', στίχ. 10) διετράνωνε: “διό ευδοκώ εν ασθενείαις...όταν γαρ **ασθενώ**, τότε **δυνατός** εμι”. Στην ίδια επιστολή του (κεφ. Δ', στίχ. 7-18) μας παρέχει ένα αριστούργημα πίστεως, που οφείλουμε κι εμείς, κατά μίμηση του αποστόλου να **εφαρμόζουμε**, όταν το καλεί η περίσταση: “**Έχομεν δε τον θησαυρόν τούτον εν οστρακίνοις σκεύεσιν**, ίνα η υπερβολή της δυνάμεως ή του Θεού και μη εξ ημών, εν παντί θλιβόμενοι αλλ' ου στενοχωρούμενοι, απορούμενοι αλλ' ουκ εξαπορούμενοι, διωκόμενοι αλλ' ουκ εγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι αλλ' ουκ απολλύμενοι, πάντοτε την **νέκρωσιν** του Κυρίου Ιησού εν τω **σώματι** περιφέροντες, ίνα και η **ζωή** του Ιησού εν τω **σώματι** ημών φανερωθή.....Έχοντες δε το αυτό πνεύμα της πίστεως κατά το γεγραμμένον, επίστευσα, διό ελάλησα, και ημείς πιστεύομεν, διο και λαλούμεν.....Διο ουκ εκκακούμεν, **αλλ' ει και ο έξω ημών άνθρωπος διαφθείρεται, αλλ' ο έσωθεν ανακαινύται ημέρα και ημέρα. το γαρ παραυτίκα ελαφρόν της θλίψεως ημών καθ' υπερβολήν εις υπερβολήν αιώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ημίν, μη σκοπούντων ημών τα βλεπόμενα, αλλά τα μη βλεπόμενα. τα γαρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τα δε μη βλεπόμενα αιώνια.**”

Η **στέρηση** άρα “**ποιότητας ζωής**” μπορεί να επιφέρει, κατά τον απ. Παύλο, **ποιότητα ψυχής** και “**ανακαινισμό του έσω ανθρώπου**”, ο οποίος μας επιφυλάσσει εις το μέλλον “**καθ' υπερβολήν εις υπερβολήν αιώνιον βάρος δόξης**”.....

Συνέχεια με τον α.Μ.:

Αλλ' ας επανέλθουμε στο προκείμενο. Γράφει πιο κάτω ο Σεβασμιώτατος: «**Αν δεχθούμε για τους εγκεφαλικά νεκρούς ότι η κατάστασή τους είναι μή αναστρέψιμη, η απόλεια συνείδησης οριστική και η διατήρηση του ασθενούς στη ζωή μόνο μηχανικά κατορθωτή, τότε ο αναπνευστήρας στην περίπτωσή τους δεν δίνει ζωή αλλά επιβίωση, παρεμποδίζει το θάνατο**».

Εδώ, παραδέχεται ο Σεβασμιώτατος ότι ο Ε.Ν. είναι **ζωντανός(!)**, αφού του “**παρεμποδίζουμε τον θάνατο**”. (Οι φάσεις και οι αντιφάσεις εναλλάσσονται.....και το παίγνιδι με τις λέξεις

συνεχίζεται): Στην περίπτωση, λέει, του αναπνευστήρα, δεν δίνουμε ζωή (παράταση), αλλά εμποδίζουμε το θάνατο, εμποδίζουμε δηλ. τον άνθρωπο να πεθάνει. Και συνεχίζει:

«Η μηχανική υποστήριξη τότε μόνο έχει λόγο, όταν χαρίζει ελπίδα και προοπτική ζωής. Όταν ο ασθενής μπορεί να αυτονομηθεί και επανέλθει. Επιβίωση χωρίς προοπτική ζωής είναι προσκόλληση στα γήινα, άρνηση αιωνιότητας και απόρριψη της ευεργετικής για την ψυχή διάστασης του γεγονότος του θανάτου».

Ο α.Μ. συνεχίζει να αγωνίζεται έντεχνα με σοφιστείες και φράσεις που “κνήθουν την ακοήν”, και με ένα τέλειο ‘marketing’ προσπαθεί να κάμει πλύση εγκεφάλου, με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση των οργάνων τών χωρίς “**προοπτική ζωής**” ατόμων(!): Άν, λέγει, ο ασθενής έχει ελπίδα και προοπτική ζωής (εννοεί ζωή με δραστηριότητα) τότε έχει λόγο και ο αναπνευστήρας. Διαφορετικά, θα πρέπει η μηχανική υποστήριξη (ο αναπνευστήρας) να διακοπεί, αφού βεβαίως προηγουμένως θα έχουν αφαιρέσει τα όργανα του ασθενή, αφήνοντας πίσω ένα κυριολεκτικά **άμορφο τέρας**⁴(!) Για τόνομα του Θεού!... Αν κάποιος νομίζει πως δεν έχει “**προσκόλληση στα γήινα**”, δεν “**αρνείται την αιωνιότητα**”, ούτε “**και απορρίπτει την ευεργετική για την ψυχή του διάσταση του θανάτου**”, μπορεί, αν θέλει, να θέσει από τώρα τέρμα στην ζωή του. Δεν έχει όμως **κανένα** απολύτως δικαίωμα να επιβάλλει την θέση του αυτή για τα άτομα που, κατά την έκφρασή του, “**δεν έχουν προοπτική ζωής**”(!)

Και τώρα έρχεται το φυσιολογικό ερώτημα: Ποιός είναι **ο αρμόδιος**, ο οποίος θα καθορίσει **πότε** να διακοπεί η μηχανική υποστήριξη αυτών, που κατά τον α.Μ. δεν έχουν **προοπτική ζωής**; Ποιός είναι εκείνος που θα καθορίσει **πότε πρέπει να αποθάνει** ένας τέτοιος ασθενής; Μήπως ο εντατικολόγος; Μήπως ο θεράπων ιατρός; Μήπως ο αναισθησιολόγος; Μήπως ο νευρολόγος; Μήπως ο μεταμοσχευτής; Ή μήπως εκείνος που, στηριζόμενος σε μια δική του ‘βιοηθική’, προωθεί, συμβουλεύει, φιλοσοφεί και δογματίζει ότι: “**η μηχανική υποστήριξη τότε μόνο έχει λόγο, όταν χαρίζει ελπίδα και προοπτική ζωής. Όταν ο ασθενής μπορεί να αυτονομηθεί και επανέλθει. Επιβίωση χωρίς προοπτική ζωής.....**”. Γι’ αυτό και πρέπει επειγόντως να δώσουμε **εμείς**....τέλος στην ζωή του, σταματώντας την “**παρεμπόδιση του θανάτου του**”(!). Ο ίδιος είναι ένας άχρηστος για την κοινωνία. Το μόνο χρήσιμο που έχει είναι...τα οργανά του. Αυτά να πάρουμε στέλλοντας τον ίδιο στην “**αιωνιότητα**”. Όσο για τους συγγενείς του δότη, έχουμε λόγο για να τους καθησυχάσουμε την συνειδησή τους: “**Επιβίωση χωρίς προοπτική ζωής είναι προσκόλληση στα γήινα, άρνηση αιωνιότητας και απόρριψη της ευεργετικής για την ψυχή διάστασης του γεγονότος του θανάτου.**”

Όμως οι Άγιοι Πατέρες δεν φαίνεται να συμφωνούν με τον α.Μ. Ας δούμε, μέσα από την Ιερή Υμνογραφία, ποιόν **αυτοί** θεωρούν ως τον **μόνον αρμόδιο** που θα καθορίσει το βιολογικό τέλος εκάστου ανθρώπου. Διαβάζουμε λοιπόν: (i) “**Ίδετε, ίδετε, ότι εγώ ειμι ο Θεός υμών, ο δικαία κρίσει, πήξας όρου (=όρια) της ζωής, ο εις αφθαρσίαν, εκ φθοράς προσλαβόμενος, πάντας τους κοιμηθέντας, επ’ ελπίδι αιωνίου αναστάσεως**”. (ii) “**Ορους της ζωής ημών ο δους, διό τους αφυπνώσαντας εκ της του βίου νυκτός, ημέρας ανεσπέρου, υιούς δείξον, Κύριε**”. (iii) “**Βάθει των κριμάτων σου Χριστέ, πανσόφως συ προώρισας, εκάστου τέλος ζωής, τον όρον** (=πότε δηλ. να αποθάνει) **και τον τρόπον** (=με ποιό τρόπο θα αποθάνει)· διό ους εκάλυψε τάφος, εν πάση χώρα, εν τη κρίσει, σώσον Πανοικτίρμον.” (iv) “**Οίδας, τα πάντα βλέπεις, καθοράς και γινώσκεις, βροτών τα πλήθη, και το της ζωής εκάστου πέρας** (=τέλος), **πάσι δίδου την των εγκλημάτων λύτρωσιν**” (v) “**Συ μόνος έγνωκας, ως πάντων Κύριος, τας θανάτου εφόδους, μέτρα ζωής και το πέρας πάντων βροτών**· διό οικτείρησον και νυν, τους σους δούλους υπεράγαθε.” (vi) Ο Θεός εστιν “**ο θανάτου έχων και ζωής πάσαν την εξουσίαν**”. (vii) Ούτος ορίζει “**τα όρια της ζωής εκάστου ανθρώπου**” και “**τη προστάξει Αυτού οι άνθρωποι μεθίστανται εκ γης**”. “**Θεία Αυτού βουλήσει**” και “**τω Αυτού γεύματι**” οι άνθρωποι **αναχωρούν** ενθάδε. (viii) Ούτος εστιν ο “**δικαία προνοία** εκ του βίου του φθαρτού, προς

⁴ Μου είπε χαρακτηριστικά ένας Διευθυντής Παθολογικού Τμήματος: “**Να δεις, πάτερ, όταν εξασφαλιστεί η άδεια για αφαίρεση οργάνων από ασθενή, πώς κατεβαίνουν οι μεταμοσχευτές όπως τα γεράκια....Άλλος να αρπάξει την καρδιά, άλλος τα μάτια, άλλος το συκώτι, άλλος τους νεφρούς, άλλος άλλα....**”

άφθαρτον ζώην μεταβιβάζων τους δούλους Αυτού”. Και (ix) **“Θείω βουλήματι** ψυχή εκ του σώματος **βιαίως χωρίζεται** και εκ της αρμονίας και της **συμφυΐας** ο φυσικώτατος **δεσμός αποτέμνεται**”». Κατόπιν τούτων, ας σηκώσουμε όλοι τα χέρια μας πάνω..., “μηδέν κακόν πράξαντες εις ουδένα!” και αφήνοντας τα πάντα “τω θείω αυτού βουλήματι”.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 2:

Από όσα είδαμε, Κύριος της ζωής και του θανάτου είναι **μόνον** ο Θεός. Ο Θεός ορίζει τα “όρια της ζωής εκάστου ανθρώπου”, από την πρώτη στιγμή της σύλληψής του (που είναι το εμπυχωμένο ζυγωτό), μέχρι και την τελευταία του στιγμή (που θα σταματήσει η καρδιά του). Ο κάθε άνθρωπος, ως εικόνα του Θεού, είναι κατά πάντα αξιοσέβαστος, όπως αξιοσέβαστη και εξαιρετικά πολύτιμη είναι και η ζωή του. Γιατί, ενόσω ο άνθρωπος **ζει**, είναι δεκτικός **μετανοίας**. Και, κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο, γι’ αυτό μας κρατά στην ζωή ο Θεός, για να μετανοούμε. Έτσι κι εμείς (ιατροί, ασθενείς, συγγενείς των ασθενών), έχουμε ιερόν καθήκον και υποχρέωση όσο μπορούμε και όσο εξαρτάται από μάς να κρατούμε στην ζωή τον όποιον ασθενή, σ’ όποιο **στάδιο** και σ’ όποια **“ποιότητα”** ζωής κι αν ευρίσκεται. Κάθε εναντίωση σ’ αυτό, αποτελεί αυθαίρετη αρπαγή των δικαιωμάτων του Θεού και ύβρη κατ’ Αυτού, η οποία σύντομα θα λάβει “ένδικον μισθαποδοσίαν, (και)...πώς ημείς εκφευξόμεθα τηλικαύτης αμελήσαντες σωτηρίας;”

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 3:

«Η δια της βίας προσπάθεια διατήρησης στη ζωή αποτελεί έκφραση της ανάγκης για αθανασία των ανθρώπων αλλά, όταν περιορίζεται μόνο στο βιολογικό επίπεδο, είναι απόδειξη ολιγοπιστίας και επιγειότητας. Όπως δεν δικαιούμεθα να επισπεύσουμε τον θάνατο, δεν δικαιούμεθα και να τον παρατείνουμε. Οφείλουμε να τον αποδεχθούμε και να τον σεβασθούμε.»

“Όπως δεν δικαιούμεθα να επισπεύσουμε τον θάνατο, δεν δικαιούμεθα και να τον παρατείνουμε”. Ο α.Μ. φτιάχνει σοφιστικές δικές του φράσεις και έννοιες, με ξεκάθαρο απώτερο σκοπό: Να παίρνομε τα όργανα του βαριά ασθενή, **σκοτώνοντάς τον**, χωρίς να έχουμε οποιοδήποτε συνειδησιακό πρόβλημα, αφού (ούτως ή άλλως) δεν είχαμε το δικαίωμα να του παρατείνουμε τον θάνατο. *“Όπως δεν δικαιούμεθα να επισπεύσουμε τον θάνατο, δεν δικαιούμεθα και να τον παρατείνουμε”.* Η φράση όμως αυτή, καθ’ εαυτήν, αντιφάσκει στον ίδιο τον εαυτό της. Γιατί, αν δεν έχουμε το δικαίωμα να παρατείνουμε τον θάνατο σ’ ένα βαριά ασθενή, σημαίνει τον αφήνουμε να πεθάνει, επισπεύδοντας έτσι τον θάνατό του. Αυτό όμως έρχεται σε αντίφαση με το πρώτο μέρος της φράσης, που λέγει ότι *“δεν δικαιούμεθα να του επισπεύσουμε τον θάνατο”*. Δυστυχώς τα λόγια αυτά του α.Μ. δεν έχουν καμιά συνοχή ή συνέπεια. Έπειτα, από πού αντλεί ο Σεβασμιώτατος την θέση του αυτή, ότι *“δεν δικαιούμεθα να παρατείνουμε τον θάνατο”* του ανθρώπου; Αν έτσι έχουν τα πράγματα, ποιός είναι τότε ο ρόλος και το έργο των **ιατρών**; Άς το ακούσουν αυτό **όλοι οι γιατροί** και ιδιαίτερα οι εντατικολόγοι: Καλά θα κάνουν, αν δεν θέλουν να χαρακτηρισθούν από τον α.Μ. ως **“ολιγόπιστοι”** και φίλοι **“της επιγειότητας”**, καλά θα κάνουν να αφήσουν την εντατικολογία, να σταματήσουν ν’ασχολούνται με τους βαριάς μορφής ασθενείς, αφήνοντάς τους **να αποθάνουν** και να ασχολούνται στο εξής με πιο ‘αξιοπρεπείς’ ασθενείς! **Δεν** έχουν, λέει, **δικαίωμα να παρατείνουν τη ζωή τους**⁵. Μα πώς μπορεί να μιλά με αυτό τον τρόπο ένας Ιεράρχης!!!

⁵ Αυτό το ‘δεν έχουν δικαίωμα να παρατείνουν τη ζωή τους’, ισχύει ασφαλώς (κατά τον α.Μ.) και για τους συγγενείς των ούτω καλουμένων ‘εγκεφαλικά νεκρών(;)’, οι οποίοι ορθά αρνούνται να υπογράψουν την δόση των οργάνων του συγγενούς των προσώπου. Δεν φτάνει, δηλαδή, που οι **πιστοί** μας, μέσα στον πόνο και την αγωνία τους για τον βαριά άρρωστό τους, δέχονται μεγάλο ψυχολογικό πόλεμο από τους ασυνείδητους υποστηρικτές της δόσεως των οργάνων, δέχονται όμοια πόλεμο και από φορείς της Εκκλησίας (αν είναι δυνατόν) οι οποίοι δεν διστάζουν να αποκαλούν τους τοιούτους συγγενείς των ασθενών, **“ολιγόπιστους”** και φίλους της **“επιγειότητας”**! Φρονούμεν ότι η Εκκλησία **οφείλει** να επιδείξει το **κανονικό** της **κύρος** και την **πρέπουσα αυστηρότητα** έναντι των προσώπων αυτών.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 3:

Ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο το ανεκτίμητο και αποκλειστικό για τον καθένα δώρο της ζωής. Επειδή όμως διά του ενός ανθρώπου (του Αδάμ) η αμαρτία εισέβαλεν εις τον κόσμο και διά της αμαρτίας εισέβαλε και ο θάνατος, όχι μόνο στον Αδάμ αλλά και σε όλους τους ανθρώπους, έδωσε ο Θεός τα φάρμακα και τους ιατρούς, ως αντιδότα του θανάτου, ώστε να κρατείται με αυτά ο άνθρωπος στην ζωή, όσο βέβαια εξαρτάται από αυτόν. Λέγει ο Ιδιος ο Θεός στην Σοφία Σειράχ: «Τίμα ιατρούν...και γαρ αυτόν έκτισε Κύριος· παρά γαρ Υψίστου εστίν ιάσις... Κύριος έκτισεν εκ γης φάρμακα, και ανήρ φρόνιμος ου προσοχθεί (=δεν θα αποστραφεί) αυτοίς.... Τέκνον, εν αρρωστήματί σου μη παράβλεπε, αλλ' εύξαι Κυρίω, και αυτός ιάσεται σε... Ιατρό δος τόπον (=επίτρεπέ του να σου ασκήσει θεραπεία), και γαρ αυτόν έκτισε Κύριος, και μη αποστήτω σου, και γαρ αυτού χρεία». Όταν ο θάνατος έρχεται κατόπιν βουλής του Θεού, θα πρέπει εμείς να τον αποδεχόμαστε, έχοντας εμπιστοσύνη στην σωστική πρόνοια του Κυρίου. Όταν όμως ο θάνατος επισυμβαίνει ένεκα δικής μας ανθρωπίνης υπαιτιότητας, είτε με την δική μας θέληση είτε λόγω δικής μας αμέλειας και αδιαφορίας, τότε έχουμε ενεργητικό θάνατο, ο οποίος όταν αναφέρεται στον πλησίον είναι φόνος (ανθρωποκτονία), όταν δε αναφέρεται σε μας τους ίδιους είναι αυτοκτονία. Και τα δύο θεωρούνται βαριά θανάσιμα αμαρτήματα, τα οποία μας καθιστούν εχθρούς απέναντι στον Θεό και τιμωρούνται, τόσο κατά την παρούσα ζωή, πολύ δε περισσότερο στην άλλη ζωή αιωνίως, εάν θετέον δεν προηγηθεί αληθινή και έμπρακτη μετάνοια γι' αυτά.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 4:

«Σύμφωνα με τους ειδικούς και την κοινή ιατρική αντίληψη, ο εγκεφαλικός θάνατος ταυτίζεται με τον βιολογικό. Έτσι, η εισαγωγή του 'εγκεφαλικού θανάτου' στη σύγχρονη ιατρική πραγματικότητα, δεν αποτελεί τίποτε παραπάνω από μία προσπάθεια να μεταμορφώσουμε τον θάνατο από ακαριαίο γεγονός σε γεγονός διάρκειας, διαχωρίζοντας έτσι τον 'εγκεφαλικό' από τον καρδιακό απλά και μόνον για να μεταφυτεύσουμε τα όργανα.»

Ιδού, φάνηκε και η άλλη όψη των αντιφατικών θέσεων του α.Μ., που τώρα αποδέχεται την ταύτιση του εγκεφαλικού θανάτου με τον βιολογικό! Μα καλά, πώς μπορεί ο α.Μ. αδίστακτα να διατυπώνει αυτά τα λόγια; Κατ' αρχήν, θέλουμε να τονίσουμε, ότι δεν είναι σύμφωνα με την **κοινή** ιατρική αντίληψη πού ταυτίζεται ο εγκεφαλικός θάνατος με τον βιολογικό, αλλά σύμφωνα με τον α.Μ. και μερικούς οπαδούς της **ιδέας** του 'εγκεφαλικού θανάτου'. Γιατί υπάρχουν σήμερα όχι λίγοι επώνυμοι ιατροί με παγκόσμιο κύρος, οι οποίοι τεκμηριωμένα και με επιστημονικά επιχειρήματα αρνούνται κατηγορηματικά την ταύτιση του εγκεφαλικού θανάτου με τον οριστικό βιολογικό θάνατο. Εισηγούνται μάλιστα να αποσυρθεί η έννοια του 'εγκεφαλικού θανάτου', τον οποίο και αποδεικνύουν αντιεπιστημονικό και αυθαίρετο. Στην ουσία 'ο εγκεφαλικός θάνατος' ταυτίζεται με τον νομικό (αν θέλετε) θάνατο. Κατάφεραν δηλαδή σήμερα, να αποκτήσει ο 'εγκεφαλικός θάνατος' νομικό κύρος, ώστε -με την πιστοποίησή του- να μην διώκονται ποινικώς οι μεταμοσχευτές για διάπραξη ανθρωποκτονίας, όταν αφαιρούν τα όργανα από τον 'εγκεφαλικά' (αλλ' όχι βιολογικά) νεκρό. Έπειτα, δεν διστάζει ο α.Μ. να παραδεχθεί ότι η έννοια αυτή του εγκεφαλικού θανάτου εξυπηρετεί μόνο στην αφαίρεση οργάνων από τον λεγόμενο εγκεφαλικά νεκρό (κατά τα άλλα δε βιολογικά ζωντανό, επιφέροντας με αυτό τον τρόπο τον θάνατό του). Ο όρος δε "**θάνατος διάρκειας**", που χρησιμοποιεί, σε αντιδιαστολή με τον "**ακαριαίο θάνατο**", είναι εν πολλοίς **αυθαίρετος, αντιεπιστημονικός, και 'δικονομικός'**. Επιτέλους, πόσων ειδών θανάτους έχουμε; Ο ίδιος ο α.Μ. αναφέρει κάπου στο βιβλίο του, την ρήση του μακαριστού π. Πορφυρίου ότι ο Θεός **ένα θάνατο** έκαμε!!!

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 4:

Ο απόστολος Παύλος μας λέγει ξεκάθαρα, ότι "**απόκειται τοις ανθρώποις άπαξ αποθανείν, μετά δε τούτο κρίσις**". Αυτό εξυπακούει ότι ο Θεός και η Εκκλησία **ένα θάνατο** γνωρίζουν

και όχι δύο. Ανεξάρτητα από την κρατική νομοθεσία⁶, η Εκκλησία (μαζί με όλο τον συνειδητό ιατρικό κόσμο) ένα θάνατο γνωρίζει, τον κοινό (βιολογικό) θάνατο, ο οποίος είναι και αποτελεί ένα ακαριαίο και στιγμιαίο γεγονός· αυτό της διάσπασης του φυσικού δεσμού μεταξύ ψυχής και σώματος. Γι' αυτό και οι όροι 'εγκεφαλικός θάνατος' και 'θάνατος διαρκείας' είναι καθόλα άστοχοι, αντιεπιστημονικοί και παραπλανητικοί. Η Εκκλησία δέχεται τις κάτωθι τρεις αρχές, σχετικά με τον θάνατο:

1ον. Αδιάψευστος⁷ 'ορισμός' του θανάτου, είναι ο αποχωρισμός της ψυχής από το σώμα. Τότε, και μόνο τότε, μπορούμε να μιλούμε για ένα νεκρό σώμα (ή πτώμα).

2ον. Αδιάψευστο 'τεκμήριο' του θανάτου, είναι η οριστική παύση της κυκλοφορίας του αίματος. (Αν θέλουμε δε να μιλήσουμε σε σύγχρονη αναφορά, χρησιμοποιώντας την σημερινή ιατρική ωρολογία, τότε): Αδιάψευστο 'τεκμήριο' ότι δεν επήλθε ακόμη ο θάνατος, είναι το γεγονός ότι τα ζωτικά όργανα του ανθρώπου εξακολουθούν να παραμένουν ζωντανά και μεταμοσχεύσιμα⁸, πράγμα που κάνει προφανή την παρουσία της ψυχής στο σώμα, αφού αυτή, και μόνο αυτή, (η ψυχή) είναι που ζωοποιεί και δίνει ζωτική δύναμη στα όργανα του σώματος (ανεξάρτητα του αν ο ασθενής υποβοηθείται ή όχι με την μηχανική υποστήριξη του αναπνευστήρα).

3ον. Αδιάψευστη 'κοινή πράξη', που υποδηλοί την αδιαμφισβήτητη πεποίθηση περί του θανάτου ενός ανθρώπου, είναι η τελική κάλυψη με κουβέρτα ολοκλήρου του νεκρού σώματος, συμπεριλαμβανομένης και της κεφαλής. (Ποτέ δεν κάνουν κάτι τέτοιο σε ένα 'εγκεφαλικά νεκρό'!) Μετά την 'κοινή αυτή πράξη', ούτε αναπνευστήρας, ούτε 'τεχνητή καρδιά', ούτε οποιοδήποτε άλλο μηχάνημα μπορεί να εξυπηρετήσει σε τίποτε, ούτε και γίνεται λόγος πλέον για αφαίρεση οργάνων προς μεταμόσχευση, αφού τα όργανα είναι ήδη νεκρά, ένεκα του ότι η ψυχή, η μόνη ζωοποιός αιτία του ανθρωπίνου σώματος και των οργάνων του, έχει ήδη αναχωρήσει προς τας αιωνίους μονάς και ο άνθρωπος είναι διά τούτο νεκρός. Αμέσως μετά την 'κοινή αυτή πράξη', καμιά άλλη σκέψη δεν κυριαρχεί στο προσκήνιο, παρά μία: Να οδηγηθεί ο νεκρός στο.... νεκροτομείο.

Μετά τις ανωτέρω επεξηγήσεις, επαναλαμβάνουμε ότι η Εκκλησία μόνο τον κοινό (βιολογικό) θάνατο μπορεί να δεχθεί, μαζί με τον 'ορισμό' του, το 'τεκμήριό' του και την 'κοινή καθολική του πράξη και συνείδηση'. Ακούσατε ποτέ συγγενή ασθενούς (τον οποίο έχουν διασωληνωμένο στον αναπνευστήρα και που τον έχουν εξαγγείλει ως 'εγκεφαλικά νεκρό'), να παίρνει τηλέφωνο σε Μοναστήρι και να παρακαλεί για μνημόσυνο ή για ανάπαυση της ψυχής τού συγγενή του, και όχι για προσευχή-παράκληση υπέρ αισίας έκβασης της κατάστασης τού ασθενούς, πράγμα που γίνεται μόνο σε ζωντανούς; Αυτές όλες οι 'κοινές πράξεις' τι υποδηλούν; Ας μην κρυβόμαστε άλλο πίσω από το δάκτυλό μας, ας μην εθελουφλούμε κι ας σταματήσουμε να υποκρινόμαστε, γιατί όλους μάς περιμένει αλάνθαστος, δίκαιος και αδέκαστος Κριτής....

⁶ Ως γνωστόν, η Ευρωπαϊκή νομοθεσία υιοθέτησε τον λεγόμενο 'εγκεφαλικό θάνατο', με απώτερο σκοπό την αφαίρεση ανθρωπίνων οργάνων, χωρίς να υπάρχει περαιτέρω ποινική δίωξη για διάπραξη ανθρωποκτονίας. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός, ότι τα τελευταία χρόνια το Υπουργείο Υγείας της Αγγλίας (με όλη του την ειλικρίνεια) αντικατέστησε τον όρο 'εγκεφαλικός θάνατος' με τον όρο 'θάνατος για μεταμοσχευτικούς σκοπούς' (!!!)

⁷ Και στις τρεις περιπτώσεις χρησιμοποιούμε την λέξη "αδιάψευστος", γιατί σήμερα δυστυχώς κυριαρχεί η παραπληροφόρηση και το ψέμα, για καθαρά χρησιμοθηρικούς και κερδοσκοπικούς λόγους. Λέγει ο απ. Παύλος: "Οίδαμεν ότι εκ του Θεού εσμεν, και ο κόσμος όλος εν τω πονηρώ κείται". Και ο Χριστός μάς διευκρινίζει, ότι "εκείνος (ο πονηρός διάβολος) ανθρωποκτόνος ην απ' αρχής και εν τη αληθεία ουχ έστηκεν, ότι ουκ έστιν αλήθεια εν αυτώ· όταν λαλή το ψεύδος, εκ των ιδίων λαλεί, ότι ψεύστης εστί και ο πατήρ αυτού."

⁸ Τα μετά τον οριστικό θάνατο αφαιρούμενα όργανα δεν είναι πλέον κατάλληλα για μεταμόσχευση λόγω της μικρής βιωσιμότητάς τους (very little time of "warm ischaemia time") και τα οποία στην ουσία αυτοκαταστρέφονται. Ο Dr. David Hill, Βρετανός αναισθησιολόγος και λέκτορας στο Cambridge, παρατήρησε ότι ο μόνος σκοπός που δηλώνεται ένας ασθενής "νεκρός" είναι η απόκτηση βιώσιμων οργάνων για μεταμόσχευση.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 5:

«*Η παρέμβαση λοιπόν στο σώμα, και μάλιστα κατά τη στιγμή του θανάτου, για μεταμοσχευτικούς λόγους και σκοπούς θα μπορούσε να επιτρέπεται μόνον όταν η φθορά μπορεί να μεταμορφωθεί σε προσφορά. Ο σεβασμός στον άνθρωπο είναι τόσο μεγάλος ώστε μόνο κάτι μεγαλύτερο (δηλ. από τη ζωή ενός ανθρώπου, του ζωντανού δότη) θα μπορούσε να υπερνικήσει και να ξεπεράσει τα διλήμματα και τις αναστολές που αυτός προξενεί (το γεγονός δηλ. ότι προξενούμε τον θάνατο σ' εκείνον από τον οποίο αφαιρούμε τα όργανα). Και αυτό είναι η αξιοποίηση του αυτεξουσίου μας· είναι η αγάπη.*» (με άλλα λόγια, ο σκοπός, η αγάπη, αγιάζει τα μέσα, την ανθρωποκτονία...(!) Οι φράσεις, *“η παρέμβαση στο σώμα για μεταμοσχευτικούς λόγους και σκοπούς θα μπορούσε να επιτρέπεται...και θα μπορούσε να ξεπεράσει τα διλήμματα”* και, *“ο σεβασμός στον άνθρωπο είναι τόσο μεγάλος ώστε μόνο κάτι μεγαλύτερο”*, δεν θα χρησιμοποιούνταν από τον α.Μ., αν δεν είχε εδώ την πεποίθηση, ότι ο ‘εγκεφαλικά νεκρός’ που έχουμε μπροστά μας, δεν είναι άλλο τι παρά ένας ζωντανός άνθρωπος. Αμέσως μετά την προηγούμενη Ένσταση, κατά την οποία ο α.Μ. μάς ταύτιζε τον εγκεφαλικό θάνατο με τον βιολογικό, τώρα μας τα μισολέγει ότι είμαστε στην *“στιγμή του θανάτου”* και όχι σ' αυτόν καθ'εαυτό τον θάνατο. Οι αντιφάσεις συνεχίζουν να εναλλάσσονται και στα δυό του βιβλία....

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 5:

Ο απόστολος Παύλος μας παραγγέλλει: *“Μη νικώ υπό του κακού, αλλά νικά εν τω αγαθώ το κακόν”*. Δεν μπορούμε δηλαδή να κάνουμε ένα καλό διαπράττοντας κάποιο άλλο κακό. Πουθενά δεν μας λέγει η Χριστιανική πίστη και διδασκαλία, ότι μπορούμε να δίνουμε ζωή σε κάποιον, αφαιρώντας την από κάποιον άλλο. *“Το καλόν ου καλόν εάν μη καλώς γένηται”*. Δεν επιτρέπεται στον Χριστιανό να εφαρμόζει το των ‘Ιησουϊτών’ *“ο σκοπός αγιάζει τα μέσα”*. Η παράβαση μιας εντολής του Θεού, όπως είναι το *“ου φονεύσεις”*, δεν μπορεί να αποτελεί θεμέλιο για να στήσω μια άλλη εντολή. Ο Αδελφόθεος Ιάκωβος μας διευκρινίζει, ότι *“όστις όλον τον νόμον τηρήση, πταίση δε εν ενί, γέγονε πάντων ένοχος. Ο γαρ ειπών μη μοιχεύσης, είπε και μη φονεύσης· ει δε ου μοιχεύσεις, φονεύσεις δε, γεγονός παραβάτης νόμου.”* Το Χριστιανικό ήθος δεν μας επιτρέπει να εφαρμόζουμε την ‘αγάπη’ σε κάποιον, αφαιρώντας την από κάποιον άλλο!

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 6:

«Υπάρχει πάλι περίπτωση που σεβασμός στον άνθρωπο σημαίνει ότι όχι απλώς του επιτρέπουμε να πεθάνει, αλλά ακόμη τον διευκολύνουμε να πεθάνει».

Για τόνομα του Θεού! Αποτελεί σεβασμό στον άνθρωπο, όταν όχι μόνο δεν τον βοηθούμε να ζήσει, αλλά ακόμη τον βοηθούμε να πεθάνει, δηλ. τον σκοτώνουμε; Η αφαίρεση ζωής αποτελεί σεβασμό προς τον φονευθέντα; Και μάλιστα έκφραση αγάπης; Έγραφε κάποιος σε ένα του ποίημα: *“την σκότωσα γιατί την αγαπούσα”*(!) Πρέπει να γνωρίζουμε ότι ο τερματισμός της ζωής κάποιου *“πριν να έρθει η ώρα και γι'αυτόν”*, συνιστά **“Επιταχθανασίαν”**, η οποία και τιμωρείται κατά το άρθρο 299 του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.) της Ελλάδος. Επίσης, το να βοηθήσει κάποιος τον “δότη” να πεθάνει, έστω και λίγο μόνο *“νωρίτερα”* από την ώρα του, χαρακτηρίζεται ως πράξη *“συμμετοχής σε αυτοκτονία”*, και τιμωρείται κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 300 και 301 του ιδίου Π.Κ. ως **“φόνος εκ προμελέτης”**. Είστε κληρικός α.Μ. και μάλιστα αξιωματούχος. Και πρέπει να γνωρίζετε, ότι η τοιαύτη θέση ενός κληρικού, όταν δηλ. προτρέπει τους ανθρώπους σε μια τέτοια κίνηση και πράξη ανθρωποκτονίας, συνεπάγεται κανονική επιτίμηση. Στην πραγματικότητα μας καθιστά, εμάς τους κληρικούς, **υποδίκους καθαιρέσεως!**....

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 6:

Η ζωή του ανθρώπου έχει ανεκτίμητη αξία, υπό το πρίσμα ότι ο άνθρωπος, ενόσω η ψυχή του είναι ενωμένη με το σώμα του, είναι δεκτικός **μετανοίας**. Γι' αυτό και κάθε είδος **άρνησης της ζωής** αποτελεί βλασφημία κατά του αγίου Πνεύματος, η οποία σύμφωνα με το Ευαγγέλιο δεν συγχωρείται ούτε στον παρόντα αιώνα ούτε στον μέλλοντα. *“Ος δ' αν*

βλασφημηση εις το Πνεύμα το Άγιον, ουκ έχει άφεσιν εις τον αιωνα, αλλ' ενοχος εστιν αιωνιου κρισεως". Διο και υπαρχει κανοντας που απαγορευει την κηδεια στους αυτοχειρες. Γι' αυτο και η Εκκλησια εμφανιζεται παντοτε εναντια και προς την λεγομενη ευθανασια (δηλ. τον τερματισμο της ζωης κάποιου με ανωδυνο τροπο). Ομως με την πιο πάνω θεση του, ο Σεβασμιωτατος δεν δηλωνει απεριφραστα οτι τασσεται υπερ αυτης;

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 7:

«Η τεχνητή υποστήριξη όταν οδηγεί σε ζωή είναι ευλογία. Όταν όμως απλά μεταμορφώνει τον θάνατο από στιγμιαίο γεγονός σε παρατεινόμενη ταλαιπωρία, αγωνία, αμφιβολία, τότε (η τεχνητή υποστήριξη) είναι ανεπίτρεπτη, αήθης και ανίερη πράξη σχολαστικότητας και ολιγοπιστίας.» Μά, αν είναι νεκρός ο “εγκεφαλικά νεκρός”, όπως ο α.Μ. διατείνεται, τι ταλαιπωρία ή αγωνία του προξενούμε; Αν πάλιν είναι ζωντανός ο Ε.Ν., θεωρείται ως “*πράξη ανεπίτρεπτη, αήθης και ανίερη(!)*” το να προσπαθούμε να τον κρατήσουμε στη ζωή; Επιτέλους να μας πει ο α.Μ., τι θεωρεί τον Ε.Ν., ζωντανό ή πεθαμένο; Γράφει ακόμη ο Σεβασμιώτατος, ότι “*είναι σχολαστικότητας και ολιγοπιστία*” το να διερωτούμαστε, πριν διακόψουμε την τεχνητή υποστήριξη, κατά πόσον ο ασθενής είναι ζωντανός ή όχι. (Νομίζω, περιττεύουν τα σχόλια!)

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 7:

Η Εκκλησία σε όλες τις Ακολουθίες της εύχεται και δέεται για τους πιστούς της, ώστε να έχουν “Χριστιανά τα τέλη της ζωής τους, ανώδυνα, ανεπαίσχυντα, ειρηνικά” καθώς “και καλήν απολογία την επί του φοβερού βήματος του Χριστού”. Ουδέποτε όμως η Εκκλησία, ενόψει κάποιας ενδεχόμενης “*παρατεινόμενης ταλαιπωρίας*”, προέτρεψε πιστό να θέσει τέρμα στην ζωή του ή στην ζωή κάποιου άλλου για τερματισμό της ταλαιπωρίας του! Αντίθετα, προσπαθεί να του απαλύνει τον πόνο, κρατώντας τον συνάμα όσο μπορεί στην ζωή. Το να εκφράζεται κανείς, ότι μια τέτοια στάση εκ μέρους της Εκκλησίας “*είναι ανεπίτρεπτη, αήθης και ανίερη πράξη σχολαστικότητας και ολιγοπιστίας*”, αυτό απάδει προς το ήθος, την πίστη και την διδασκαλία της...

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 8:

«Η Εκκλησία προσεύχεται για τη διευκόλυνση της αναχώρησης της ψυχής (ευχή εις ψυχορραγούντα): (“Άυσον τον δούλον Σου της αφορήτου ταύτης οδύνης και της συνεχούσης αυτόν πικράς ασθενείας και ανάπαυσον αυτόν ένθα των δικαίων τα πνεύματα”).»

Ναι, α.Μ., αλλά η Εκκλησία απευθύνεται στον Θεον και την τελική έκβαση της πορείας του ασθενούς την αναθέτει σ' Αυτόν και μόνο και όχι στον...μεταμοσχευτή! Και αν τελικά η βουλή Του είναι να τον μεταφέρει στην αιωνιότητα, τότε Τον παρακαλούμε να τον αναπαύσει μαζί με τους δικαίους. Είναι λοιπόν **άστοχο** και **παραποίηση** της εκκλησιαστικής αυτής πράξης, να την φέρνουμε ως επιχείρημα, για να μπορούμε να σκοτώνουμε τον βαριά ασθενή παίρνοντας τα όργανά του για σκοπούς μεταμοσχευτικούς!

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 8:

Όταν η Εκκλησία προσεύχεται υπέρ των πιστών τέκνων της, έχει επίγνωση ότι το κάνει μέσα στο πνεύμα τού “εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ παραθώμεθα”. Με απόλυτη εμπιστοσύνη στην σωστική και αγαθή πρόνοια του Θεού, απευθύνει σ' Αυτόν τα αιτήματά της. Σ' Αυτόν αναθέτει⁹ και την τελική έκβαση των πραγμάτων, με πλήρη την βεβαιότητα ότι Εκείνος θα δώσει το καλύτερον....

⁹ Πρέπει να γνωρίζουμε ότι ανεξάρτητα από την έκβαση και το αποτέλεσμα, όλες οι αιτήσεις που κάνουν οι άνθρωποι προς τον Θεόν διά της προσευχής εισακούονται και καμμία δεν απορρίπτεται ούτε πηγαίνει χαμένη. Φτάνει η προσευχή μας να γίνεται με ειλικρίνεια και αγνά ελατήρια, και ο καλός Θεός απαντά στην προσευχή μας με την έκβαση και το αποτέλεσμα που Αυτός, μέσα από την άβυσσο της Αγάπης και της Σοφίας Του, κρίνει ως την καλύτερα λύση για μάς.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 9:

«Για την Εκκλησία ο θάνατος έχει καταργηθεί. Η εναγώνια συνεπώς και εν πολλοίς σχολαστική αναζήτηση της στιγμής του θανάτου δεν έχει ουσιαστικό ενδιαφέρον και νόημα. Οι πιστοί ήδη ζώντας μεταβεβήκασιν εκ του θανάτου εις την ζωήν. Η με κάθε δυνατό τρόπο επιδίωξη παράτασης της ζωής και μετάθεση στο μέλλον της στιγμής του θανάτου αδυνατίζει την πίστη ότι αυτός αποτελεί ήδη παρελθόν (“μεταβέβηκεν”).»

Δυστυχώς, έχουμε και πάλιν εκ μέρους του α.Μ. παραποίηση του νοήματος της Γραφής και εθελούσια παρερμηνεία. Η φράση του Κυρίου, **“(οι πιστοί ήδη ζώντας) μεταβεβήκασιν εκ του θανάτου εις την ζωήν”**, αναφέρεται στον πνευματικό θάνατο και όχι τον βιολογικό· την πνευματική και όχι την βιολογική ζωή. Λέγει ακριβώς, “ο τον λόγον μου ακούων και πιστεύων τω πέμψαντί με έχει ζωήν αιώνιον, και εις κρίσιν ουκ έρχεται, αλλά μεταβέβηκεν εκ του θανάτου εις την ζωήν”. Επίσης, στα ανωτέρω λόγια του, ο α.Μ. επαναλαμβάνει, όπως και προηγουμένως, ότι δεν τον ενδιαφέρει άν και κατά πόσον ο ονομαζόμενος Ε.Ν. δότης είναι ζωντανός ή όχι(!) Μάλιστα εμάς, τους οποίους απασχολεί καίρια το ερώτημα αυτό, μας αποκαλεί **“σχολαστικούς”** και **“μικρούς κατά την πίστη”!** Ειλικρινά, οι υποστηρικτές του Εγκεφαλικού Θανάτου θα ντρέπονταν να εκφέρουν τέτοια γνώμη, την οποία ο α.Μ. ανερυθριάστως (με συγχωρείτε για την λέξη) εκφέρει. Αντίθετα, αυτοί αγωνίζονται με υπέρμετρο ζήλο και με το μαχαίρι στα δόντια να πείσουν ότι ο εγκεφαλικά νεκρός είναι ταυτόσημος με τον βιολογικά νεκρό· παρόλο, που και αυτοί άρχισαν σιγά-σιγά να ομολογούν και να παραδέχονται ότι ο Ε.Ν. δεν είναι νεκρός αλλά ζωντανός. Μάλιστα, μια επιτροπή Άγγλων νομικών εμπειρογνομόνων, ασχοληθείσα με τον ούτως ονομαζόμενο εγκεφαλικό θάνατο, εξέφρασε την μεγάλη της ανησυχία για τυχόν παραβίαση του Ποινικού Κώδικα περί **ανθρωποκτονίας!** Έπειτα, αφού η ζωή κατά τον α.Μ. δεν έχει και τόση σημασία, μάλιστα **“η με κάθε δυνατό τρόπο επιδίωξη παράτασης της ζωής και μετάθεση στο μέλλον της στιγμής του θανάτου αδυνατίζει την πίστη ότι αυτός αποτελεί ήδη παρελθόν (“μεταβέβηκεν”)**”, γιατί ο ίδιος κόπτεται τόσο πολύ για την παράταση της ζωής των ληπτών και αγωνίζεται τόσο υπέρ των μεταμοσχεύσεων; **Πρέπει να είμεθα δίκαιοι στον καταμερισμό της “ιδεολογίας” μας και όχι ετεροβαρείς!**

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 9:

Η Εκκλησία πάντοτε εύχεται να μας δοθεί **“παράταση ζωής”**, ώστε να μετανοήσουμε και να γίνουμε κατάλληλα δοχεία για την **“βασιλεία του Θεού”**, ήτις **“εντός ημών εστι”**. Στην ακολουθία του Μυστηρίου της Εξομολογήσεως ο πνευματικός εύχεται εις τον Θεόν υπέρ του πνευματικού του τέκνου **“όπως δωρήσεται αυτό άφεσιν αμαρτιών και καιρόν μετανοίας”**. Όσο δε ο άνθρωπος πλησιάζει προς το τέλος του, τόσο πολυτιμότερες και βαρύτερες γι’ αυτόν καθίστανται οι μέρες, οι ώρες, τα λεπτά....

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 10:

«Και τι πιο αγαθό στον κόσμο από την εν αγάπη θυσία της ζωής υπέρ των αδελφών. Αν η τόλμη αυτής της αγάπης φωτίσει την όλη προβληματική των μεταμοσχεύσεων, ενισχύει την ελπίδα των μεταφυντεύσεων από τον πρόσκαιρο κόσμο στον αιώνιο κόσμο του Θεού, στη βασιλεία Του, που θα είναι κοινωνία αγάπης. Η πρόσκαιρη σωτηρία του πλησίον εξασφαλίζει την αιώνια δική μας σωτηρία·.....«ουκ έστιν άλλως σωθήναι ει μη δια του πλησίον. Η διά της προσφοράς, και ενδεχομένως θυσίας μας, παράταση της ζωής των αδελφών είναι η δική μας “εκπόρευση εις ανάστασιν ζωής”..... Προσφέροντας το σώμα μας το εξαγιάζουμε, το καταξιώνουμε ως ναό του Θεού».

Ολόκληρη η ανωτέρω ‘Ένσταση’ είναι εντελώς **απαράδεκτη!** Λυπούμαι να διαβεβαιώσω ότι τέτοια γραφίδα προδίδει **‘πλάνην της καρδιάς’**¹⁰. Παράλληλα, βλέπουμε μια καθαρά δυτικίζουσα

¹⁰ ‘Πλάνη της καρδιάς’ ή ‘πλάνη της γνώμης’. Για περισσότερες εξηγήσεις, βλ. “Ασκητικές Εμπειρίες, τόμ. Α’” του αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ Επισκόπου Καυκάσου και Μαύρης Θάλασσας (έκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, 2008) σελ. 321-341.

αγαπολογία (προτεστάντικου και παπικού τύπου), στον βωμό της οποίας δεν διστάζει ο α.Μ. να θυσιάσει ανθρώπινες ζωές (δια *“της εν αγάπη θυσίας της ζωής υπέρ των αδελφών”*), εξασφαλίζοντάς τους μάλιστα και το εισιτήριο για τον παράδεισο(!) Αυτό μου θυμίζει τα “συγχωροχάρτια” του Πάπα κατά τον Μεσαίωνα, με τα οποία ο Πάπας εξασφάλιζε στους Ρωμαιοκαθολικούς πιστούς του όχι μόνον άφεση αμαρτιών αλλ’ ακόμη και αυτόν τον Παράδεισο(!), αφού βεβαίως προηγουμένως εξασφάλιζε από αυτούς το απαιτούμενο χρηματικό ποσό. Τώρα ο α.Μ. εξασφαλίζει στους πιστούς μας τον Παράδεισο, αφού βεβαίως προηγουμένως εξασφαλίσει από αυτούς τα όργανά τους! Και μή χειρότερα.... Είναι ανέντιμο, και δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να προσπαθούμε να πείσουμε τους πιστούς μας να δηλώσουν δότες οργάνων, παίζοντας με την συνείδησή τους και κάνοντάς τους πραγματική **πλύση εγκεφάλου**, **απατηλά** υποσχόμενοι σ’αυτούς **“μεταφύτευση από τον πρόσκαιρο κόσμο στον αιώνιο κόσμο του Θεού, στη βασιλεία Του, αφού η πρόσκαιρη σωτηρία του πλησίον εξασφαλίζει την αιώνια δική μας σωτηρία”**. Αν λοιπόν, κατά τον α.Μ., ο Παράδεισος αποκτάται **τόσο εύκολα**, αυτόματα και μαγικά, με το να δηλώσω δυνητικός δότης και επιτρέποντας στην πολιτεία να μου πάρουν τα όργανά μου¹¹. διερωτούμαι: γιατί ο Κύριος μάς δήλωσε τόσο εκφραστικά και κατηγορηματικά, ότι η οδός που οδηγεί στην ζωή, στον παράδεισο, είναι τόσο στενή και τεθλιμμένη;

Δυστυχώς, τα βιβλία, οι εισηγήσεις και ομιλίες του α.Μ. -που έχουν σχέση με τις μεταμοσχεύσεις- συνεχόνται και συνεπαίρνονται από ένα **συναισθηματισμό** και μια συνεχή **αγαπολογία**, κάτι που δυστυχώς αρέσει στον σημερινό άνθρωπο του κόσμου. Αυτό βέβαια, το να αρέσουν στον κόσμο, είναι αναμενόμενο και δεν μας εκπλήττει. Είναι σημεία των καιρών, καθώς το έχει προείπει και ο απόστολος Παύλος, ότι “έσται καιρός ότε (οι άνθρωποι του κόσμου) της υγαινούσης διδασκαλίας ουκ ανέξονται”, αλλά θα θέλουν να ακούουν διδασκαλίες σύμφωνες με τις δικές τους επιθυμίες!

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 10:

Είναι κατακριτέο και πολύ εγωϊστικό εκ μέρους του ανθρώπου να θέτει τέρμα στην ζωή που του έδωσε ο Θεός¹² -προσφέροντας τα όργανά του σε κάποιον άλλο- παράλληλα δε ν’ αυταπατάται, ότι **με αυτόν τον τρόπο**: (i) εκπληρώνει τον νόμο της αγάπης, *“με την εν αγάπη θυσία της ζωής υπέρ των αδελφών”* και (ii) εξασφαλίζει την *“μεταφύτευσή του από τον πρόσκαιρο κόσμο στον αιώνιο κόσμο του Θεού, στη βασιλεία Του”*.... Το να μην έχει κανείς συναίσθηση της **δικής του πραγματικότητας**, ότι δηλ. ο ίδιος έχει απόλυτη ανάγκη **“καιρού μετανοίας”** και να διαθέτει αυτόν τον **“καιρό”** σε άλλον, φανερώνει υψηλοφροσύνη, αγνωσία και **“πλάνη καρδίας”**. Συμπληρωματικά, θα λέγαμε ότι ένα τέτοιο ‘πιστεύω’ θυμίζει τον μύθο και την κακοδοξία των Παπικών περί του πλεονάσματος της **“αξιομισθίας των αγίων”**¹³.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 11:

«Φυσικά λοιπόν και έχουμε εξουσία επί των σωμάτων μας.... και όχι μόνον δικαίωμα αλλά και υποχρέωση πνευματική έχουμε να δίνουμε την αγάπη μας. Ο Απόστολος Παύλος υπαινίσσεται τη δυνατότητα προσφοράς των μελών του σώματός μας, πιο συγκεκριμένα των οφθαλμών, ως έκφραση ύψιστης αγάπης: «μαρτυρώ γαρ υμίν ότι ει δυνατόν τους οφθαλμούς υμών εξορύξαντες άν εδώκατέ μοι», πιστοποιώντας με τη δυνατή αυτή έκφραση την αγάπη των Γαλατών.»

¹¹ όχι ενόσω “ζώ”, γιατί τα χρειάζομαι, τα θέλω, γι’αυτό και δεν τα δίνω, έστω κι αν τα χρειάζεται **τόρα** ο συνάνθρωπός μου για να ζήσει, αλλ’ όταν θα είμαι “νεκρός”!

¹² και που μόνο Αυτός έχει το δικαίωμα να του την αφαιρέσει.

¹³ Σύμφωνα με την πλάνη αυτή της Παπικής ‘Εκκλησίας’, οι άγιοι έχουν την δυνατότητα να εκτελέσουν έργα που πλεονάζουν σε σχέση με τα απαιτούμενα για την δικαίωση και σωτηρία τους. Κατά συνέπεια, η αξιομισθία που περισεύει από το πλεόνασμα αυτό των αγίων, μπορεί να διατεθεί από τον Πάπα, έναντι βεβαίως κάποιας χρηματικής αμοιβής (συγχωροχάρτια).

Για τόνομα του Θεού, α.Μ.! **Σχήμα λόγου** κάνει ο Απόστολος Παύλος. Πώς παραβιάζουμε το πνεύμα της Γραφής σε γράμμα; Θα εφαρμόζαν ποτέ αυτό κατά γράμμα οι Γαλάτες; Να βγάλουν δηλ. τα μάτια τους, για να τα δώσουν στον απ. Παύλο; Αλλού γράφει (ο ίδιος απόστολος): “ηυχόμην αυτός εγώ ανάθεμα είναι από του Χριστού υπέρ των αδελφών μου”. Θα έκανε ποτέ ο απόστολος τέτοιο πράγμα, να γίνει δηλ. ανάθεμα από τον Χριστό, αυτός ο οποίος έλεγε “ζώ δε ουκέτι εγώ, ζή δε εν εμοί ο Χριστός”; Όπως λοιπόν, ποτέ δεν θα γινόταν το δεύτερο -να χωρισθεί δηλαδή ο απόστολος Παύλος από τον Χριστό- τό ίδιο δεν θα γινόταν ποτέ από τους Γαλάτες, να βγάλουν τα μάτια τους για να τα δώσουν στον απ. Παύλο. Είναι λοιπόν, όπως προανέφερα, σχήματα λόγου αυτά -που δείχνουν το υπερβάλλον της αγάπης, τόσον του Παύλου, όσον και των Γαλατών- και όχι Γραφικόν επιχείρημα για παραδοχή και χριστιανική επικύρωση της δόσης οργάνων και των μεταμοσχεύσεων! Τέτοια επιχειρήματα θα μπορούσαν πολύ επιεικώς να χαρακτηρισθούν ως γελοία και παιδαριώδη!

Όμως, ας μας διευκρινήσει ο α.Μ. -ο οποίος τόσο πολύ κόπτεται υπέρ των μεταμοσχεύσεων, της ιδέας του εγκεφαλικού θανάτου και της δωρεάν δόσης ανθρωπίνων οργάνων προς πλήρωση της δεξαμενής(!) των, αναλαμβάνοντας μάλιστα εκστρατεία διαφώτισης προς τον σκοπό αυτό- έχει ο ίδιος δηλώσει ‘δυνητικός δότης’, συμπληρώνοντας το κατάλληλο γι’ αυτό έντυπο; Γιατί, ο ίδιος -σε προσωπική συνομιλία του που είχε με κάποιον, κατά πάντα αξιόπιστο πρόσωπο- δήλωσε κατηγορηματικά: “ούτε εγώ είμαι υπέρ της δόσης οργάνων· εγώ δεν καταδέχομαι να δώσω για μεταμόσχευση ούτε το νύχι μου”!!! Να μου επιτραπεί εδώ να επισημάνω την **ασυνέπεια**¹⁴ των λόγων του συγγραφέως. Την στιγμή μάλιστα που πιο πάνω μας μιλά για επιβεβλημένο καθήκον ημών των Χριστιανών, **“όχι μόνον ως δικαίωμα αλλά και ως υποχρέωση πνευματική,....την προσφορά των μελών του σώματός μας”**.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 11:

Πρέπει ο Χριστιανός να συνειδητοποιήσει, κάνοντας φρόνημά του την αλήθεια ότι “τα θνητά σώματά μας έχουν ένοικον το Πνεύμα το Άγιον” και ότι “είναι ναός του εν ημίν Αγίου Πνεύματός, ου (=το οποίον Πνεύμα) έχομεν από Θεού, και ουκ εσμέν εαυτών· ηγοράσθημεν γαρ τιμής” (Ρωμ. η΄11 και Α΄Κορ.19-20). Αυτό δε, αποτελεί μια **οντολογική πραγματικότητα, σύμφωνα ακριβώς με την οποία δεν “έχομε (καμμιά) εξουσία επί των σωμάτων μας” και καμμιά “δυνατότητα προσφοράς των μελών του σώματός μας”, κάτω από οποιοδήποτε πρόσχημα “έκφρασης ύψιστης αγάπης”**.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 12:

«Ο ίδιος ο Κύριος στις υποθήκες του στους αγίους αποστόλους κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, ως μείζονα έκφραση της αγάπης παρουσιάζει την προσφορά και αυτής της ζωής μας για τον άλλον: «μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει, ίνα τις την ψυχήν αυτού θή υπέρ των φίλων αυτού».... Αν δεν μπορούμε να δώσουμε τη μείζονα αγάπη -να προσφερθούμε ολόκληροι και υγιείς στον αδελφό-, ας δώσουμε την ελάσσονα -να προσφέρουμε τα όργανά μας όταν βρισκόμαστε σε κατάσταση έστω αμφισβητούμενου “εγκεφαλικού θανάτου”»

Δύο πράγματα θα παρατηρήσουμε εδώ: Πρώτον, όταν ο Κύριος μιλούσε στους μαθητές Του, κατά την διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, με τα παραπάνω λόγια αναφερόταν στην **δική Του** θυσία επί του Σταυρού. Γιατί παρακάτω είπε “και υμείς φίλοι μου εστέ”. Και γνωρίζουμε πολύ καλά, πως η μοναδική και ανεπανάληπτη αυτή θυσία του Χριστού επί του Σταυρού, δεν ήταν για να μας χαρίσει το δώρον της **βιολογικής ζωής**, αλλά για να μας δωρήσει **ζωή πνευματική και αιώνιο**, να συγχωρηθούν οι αμαρτίες μας και να θεραπευθούν οι ψυχικές μας πληγές. Λέει ένα τροπάριο του κανόνος της Οκτώηχου (πλ.δ΄, Παρασκευή πρωΐ, ωδή ζ΄): **“Σταύρωσιν ήνεγκας (=υπέφερες) Χριστέ μου Ιησού, την επονείδιστον, παύων τα βροτών(=ανθρώπων) ονειδή και στεναγμούς· χολής εγεύσω πικρίαν άπασαν, εξαίρων(=απαλλάσσω) κακίας· επλήγης ημών**

¹⁴ Η ασυνέπεια αυτή μας θυμίζει τα βαρυσήμαντα εκείνα λόγια του Κυρίου περί των αξιωματούχων θρησκευτικών προσώπων της εποχής του: “δεσμεύουσι γαρ φορτία βαρέα και δυσβάστακτα και επιτιθέασιν επί τους ώμους των ανθρώπων, τω δε δακτύλω αυτών ου θέλουσι κινήσαι αυτά.”

πληγιάς Οικτιρίμων ψυχικάς ιώμενος (=θεραπεύων), και ψάλλειν προτρεπόμενος· ο υπερύμνητος, των Πατέρων και ημών, Θεός ευλογητός εί).” Επίσης, καθηλώθηκε πάνω στον Σταυρό, για να νικήσει τον ίδιο τον θάνατο, **να κατέβει** με την τεθωμένη ψυχή Του (ενωμένη με την θεότητα) στον **Άδη**, να τον **συντρίψει** κατά κράτος, να ελευθερώσει από εκεί τον Αδάμ, την Εύα και όσους άλλους Τον εδέχθησαν, και να αναστηθεί, ενώνοντας **ξανά** την ψυχή Του με το σώμα Του. (Είχε προείπει ο Κύριος: “εγώ τίθημι την ψυχήν μου, **ίνα πάλιν λάβω αυτήν**. ουδείς αίρει αυτήν απ' εμού, **αλλά** εγώ τίθημι αυτήν απ' εμαυτού· **εξουσίαν έχω** θείναι αυτήν, και **εξουσίαν έχω πάλιν λαβείν αυτήν**· ταύτην την εντολήν έλαβον παρά του πατρός μου”. Ποιός από μάς θνητός **τολμά** να μιλά με αυτή την **εξουσία**; “ην γαρ διδάσκων αυτούς **ως εξουσίαν έχων**, και ουχ ως οι γραμματείς”. Ας φραγεί, λοιπόν, κάθε ενάντιον στόμα...) Άλλωστε, το σώμα Του Χριστού παρέμεινε τρεις ημέρες μέσα στον τάφο **ακέραιο** (με όλα τα ζωτικά Του όργανα) και άφθορο, αφού η θεότης Του δεν χωρίστηκε απ' αυτό ούτε και μετά τον βιολογικό Του θάνατο. Ο Χριστός μας, όχι μόνο δεν έδωσε σε κανέναν κάποιο από τα όργανά του (είναι βλασφημία και να το σκεφθεί αυτό κανείς) αλλά, όπως λέει και η προφητεία, ούτε ένα “οστούν ου συντριβήσεται αυτού”. Η Σταυρική θυσία του Χριστού, λοιπόν, **δεν αποτελεί** καθόλου επιχείρημα για να Τον μιμηθούμε τάχα κι εμείς, δίνοντας τα **όργανά μας για μεταμόσχευση(!)** Ο Αδελφόθεος Ιάκωβος μάς εξηγεί πώς κι εμείς, κατά το **παράδειγμα** τού Χριστού, οφείλουμε να **θυσιάσουμε τις ψυχές** μας για τους αδελφούς μας: “Εν τούτω εγνώκαμεν την αγάπην, ότι εκείνος υπέρ ημών την ψυχήν αυτού έθηκε· και ημείς οφείλομεν υπέρ των αδελφών τας **ψυχάς τιθέναι**. Ος δ' αν έχη τον βίον του κόσμου και θεωρή τον αδελφόν αυτού χρείαν έχοντα και κλείση τα σπλάγγνα αυτού απ' αυτού, πώς η αγάπη του Θεού μένει εν αυτώ;” Το δεύτερον που έχουμε να παρατηρήσουμε, είναι ότι **φρίττει** κανείς, όταν διαβάσει την θέση αυτή του α.Μ., να προτρέπει δηλ. σε αφαίρεση των συμπαγών ζωτικών οργάνων κάποιου, ο οποίος να βρίσκεται σε κατάσταση **“έστω και αμφισβητούμενου εγκεφαλικού θανάτου”**, δηλ. όταν είναι ζωντανός, με άλλα λόγια **σκοτώνοντάς τον!!!**

Και συνεχίζει ο α.Μ.: *Τα μέλη μας δεν είναι μόνο μέλη μας, αλλά και μέλη της Εκκλησίας, που γίνονται περισσότερο μέλη Χριστού όταν τα μοιραζόμαστε και αγαπητικώς τα προσφέρουμε παρά όταν τα θεωρούμε αποκλειστικά δικά μας. Ένα σώμα είμαστε, ένας άνθρωπος· “έν σώμα οι πολλοί εσμεν”. Ο χρόνος του λήπτη, η παράταση ζωής του, αποτελεί απόδειξη της αγάπης του δότη. Όταν λοιπόν η Εκκλησία ξεδιπλώνει τη ζωή και τη διδασκαλία της μέσα σε μια ατμόσφαιρα τέτοιας αγαπητικής έντασης και εμπειρίας, τι την δυσκολεύει να ευλογήσει την αυτεξούσια προσφορά λίγων ωρών σωματικής επιβίωσης ή έστω αμφίβολης ζωής;*

Τρομερό! Ο α.Μ., ευρισκόμενος σε μία κατάσταση **αγαπητικής έξαρσης**, χρησιμοποιεί και παλιν την ίδια στρατηγική και επιχειρηματολογία (εννοώ την **αγαπολογία**) και **δεν διστάζει**: **Πρώτον**, να χρησιμοποιεί φράσεις που είναι ξένες προς το Ορθόδοξο Εκκλησιαστικό ήθος (όπως π.χ. με την φράση, **“τα μέλη μας....γίνονται περισσότερο μέλη Χριστού όταν τα μοιραζόμαστε και αγαπητικώς τα προσφέρουμε....**, (αφού) **Ένα σώμα είμαστε, ένας άνθρωπος· έν σώμα οι πολλοί εσμεν**”). Αυτό ακριβώς μας θυμίζει την αίρεση των “Νικολαϊτών” των πρωτοχριστιανικών χρόνων, που με την ίδια ακριβώς επιχειρηματολογία και το ίδιο σκεπτικό, **μοιράζονταν αγαπητικώς** οι αιρετικοί αυτοί “Χριστιανοί” τις γυναίκες τους μεταξύ τους, αφού, έλεγαν, είμαστε όλοι **ένα σώμα** και **μέλη αλλήλων**.

Δεύτερον, δεν διστάζει να ομολογήσει **ζωντανό** τον δότη **ή έστω** να αμφιβάλει κατά πόσον ο εγκεφαλικά νεκρός είναι πράγματι “πεθαμένος” (με την φράση, **“αυτεξούσια προσφορά λίγων ωρών σωματικής επιβίωσης ή έστω αμφίβολης ζωής”**). “Δυστυχώς, ο α.Μ. έχει ξεπεράσει κάθε αναμενόμενο! Ομολογεί ξεκάθαρα και απερίφραστα, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, ότι δεν τον ενοχλεί αν και κατά πόσον ο “εγκεφαλικά νεκρός” δότης από τον οποίον παίρνουν τα όργανά του, είναι τελικά **ζωντανός** και με αυτό τον τρόπο τον **σκοτώνουν!** Μάλιστα **τολμά** να θέτει και την “Εκκλησία” σε κατάσταση **“έντασης”** (γράφει, **“έκστασης”**¹⁵), ώστε, αφ' ενός μεν να πρωτοπορεί και να καινοτομεί με την **“διδασκαλία”** της στην σημερινή πρόκληση των

¹⁵ βλ. και Ένσταση αρ.54 στο Παράρτημα.

μεταμοσχεύσεων, αφ'ετέρου δε να **“ευλογεί”** μια τέτοια **ανθρωποκτονία**, δηλώνοντας: **“Όταν λοιπόν η Εκκλησία ξεδιπλώνει τη ζωή και τη διδασκαλία της μέσα σε μια ατμόσφαιρα τέτοιας αγαπητικής έντασης και εμπειρίας, τι την δυσκολεύει να ευλογήσει την αυτεξούσια προσφορά λίγων ωρών σωματικής επιβίωσης ή έστω αμφίβολης ζωής;”** Ούτε οι ξένοι (είτε ετερόδοξοι, είτε αλλόδοξοι, είτε άθεοι), θερμοί υποστηρικτές του εγκεφαλικού θανάτου, δεν θα τολμούσαν να εκφέρουν τέτοιες θέσεις και απόψεις προς την διεθνή κοινή γνώμη. Και τολμά να το κάνει ένας ημέτερος Ορθόδοξος Ιεράρχης....

Αλλ' ας αφήσουμε έναν ξένο (που δεν είναι καν Ορθόδοξος) να απαντήσει στον Σεβασμιώτατο. Πρόκειται περί του Καθηγητή Φιλοσοφίας Joseph Seifert, ο οποίος, μιλώντας υπό το φως των σημαντικών ερωτημάτων για την εγκυρότητα των κριτηρίων του “εγκεφαλικού θανάτου”, υποστήριξε ότι θα πρέπει να επικαλεστούμε την αληθινή και εμφανή ηθική αρχή ότι “ακόμα και μια ελάχιστη λογική αμφιβολία να υπάρχει ότι οι πράξεις μας σκοτώνουν ένα άλλο ανθρώπινο ον, θα πρέπει να απέχουμε από αυτές”.

Όσον αφορά την απορία του α.Μ., **“τι την δυσκολεύει (την Εκκλησία) να ευλογήσει την αυτεξούσια προσφορά λίγων ωρών σωματικής επιβίωσης ή έστω αμφίβολης ζωής;”** τον παραπέμπουμε στα Γενικά Συμπεράσματα αρ.8, με τίτλο **“ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ”**.

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ αρ. 12:

Επαναλαμβάνουμε όπως και πιο πάνω, ότι η μοναδική και ανεπανάληπτη θυσία του Χριστού επί του Σταυρού, **δεν ήταν για να μας χαρίσει το δώρον της βιολογικής ζωής, αλλά για να μας δωρήσει ζωή πνευματική¹⁶ και αιώνιο, να συγχωρηθούν οι αμαρτίες μας και να θεραπευθούν οι ψυχικές μας πληγές.** Η Σταυρική θυσία του Χριστού με κανένα τρόπο δεν αποτελεί επιχείρημα για να Τον μιμηθούμε τάχα κι εμείς, δίνοντας τα όργανά μας για μεταμόσχευση. Άλλωστε, ο Κύριος σε κανένα δεν έδωσε κάποιο από τα όργανά του. Αντίθετα, η προφητεία δηλώνει περί αυτού κατηγορηματικά, ότι (όχι μόνο όργανα του σώματός Του) **αλλ' ουδέ “οστούν ου συντριβήσεται αυτού”.** Κύριος της **ζωής** και του **θανάτου** είναι μόνο ο Χριστός. Μόνο Αυτός έχει **δικαίωμα** και **εξουσία** να δώσει την ζωή Του και, αντιστρόφως, να την πάρει πίσω. Αυτό μας το έχει δηλώσει ρητά: **“Εγώ τίθημι την ψυχήν μου, ίνα πάλιν λάβω αυτήν. ουδείς αίρει αυτήν απ' εμού, αλλ' εγώ τίθημι αυτήν απ' εμαυτού· εξουσίαν έχω θείναι αυτήν, και εξουσίαν έχω πάλιν λαβείν αυτήν· ταύτην την εντολήν έλαβον παρά του πατρός μου”.** Σε κανένα από μάζ τους ανθρώπους δεν έχει δοθεί τέτοια **εξουσία!** Γι' αυτό και καταλήγουμε στην αρχική μας τοποθέτηση, όπως εμφανίζεται και στον τίτλο της παρούσης εργασίας σχετικά με τις μεταμοσχεύσεις και τις δόσεις οργάνων, η οποία μαρτυρεί και λέγει ότι: **ΟΥΤΕ ΔΙΝΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ**¹⁷ Πόσο αναπαύει η θέση αυτή! Αλλά και πόσα άτοπα και αθέμιτα δεν αποφεύγονται με την θέση αυτή!

Όμως, για να μην λάβει έκταση η παρούσα μελέτη, κάτι που θα δυσκόλευε ίσως τον αναγνώστη, δεν θα ανασκευάσουμε τις υπόλοιπες Ενστάσεις. Απλά θα τις καταγράψουμε¹⁸ στο τέλος, μετά τα Γενικά Συμπεράσματα, ώστε όποιος ενδιαφέρεται, να μπορεί να μάθει περισσότερα, στο πώς δηλ. σκέφτονται, εκφράζονται και κινούνται οι θερμοί υποστηρικτές των μεταμοσχεύσεων και της δόσης ανθρωπίνων οργάνων. Εξάλλου, από τα λίγα που αναφέραμε, μπορούμε νομίζω να καταλάβουμε και τα υπόλοιπα, όπως και το τι γίνεται μέσα στο παρασκήνιο, πίσω από το παραπέτασμα.... Άλλωστε, **“τοις φρονίμοις ολίγα”.** Στις επόμενες παραγράφους θα παραθέσουμε τα **Γενικά Συμπεράσματα** της παρούσας μελέτης, και με αυτά να κλείσουμε τον λόγο.

¹⁶ Είπεν ο Κύριος: **“Εγώ ήλθον ίνα ζώην έχωσι και περισσόν έχωσιν”.** Αυτό το περισσόν, είναι η **πνευματική ζωή**, η δωρεά της χάριτος του **Αγίου Πνεύματος**.

¹⁷ Το γνωμικό αυτό απόφθεγμα, «ούτε δίνω ούτε παίρνω», ανήκει σε κάποιον άγιο Γέροντα, ο οποίος ούτως απεφάνθη όταν ρωτήθηκε για το θέμα των μεταμοσχεύσεων και τις δόσεις ανθρωπίνων οργάνων, με το οποίο και συμφωνούμε απόλυτα.

¹⁸ αυτούσια τα λόγια του αγίου Μεσογαίας.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ αγιο ΜΕΣΣΟΓΑΙΑΣ:

Από τη θέση αυτή, απευθυνόμαστε προς κάθε Ορθόδοξη Ιεραρχία, κάθε Ορθόδοξο Κληρικό και Λαϊκό (μέχρι και τον τελευταίο ΠΙΣΤΟ) και εκφράζουμε την έντονη διαμαρτυρία και ιερή αγανάκτησή μας για τις απαράδεκτες θέσεις και τοποθετήσεις του αγίου Μεσογαίας, όσες αναφέραμε μέχρι τώρα (αλλά και όσες **ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ** ακολουθούν στο τέλος). Πιστεύουμε ότι έκανε και θα κάνει ζημιά στον Ελλαδικό και ευρύτερο χώρο, με τον επικίνδυνο τρόπο που σκέπτεται, αντιμετωπίζει, ενεργεί και κινείται σ' ό,τι αφορά τα θέματα αυτά. Και επειδή κατά τα άλλα θεωρείται ένας αξιόλογος Ποιμένας της Εκκλησίας, αλλά και επιστήμων, έχοντας δε και το χάρισμα του λόγου, είναι δυνατόν σε θέματα βιοηθικής να πείσει, είτε σωστά είτε λάθος. Γι' αυτό και συστήνουμε, (i) από πλευράς δικής του, την παραίτησή του από την περαιτέρω εμπλοκή του στα θέματα αυτά ή (ii) από πλευράς της Ιεραρχίας της Ελλάδος, την εγγήγορση, νήψη και μεγάλη προσοχή σ' ό,τι αφορά τις θέσεις του εν λόγω Μητροπολίτου στα θέματα της Βιοηθικής, οι οποίες είναι κατάδηλες, τόσο μέσα από όσα εγράψαμε μέχρι τώρα, όσο και από όσα ανφέρονται στο τέλος της παρούσας μελέτης.

2. ΑΓΑΠΟΛΟΓΙΑ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΣΜΟΣ:

Είναι φανερόν ότι ο α.Μ. ακολουθεί την απαράδεκτη τακτική: “ο σκοπός αγιάζει τα μέσα”. Δησμονεί την Πατερική ρήση: “το καλόν ου καλόν εάν μη καλώς γένηται”. Λυπούμαστε πολύ γι' αυτά που γράφομε, όμως “διά Σιών ου σιωπήσομαι”. Αλλά και ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, παρουσιάστηκε κάποια νύκτα σε όραμα στον απόστολο Παύλο και του έδωσε την εντολή: “μή φοβού, αλλά λάλει και μή σιωπήσης”. Δυστυχώς, τα επιχειρήματα του α.Μ., ευρισκόμενα κάτω από τον μανδύα μιας συνεχούς αγαπολογίας και ενός ακράτητου συναισθηματισμού (άγνωστα στο Χριστιανικό Ήθος και πόρρω απέχοντα από το ανδρείο Ορθόδοξο φρόνημα) είναι εν πολλοίς απατηλά, σαθρά, γελοία, παιδαριώδη, και απαράδεκτα! Έχοντας υπόψη τα γραφόμενά του αλλά και τις ομιλίες και εισηγήσεις του στο σύνολο, πολλές φορές, ανάλογα με το ακροατήριο, κινείται μέσα σε “γκρίζες” ζώνες και ο λόγος του είναι “ήξεις αφήξεις”, συνεχώς δε με τις αντιφάσεις του “φάσκει και αντιφάσκει”.

3. ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΥΡΕΣΗΣ ΔΟΤΩΝ-ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ:

Είναι προφανώς σαφές και φανερό, ότι ο α.Μ. έχει κατά νουν να ανεβάσει όσο πιο ψηλά μπορεί την στάθμη της “δεξαμενής” των μοσχευμάτων, προσπαθώντας με κάθε τρόπο (ακόμα και με ψεύτικα και απατηλά “ταξίματα”) να πείσει όσον το δυνατό περισσότερους πιστούς να δηλώσουν δότες οργάνων. Γι' αυτό και δηλώνουμε υπεύθυνα: Ως Λειτουργοί των Μυστηρίων του Χριστού και πνευματικοί καθοδηγητές, εμπεισιστευμένοι τα λογικά Του πρόβατα, ΔΕΝ ΘΑ ΜΕΙΝΟΥΜΕ ΜΕ ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΑ ΤΑ ΧΕΡΙΑ!....

4. “ΑΛΗΘΕΥΟΝΤΕΣ ΕΝ ΑΓΑΠΗ”:

Μέσα απο την ποιμαντική μας μέριμνα, την καλή ανησυχία και την αγωνία της Γεθσημανής, για την σωτηρία των λογικών προβάτων του Χριστού· την προφύλαξή τους από κάθε κακό που εμφωλεύει, με κίνδυνο να τούς αρπάξει από τα χέρια Του, θα αγρυπνούμε, “φυλάγοντες φυλακάς νυκτός” (“νύξ γαρ ο παρών βίος”), ορθοτομούντες τον λόγο της ΑΛΗΘΕΙΑΣ στους ΠΙΣΤΟΥΣ ΜΑΣ, “αληθεύοντες δε πάντοτε εν αγάπη”. Για την σύγχυση που επικρατεί στους κόλπους της Εκκλησίας, σχετικά με τα θέματα των μεταμοσχεύσεων και της δόσης οργάνων, την αποκλειστική ευθύνη φέρουν οι απαράδεκτες, αντιευαγγελικές, αντιπατερικές και αντιβιοηθικές θέσεις του α.Μ. και όσων συνευδοκούν με αυτόν. Και είναι πράγματι άξιον απορίας, ένα θέμα, τόσο απλό και ξεκάθαρο -όπως είναι οι μεταμοσχεύσεις και οι δόσεις ανθρωπίνων οργάνων- να τυγχάνει τόσο προβληματισμού(!) Ένα θέμα τόσο κρυστάλλινο και εξόφθαλμο, απορούμε πώς δεν το αντιλαμβάνονται μερικοί ημέτεροι. Και, καλά, για τους μακράν

του Θεού ανθρώπους -και μάλιστα τους μη Ορθόδοξους- το καταλαβαίνω· γιατί ο νους τους είναι σκοτισμένος και δεν φωτίζεται από την άκτιστη χάρη του Παναγιού Πνεύματος. Για μάς όμως τους Ορθοδόξους -που υποτίθεται είμαστε άνθρωποι της Εκκλησίας- και πολύ περισσότερο ιερωμένοι, ακόμα και αξιωματούχοι της Εκκλησίας, ποιά η δικαιολογία;

5. ΑΝΘΡΩΠΟΚΤΟΝΙΕΣ!:

ΤΟ ΟΛΟΝ ζήτημα, ως μη όφειλε, έχει πάρει διαστάσεις και έχει καταστεί τόσο ΕΠΕΙΓΟΝ όσο οι μεταμοσχεύσεις σήμερα δίνουν και παίρνουν, με κόστος τον θάνατο ανυπεράσπιστων ανθρώπων! Από το άλλο μέρος, οι πιστοί μας μη παίρνοντας μια απλή και ξεκάθαρη απάντηση από τους φορείς και καθοδηγητές της Εκκλησίας, “καθοδηγούνται” τελικά από την σε παγκόσμια κλίμακα προπαγάνδα και το ‘marketing’ σχετικά με τις δόσεις οργάνων. Και άλλοι μεν, χωρίς να το καλοσκεφθούν, προχωρούν και δηλώνουν δυνητικοί δότες. Άλλοι δε (οι πιο ταλαίπωροι και άξιοι συμπαθείας) ενώ βρίσκονται μπροστά στο παιδί τους, τον πατέρα τους ή τον στενότατο συγγενή τους που ακόμα ζεί και αναπνέει με την υποστήριξη του αναπνευστήρα, λυγίζουν μπροστά στα διλήμματα και τον ψυχολογικό πόλεμο που υποφέρουν από τους ιατρούς-μεταμοσχευτές, ενίοτε δε και από τον στενό συγγενικό τους περίγυρο, και υπογράφουν -αλοίμονο!- την θανατική ποινή τού συγγενούς των, επιτρέποντας στα πράγματι ανελέητα ‘γεράκια’, τους μεταμοσχευτές, να πάρουν τα όργανά τους, με άμεσο αποτέλεσμα τον θάνατό τους!

5.1 Όρισαν την κηδείαν του πριν αποθάνει(!):

Πρόκειται περί ενός νεαρού ο οποίος ήταν στον αναπνευστήρα για 7 μέρες. Με πήραν τηλέφωνο στο Μοναστήρι δύο ξεχωριστές οικογένειες, γνωστοί του ασθενή, για να του κάνουμε παράκληση και λειτουργίες, το οποίο και επράτταμε.....Τι το μετά ταύτα; Μετά από 2-3 ημέρες μαθαίνομε ότι ο (άξιος συμπαθείας) πατέρας του νεαρού βγήκε στα κανάλια και διακήρυττε ότι έδωσε τα όργανα του γιου του! Πόσο στενοχωρήθηκα δεν μπορώ να σας το περιγράψω! Παράλληλα μου κακοφάνηκε. Εμείς να του κάνουμε παράκληση και προσευχή, κι αυτοί να τον....σκοτώνουν! Και το χειρότερο, μου ανέφερε ένας συγγενής του νεαρού, ότι στην αρχή ο πατέρας αρνιόταν να δώσει τα όργανα του παιδιού του που ήταν στον αναπνευστήρα. Ο περίγυρος τότε του έκαμε επίθεση γι’ αυτή του την άρνηση, με τελικό αποτέλεσμα να ενδώσει (ο πατέρας) και να υπογράψει την συναίνεσή του στην αφαίρεση των οργάνων του παιδιού του. Και το ακόμα τραγικότερο, μου ανέφεραν ότι η ημέρα και ώρα της κηδείας του θύματος ανηγγέλθη όταν αυτός ήταν ακόμα ζωντανός στον αναπνευστήρα!!!

Αυτά παθαίνουν δυστυχώς οι πιστοί μας, όταν δεν είναι κατάλληλα ενημερωμένοι από την Εκκλησία, και όταν η Εκκλησία δεν παίρνει ξεκάθαρη θέση στο όλο θέμα, αφήνοντας τους αντίθετους και ανεύθυνους να δρουν ανενόχλητοι εις βάρος των τέκνων της και εις την ιδίαν αυτών απώλειαν.....Από την άλλη, έρχεται ένας Ορθόδοξος Ιεράρχης, ο οποίος μιλά για εκστρατεία διαφώτισης(!) των πιστών, ώστε να δηλώσουν δότες οργάνων (“συνειδητή συναίνεση”), υποστηρίζοντας παράλληλα και την “συγγενική συναίνεση” (όπως έγινε στο παράδειγμα που μόλις ανέφερα).

Τόσο οι εκτρώσεις όσο και η θανάτωση των “εγκεφαλικά νεκρών” συνιστούν φόνο εκ προμελέτης. Και οι μεν πρώτες, τουλάχιστο γίνονται με καυστηριασμένη την συνείδηση· ενώ το δεύτερο, αλοίμονο, γίνεται με καύχηση, σε σημείο που να βγαίνουμε στον ‘αέρα’ και να το παρουσιάζουμε σαν κάτι το αξιόπαινο(!) Ακούσατε καμιά φορά γυναίκα να βγαίνει στα κανάλια και να καυχέται ότι έκαμε.....έκτρωση;(!)

5.2 ΑΛΛΟ “ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ” ΚΑΙ ΑΛΛΟ “ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ”:

Θα πρέπει εδώ να τονίσουμε ότι, όταν ένας νόμος της Πολιτείας αντίκειται προς το Ευαγγέλιο και γενικά τους Κανόνες της Εκκλησίας, τότε η δεύτερη δεν οφείλει συμμόρφωση ή συνακολουθία. Μπορεί να συμβαδίσει μέχρις εκεί που δεν παραβιάζεται η πίστη ούτε διακυβεύεται η σωτηρία των τέκνων της. Ο δε Μέγας

Βασίλειος διασαφηνίζει ότι “η Εκκλησία δεν έχει καμιά υποχρέωση να ακολουθεί την βασιλεία, αλλ’ η βασιλεία την Εκκλησία”. Πράγματι, επί της βασιλείας του Ιουστινιανού, ο οποίος είχε θεσπίσει τις λεγόμενες ‘νεαρές’(=νόμους), ορίζει στην 131^η ‘νεαράν’ του: “Θεσπίζομεν τοίνυν τάξιν νόμων επέχειν τους εκκλησιαστικούς Κανόνας” (=όλοι οι Εκκλησιαστικοί κανόνες να επέχουν θέση νόμων, δηλαδή να θεωρούνται νόμοι έγκυροι της Πολιτείας). Ας αναφέρουμε ένα-δυο παραδείγματα σχετικά με την πιο πάνω θέση: «άλλο “Νόμος της Πολιτείας” και άλλο “Κανόνας της Εκκλησίας”»:

Παράδειγμα 1^ο: Ο νόμος της Πολιτείας δεν θεωρεί εμπυχωμένο το έμβρυο εξ άκρας συλλήψεως. Για την Εκκλησία όμως, η θανάτωση και αυτού ακόμα του ζυγωτού (αυτού που προκύπτει από την ένωση του σπερματοζωαρίου και του ωαρίου) ισοδυναμεί με φόνο, γιατί ακριβώς το ζυγωτό είναι και θεωρείται άνθρωπος-πρόσωπο, συνιστάμενος εκ ψυχής και σώματος.

Παράδειγμα 2^ο: Ως είναι γνωστόν, η Ευρωπαϊκή νομοθεσία υιοθέτησε τον λεγόμενο “εγκεφαλικό θάνατο”, με απώτερο σκοπό την αφαίρεση ανθρωπίνων οργάνων, χωρίς να υπάρχει περαιτέρω ποινική δίωξη για διάπραξη ανθρωποκτονίας. Περαιτέρω, η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε τον περ. Ιούνιο (27/06/2011) τον απαράδεκτο νόμο περί “εικαζόμενης συναίνεσης”. Αν δηλαδή ο “εγκεφαλικά νεκρός” δεν πρόλαβε ή δεν ήξερε ή δεν σκέφθηκε να δηλώσει ρητώς και εγγράφως, ότι σε περίπτωση που θα βρεθεί στην κατάσταση του “εγκεφαλικά νεκρού” δεν επιτρέπει να του αφαιρέσουν οποιοδήποτε όργανο, τότε η πολιτεία δικαιούται να ‘εικάσει’ ότι θα δεχόταν κάτι τέτοιο, οπότεν διά νόμου του αφαιρούν τα όργανά του, χωρίς να ερωτήσουν ούτε τον ίδιο ούτε τους συγγενείς του. Για την Εκκλησία όμως, ο λεγόμενος “εγκεφαλικός θάνατος” -ο οποίος δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα ‘νομικό κατασκεύασμα’ για μεταμοσχευτικούς και μόνο σκοπούς και λόγους- δεν λογίζεται θάνατος και ο λεγόμενος “εγκεφαλικά νεκρός” δεν θεωρείται τώντι βιολογικά νεκρός. Επομένως, για την Εκκλησία, η αφαίρεση οργάνων για μεταμόσχευση από έναν “εγκεφαλικά νεκρό”, αποτελεί ενεργητική πρόκληση θανάτου και ισοδυναμεί με φόνο εκ προμελέτης.

Ανεξάρτητα, λοιπόν, από το τι έχουν ψηφίσει οι βουλευτές της Πολιτείας, εκείνο που αυτοί θεωρούν ‘νόμιμο’, για την Εκκλησία μπορεί να θεωρείται παράνομο. Το ίδιο ισχύει και για τους με μόνο τον πολιτικό γάμο συζευγμένους· ενώ η Πολιτεία τους θεωρεί νόμιμο ζευγάρι, για την Εκκλησία θεωρούνται παράνομο ζευγάρι που βρίσκεται ‘εκτός Εκκλησίας’. Παραδείγματα υπάρχουν πολλά. Κι αυτό γιατί άλλο είναι η ανθρώπινη δικαιοσύνη και άλλο η θεία δικαιοσύνη. Άλλο τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλο τα θεία δικαιώματα.

6.1 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ:

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να εξεταστεί το θέμα των μεταμοσχεύσεων, ‘εγκεφαλικού θανάτου’ (ΕΘ) και δόσης ανθρωπίνων οργάνων, από καθαρά Εκκλησιαστική και θεολογική έποψη και όχι από πλευράς ιατρικής¹⁹. Δεν μπορούμε, εν τούτοις, να παρασιωπήσουμε αυτά που Καθηγητές Νευρολογίας, Αναισθησιολογίας και άλλων ειδικοτήτων, ονομαστών Πανεπιστημίων, διατείνονται μέσα σε έγκυρα ιατρικά περιοδικά: ότι υπάρχει αυθαιρεσία σχετικά με την ιδέα του (ΕΘ). Όλοι αυτοί συμερίζονται την άποψη και θεωρούν τον (ΕΘ) ότι δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα κοινωνικο-κλινικό κατασκεύασμα, ένας ‘νομικός θάνατος’, διαφορετικός του βιολογικού, που δημιουργήθηκε για να βοηθήσει τις μεταμοσχεύσεις. Υπάρχουν συντριπτικές ιατρικές και επιστημονικές αποδείξεις ότι ακόμα και η πλήρης και μη αναστρέψιμη παύση όλης της εγκεφαλικής δραστηριότητας (στον εγκέφαλο, στην

¹⁹ Υπάρχει άλλωστε πληθώρα άρθρων, μελετών και βιβλίων που εξετάζουν τα θέματα αυτά από ιατρικής σκοπιάς, στα οποία υπάρχουν όχι μόνο σοβαρές επιφυλάξεις αλλά και εισηγήσεις για εγκατάλειψη του νομικο-κλινικού αυτού κατασκευάσματος που λέγεται ‘εγκεφαλικός θάνατος’. Το ίδιο συμβαίνει και στην φιλοσοφική, νομική και βιοηθική πλευρά του θέματος· οι πλείστες όσες απόψεις συγκλίνουν στην επιφύλαξη ή και αποδοκιμασία της απόκτησης οργάνων από τους λεγόμενους ‘εγκεφαλικά νεκρούς’, μέχρι και την απόρριψη του ‘εγκεφαλικού θανάτου’, ως μη ανταποκρινομένου στο αντικειμενικό γεγονός του θανάτου.

παρεγκεφαλίτιδα και στο στέλεχος του εγκεφάλου) δεν αποτελεί απόδειξη θανάτου, αλλ' ούτε και η πλήρης παύση της εγκεφαλικής δραστηριότητας μπορεί να αξιολογηθεί επαρκώς.

Ενδεικτικά αναφέρουμε δύο εξ αυτών (ο χώρος εδώ δεν μας επιτρέπει να αναφέρουμε περισσότερους), εις πίστωσιν των υπολοίπων: (i) Ο καθηγητής παιδιατρικής στο πανεπιστήμιο της Alberta του Καναδά Ari Joffe σε άρθρο του το 2007 γράφει: “Το ερώτημα δεν είναι αν οι δότες οργάνων είναι νεκροί, γιατί δεν είναι. Το ερώτημα είναι κατά πόσο μπορούν να αφαιρεθούν όργανα πριν από τον θάνατο, απο ασθενείς των οποίων η πρόγνωση²⁰ είναι ο θάνατος και επομένως η αφαίρεση των οργάνων τους θα είναι μία συνεισφέρουσα αιτία θανάτου. Η γνώμη μου είναι ότι αυτό αποτελεί την τρέχουσα πρακτική και αυτό ακριβώς πρέπει να συζητηθεί επειγόντως²¹. Παραβιάζει η αφαίρεση οργάνων πριν από τον θάνατο τον σεβασμό προς το πρόσωπο, χρησιμοποιώντας το ως μέσο;” (ii) Ο καθηγητής Νευρολογίας Alan Shewmon (University of California, Los Angeles, California), εμπειρογνώμονας στην νευρολογία του εγκεφάλου, πρώην υποστηρικτής του εγκεφαλικού θανάτου και τώρα σφοδρός αντίμαχος και αναιρετικός αυτού, σ’ ένα χαρακτηριστικό άρθρο του με τίτλο, “Ανάληψη από τον Εγκεφαλικό Θάνατο. Η Απολογία ενός Νευρολόγου”, απορρίπτει τον (ΕΘ), ως θάνατο ταυτόσημο με τον βιολογικό θάνατο. Μάλιστα, τώρα δηλώνει απερίφραστα ότι μόνον ο κυκλοφορικός-αναπνευστικός ορισμός (του θανάτου) μπορεί να γίνει καθολικά αποδεκτός. Σε μελέτη του που δημοσίευσε στο περιοδικό *Neurology*, αφού ερεύνησε 70 περιπτώσεις απόλυτα διαπιστωμένων εγκεφαλικά νεκρών ατόμων, κατέληξε ότι: “Ο ρόλος του εγκεφάλου δεν είναι εκείνος του κεντρικού ρυθμιστού, χωρίς τον οποίο το σώμα χάνει την ενότητά του και σταματά να αποτελεί ένα ζωντανό βιολογικό οργανισμό. Ο ρόλος του εγκεφάλου είναι περισσότερο ρόλος τροποποιητού και λεπτού ρυθμιστού σε μιά ήδη υπάρχουσα λειτουργία του ενιαίου σώματος. Επομένως η απώλεια της απαρτιωτικής ενότητας (μεταξύ του εγκεφάλου και του υπόλοιπου οργανισμού) δεν είναι ένας φυσιολογικά υποστηρίξιμος λόγος για την εξίσωση του (ΕΘ) με τον θάνατο του οργανισμού ως όλου.”

Επιβεβαίωση για το αληθές των λόγων του Καθηγητή αποτελούν, αφ’ ενός μεν τα ‘ανεγκέφαλα βρέφη’, αφ’ ετέρου δε τα κυφορούμενα έμβρυα προ του σταδίου του σχηματισμού του εγκεφάλου. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις έχουμε έναν ζωντανό και πλήρη άνθρωπο, εκ σώματος και ψυχής συνιστάμενον, ο οποίος ζει βιολογικά και αναπτύσσεται κανονικά²², με πλήρη την απουσία του εγκεφάλου. Αυτό καταδεικνύει ότι, όχι μόνο ο ‘εγκεφαλικός θάνατος’ αλλά και η παντελής απουσία του εγκεφάλου δεν

²⁰ (και σχολιάζουμε): Ενίοτε οι υποστηρικτές των μεταμοσχεύσεων από ζωντανούς(!) δότες, μεταξύ αυτών -ως μη όφειλε- και ο α.Μ., χρησιμοποιούν την φράση “ανεπίστρεπτη πορεία προς τον θάνατο”, για να αμνηστεύσουν ή ελαττώσουν (όπως νομίζουν) την επιληψιμότητα της ανθρωποκτονίας. Και ερωτώ: Εμείς οι ‘υγιείς’ δεν έχουμε μια ανεπίστρεπτη πορεία προς τον θάνατο; Η αξία, λοιπόν, της ζωής εκάστου μετριέται με το πόσο χρόνος ζωής του υπολείπεται; Αν ναι, τότε ας γνωρίζουν καλά, ότι όσο πιο πολύ κοντεύουμε στον θάνατο, τόσο μεγαλύτερη και πολυτιμότερη καθίσταται η αξία της ζωής! (βλ. Συμπέρασμα αρ. 8). Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι στην διεθνή βιβλιογραφία αναφέρονται περιπτώσεις μακράς διαβίωσης “εγκεφαλικά νεκρών” μέχρι και 201 ημερών, καθώς και λίγες περιπτώσεις ασθενών που επέζησαν ή επιζούν από 7 μήνες έως και 17 έτη από την διάγνωση του “εγκεφαλικού θανάτου”. Με άλλα λόγια, ο (ΕΘ) δεν οδηγεί σε καρδιακή παύση, δηλ. στον **ανθρώπινο θάνατο** (“**human death**”, όπως τον ονομάζουν μερικοί ιατροί επιστήμονες, σε αντιδιαστολή με τον ΕΘ, “**brain death**”).

²¹ Εύστοχα ο καθηγητής Ari Joffe χρησιμοποιεί την λέξη “επειγόντως”, γιατί σήμερα οι αφαιρέσεις οργάνων από τους λεγόμενους “εγκεφαλικά νεκρούς”, στην κυριολεξία οι ανθρωποκτονίες, δίνουν και παίρνουν δυστυχώς (ακριβέστερα, παίρνουν και δίνουν). Και δεν υπάρχει επιτέλους ένας που να βάλει φρένο σ’ αυτή την ξέφρενη και εγκληματική πράξη(;). Γι’ αυτό κι εμείς γράφουμε τα όσα γράφουμε. Σαν Εκκλησία έχουμε καθήκον να διαφωτίσουμε, τουλάχιστον τους πιστούς μας, περί του πρακτέου στις περιπτώσεις αυτές, ώστε να ενεργούν πάντοτε σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και όχι, αλλοίμονο, ενάντια σ’ αυτό.

²² Στην ‘ανεγκεφαλία’ έχουμε αποτυχία σύγκλεισης του κεφαλικού νευροπόρου την 38η ημέρα με αποτέλεσμα την μερική ανάπτυξη εγκεφαλικών ημισφαιρίων. Όμως το έμβρυο μπορεί και πρέπει να κυφορηθεί κανονικά, με πρόγνωση τον θάνατό του αμέσως ή λίγες ώρες μετά την γέννηση, οπότεν και δίνεται η δυνατότης βαπτίσεώς του (είτε με αεροβάπτισμα είτε με έκτακτο βάπτισμα υπό ιερέως).

συνεπάγονται ότι ο ευρισκόμενος στις καταστάσεις αυτές άνθρωπος παύει να είναι ένα ζωντανό και έμψυχο ον.

6.2 ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ “ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΩΝ”:

Δεν μπορούμε επίσης να παρασιωπήσουμε εκείνο που όλοι αυτοί οι διεθνούς κύρους Επιστήμονες ιατροί επισημαίνουν, την διατήρηση δηλαδή στον “εγκεφαλικά νεκρό” αρκετών σωματικών λειτουργιών, όπως:

1. Η καρδιά λειτουργεί κανονικά.
2. Οι πνεύμονες ανταλλάσσουν το οξυγόνο και το διοξείδιο του άνθρακος· με άλλα λόγια, ο δότης αναπνέει κανονικά με την βοήθεια του αναπνευστήρα.
3. Ενίοτε η χορηγούμενη τροφή πέπτει από το γαστρεντερικό σύστημα.
4. Τα κύτταρα αφομοιώνουν τις θρεπτικές ουσίες.
5. Το αίμα κυκλοφορεί και απομακρύνει τα μεταβολικά προϊόντα από τα κύτταρα.
6. Το ήπαρ αποτοξινώνει το αίμα.
7. Οι νεφροί διατηρούν το ισοζύγιο των υγρών και των ηλεκτρολυτών.
8. Έχουμε λειτουργία του ενδοκρινικού συστήματος.
9. Έχουμε διατήρηση ενεργειακής ισορροπίας.
10. Έχουμε επούλωση των τραυμάτων.
11. Υπάρχουν περιπτώσεις που (ΕΝ) μπορούν να κερδίζουν βάρος.
12. Το ανοσοποιητικό σύστημα καταπολεμεί τις λοιμώξεις και έχουμε ανάπτυξη εμπύρετης αντίδρασης στην λοίμωξη.
13. Έχουμε επιτυχή συνέχιση της κύησης (ΕΝ) γυναικών για μεγάλο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο μάλιστα η μητέρα συνεχίζει να παράγει γάλα(!) για το αγέννητο ακόμα παιδί της²³.
14. Έχουμε διατήρηση αυτόνομων αντανακλαστικών του νωτιαίου μυελού και αυτόματες κινήσεις -το σημείο του Λαζάρου- για την κατάργηση των οποίων απαιτείται η χορήγηση μυοχαλάρωσης κατά την αφαίρεση των οργάνων(!)
15. Διαπιστώθηκε φυσιολογική αιμοδυναμική αντίδραση στο εγχειρητικό τραύμα, η οποία συνίσταται σε αύξηση του καρδιακού ρυθμού και της αρτηριακής πίεσεως κατά την τομή του δέρματος, και για την κατάργηση της οποίας απαιτείται η χορήγηση αναισθησίας(!) κατά την αφαίρεση οργάνων από τον (ΕΝ).

Αντί σχολίου θα παραθέσουμε αυτό του Dr. Paul Byrne, νεογνολόγου από το Οχάιο, ο οποίος παρατήρησε ότι “...όλα τα σημεία ζωής των ‘δοτών’ είναι ακόμα παρόντα πριν την λήψη των οργάνων τους”(!)

6.3 ΑΝΤΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ Ο (ΕΘ) - ΑΝΑΝΗΨΗ (ΕΝ) - ΑΣ ΣΟΒΑΡΕΥΤΟΥΜΕ:

Τέλος, δεν μπορούμε να παρασιωπήσουμε το θαυμαστό φαινόμενο της ανάνηψης ορισμένων ατόμων που είχαν διαγνωστεί “εγκεφαλικά νεκροί”. Γι’ αυτή την γνωστή πλέον πραγματικότητα έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

Στις επιστήμες, η γνώση αποκτάται με βάση την επιστημονική μεθοδολογία, η οποία βασίζεται στην επιστημονική έρευνα. Ειδικότερα οι θετικές επιστήμες, οι οποίες μελετούν φυσικά φαινόμενα, έχουν βάση την επιστημονική παρατήρηση, με κύριο βοήθημα το πείραμα και τις δοκιμές. Μέσα από αυτές παρέχεται η δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων ή ακόμα και θεμελίωσης ενός επιστημονικού νόμου.

Στον χώρο λοιπόν των επιστημών, ο όρος Νόμος ή Αρχή σημαίνει μια πρόταση που θεωρείται ότι έχει απόλυτη ισχύ και η οποία φέρνει το ίδιο αποτέλεσμα, όσες φορές κι αν επαναληφθεί το πείραμα ή η δοκιμή. Κι αυτό αποτελεί δόγμα στις αρχές της επιστήμης. Συμβαίνει ωστόσο να προκύψουν νέα δεδομένα, τέτοια που να κρίνεται πλέον αναγκαία η τροποποίηση ή και αυτή η αναθεώρηση ενός επιστημονικού φυσικού νόμου.

²³ Μέχρι σήμερα έχουν αναφερθεί τουλάχιστον 13 περιπτώσεις (ΕΝ) γυναικών, των οποίων η ζωή διατηρήθηκε μέχρι να γίνει το έμβρυο βιώσιμο και να γεννηθεί με καισαρική τομή(!)

Στην περίπτωση λοιπόν του όρου ‘εγκεφαλικός θάνατος’, έστω και μια μόνο περίπτωση ανάνηψης τοιούτου ‘νεκρού’, είναι αρκετή για να θεωρηθεί ο όρος αυτός ελλειπής και αβάσιμος. Πολύ περισσότερο όταν έχουμε περισσότερες τέτοιες περιπτώσεις (κάτι που συμβαίνει, τόσο στο άμεσο παρόν όσο και στο παρελθόν), ο όρος καθίσταται εντελώς αυθαίρετος και αντιεπιστημονικός, αφού δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και στρέφεται εναντίον των αρχών της επιστήμης, όπως εξηγήσαμε πιο πάνω. Ειδικά στον τομέα της ιατρικής, ένας τέτοιος όρος θα μπορούσε κάλλιστα να χαρακτηριστεί τσαρλατανισμός, αγυρτεία και απάτη, όταν μάλιστα το κόστος²⁴ είναι απώλεια ανθρωπίνων ζωών! Σίγουρα ο Θεός επιτρέπει τις ανανήψεις αυτές, θέλοντας με τον τρόπο αυτό να πληροφορήσει τους αντιδιατιθεμένους περί του ατόπου του πλάσματος του ‘εγκεφαλικού θανάτου’. Όσοι πεισμόνως αρνούνται να δεχθούν αυτή την πραγματικότητα, θα βρεθούν (θέλοντας και μη) στην άλλη ζωή άναυδοι και αναπολόγητοι.

Δεν λείπουν ακόμα και υποστηρικτές του “εγκεφαλικού θανάτου”, οι οποίοι φέρνουν ως άλλοθι την λανθασμένη διάγνωση στις περιπτώσεις αυτές. Μπορεί όμως αυτό να αποτελεί άλλοθι; Από την στιγμή που δεχόμαστε την πιθανότητα λανθασμένης διάγνωσης, είμαστε υποχρεωμένοι να δεχθούμε ότι σε κάποιο ποσοστό (μικρό ή μεγάλο) ‘εγκεφαλικά νεκρών’ που έγιναν δότες οργάνων, η διάγνωση να ήταν λανθασμένη, και επομένως η αφαίρεση των οργάνων τους ισοδυναμούσε με πράξη ανθρωποκτονίας. Επιτέλους, ας σοβαρευτούμε.....

ΤΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΑΥΤΑ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΜΑΣ:

- 7.1 Ανήθικη, απάνθρωπη και παράνομη η Δοκιμασία της Άπνοιας για την διάγνωση του Ε.Θ.:
 Ο Dr Cicero Coimbra, κλινικός νευρολόγος στο Πανεπιστήμιο του Σάο Πάολο στην Βραζιλία, καταδίκασε έντονα την σκληρότητα της δοκιμασίας της άπνοιας, κατά την οποία αποσύρεται η μηχανική αναπνευστική στήριξη από τον ασθενή μέχρι και 10 λεπτά, ώστε να προσδιοριστεί αν θα αρχίσει αυτός να αναπνέει αυτόνομα. Αυτό αποτελεί μέρος της διαδικασίας που ακολουθείται πριν δηλωθεί ένας ασθενής με εγκεφαλική βλάβη «εγκεφαλικά νεκρός». Ο Dr Coimbra διευκρίνισε ότι αυτή η δοκιμασία εμποδίζει σημαντικά την πιθανή ανάρρωση ενός ασθενούς με εγκεφαλική βλάβη και μπορεί να προκαλέσει ακόμα και τον θάνατο. “Ένας μεγάλος αριθμός ασθενών με εγκεφαλική βλάβη, ακόμα και σε βαθύ κόμα, μπορούν να επανέλθουν σε μια φυσιολογική ζωή... Ωστόσο η δοκιμασία της άπνοιας (η οποία θεωρείται το πιο σημαντικό βήμα για την διάγνωση του εγκεφαλικού θανάτου) μπορεί να επιφέρει μη αναστρέψιμη ενδοκρανιακή διαταραχή της κυκλοφορίας, ή ακόμα και καρδιακή παύση”. Ο Dr Coimbra κατέληξε ότι η δοκιμασία της άπνοιας θα έπρεπε να θεωρείται ανήθικη και να ανακηρυχτεί παράνομη ως μία απάνθρωπη ιατρική διαδικασία. Αν οι συγγενείς πληροφορούνταν για την σκληρότητα και τον κίνδυνο της διαδικασίας, δήλωσε, οι περισσότεροι θα αρνούνταν να δώσουν την συγκατάθεσή τους. Ο Dr Yoshio Watanabe, καρδιολόγος από την Ιαπωνία, σχολιάζοντας τα πιο πάνω του Dr Coimbra, συμφώνησε ότι αν οι ασθενείς δεν υποβάλλονταν στην δοκιμασία της άπνοιας, θα είχαν 60% πιθανότητα αποκατάστασης στην φυσιολογική ζωή, με έγκαιρη θεραπευτική υποθερμία.”

7.2 Και άλλη άγνοια:

Ο Dr. David Hill, Βρετανός αναισθησιολόγος και λέκτορας στο Cambridge, παρατηρεί: “Δεν γίνεται γενικά αντιληπτό ότι η μηχανική υποστήριξη δεν αποσύρεται πριν ληφθούν τα όργανα· ούτε ότι χρειάζεται κάποια μορφή αναισθησίας στην οποία υποβάλλεται ο

²⁴ Είναι από όλους κατανοητό και παραδεκτό (και από αυτούς ακόμα τους εφευρετές και υποστηρικτές του ΕΘ), ότι ο “εγκεφαλικός θάνατος” επινοήθηκε για μεταμοσχευτικούς και μόνο σκοπούς. Ο Dr. David Hill, Βρετανός αναισθησιολόγος και λέκτορας στο Cambridge, διευκρίνησε ότι ο μόνος σκοπός που δηλώνεται ένας ασθενής “νεκρός” είναι η απόκτηση βιώσιμων οργάνων για μεταμόσχευση. Η χρήση αυτών των κριτηρίων (σ.σ.: μιλούσε για τον ΕΘ) δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ερμηνευτεί ως όφελος για τον ασθενή που πεθαίνει, αλλά μόνον (αντίθετα με τις Ιπποκρατικές αρχές) ως πιθανό όφελος για τον παραλήπτη των οργάνων αυτού του ασθενούς.”

‘δότης’ κατά την διάρκεια της εγχείρησης (σ.σ.²⁵: και τα δύο αυτά, διότι προφανώς ο δότης είναι ζωντανός). Όσο όμως αυξάνεται η γνώση των διαδικασιών, τόσο η άρνηση των συγγενών για αφαίρεση οργάνων αυξάνεται, όπως για παράδειγμα στην Βρετανία, όπου το ποσοστό άρνησης αυξήθηκε από 30% που ήταν το 1992, σε 44% το 2004. Μάλιστα στο Ηνωμένο Βασίλειο υπάρχει αυξανόμενη πίεση των πολιτών να υπογράφουν και να έχουν πάντα μαζί τους κάρτες δωρητών που εξουσιοδοτούν τους γιατρούς να χρησιμοποιήσουν τα ζωτικά τους όργανα. Σήμερα μόνο το 19% του πληθυσμού της χώρας έχουν εγγραφεί ως δωρητές οργάνων, αλλά τα έντυπα κυκλοφορίας των οχημάτων, οι αιτήσεις για άδεια οδήγησης, και λοιπά δημόσια έγγραφα έχουν ειδικά «✓κουτακία»²⁶ όπου οι πολίτες καλούνται να δώσουν εκ των προτέρων την συγκατάθεσή τους· ακόμα και τα παιδιά ενθαρρύνονται να υπογράψουν. Όλα αυτά τα έγγραφα αναφέρουν ότι τα όργανα μπορούν να ληφθούν «μετά τον θάνατό μου», αλλά δεν υπάρχει πουθενά ορισμός τού τι ορίζεται ως «θάνατος». Η αποδοχή των μεταμοσχεύσεων στηρίζεται στην έλλειψη κατανόησης (άγνοιας) που έχει ο κόσμος για την διαδικασία.”

Αλλά και το επόμενο, το γνωρίζουν οι πιστοί μας;

7.3 “Πτωματικοί δότες”: (Προγραμματισμένες ανθρωποκτονίες μέσα στα χειρουργεία)

Είχα αποστείλει αρχές του Ιανουαρίου, όταν έγραφα την παρούσα μελέτη, e-mail σε κάποιον γιατρό στην Αγγλία (ο οποίος κάνει τώρα μελέτες στα πλαίσια του Ph.D. του σχετικά με ‘high altitude medicine/ genetics/ hypoxia’) και στο οποίο τον ρωτούσα για την διαδικασία που ακολουθείται, μετά την ανάκτηση ζωτικού οργάνου από δότη (συγκεκριμένα της καρδιάς). Αφού με πληροφόρησε καταλλήλως, του ξανάστειλα e-mail λέγοντάς του ότι η απάντηση που μου δώσε αφορούσε ασφαλώς ‘ζώντα δότη’ (living donor). Θα ήθελα περαιτέρω να μάθω τι γίνεται όταν ο δότης είναι ‘βιολογικά νεκρός’. Εάν και κατά πόσο τα όργανά του είναι μεταμοσχεύσιμα. Και μου απαντά: «Έχετε δίκαιο, η απάντησή μου αφορούσε ‘εγκεφαλικά νεκρό’ δότη (brain-dead donor)», και εννοούσε με αυτό ‘ζωντανό δότη’, προφανώς γιατί η αφαίρεση των οργάνων του πραγματοποιείται πριν τον θάνατό του. Και συνέχισε: «Γιατί, υπάρχει και δωρεά οργάνων μετά τον προσδιορισμό του θανάτου του δότη, ο οποίος θάνατος προσδιορίζεται με καρδιακά κριτήρια (και που στην περίπτωση αυτή ο δότης ονομάζεται ‘δότης του οποίου η καρδιά σταμάτησε να κτυπά’)». Αλλά, ας δούμε από την συνέχεια, τι εννοούσε ο γιατρός με τις φράσεις ‘δωρεά οργάνων μετά τον προσδιορισμό του θανάτου’ και ‘δότης του οποίου η καρδιά σταμάτησε να κτυπά’. Μου γράφει λοιπόν:

«Αφού προσδιοριστεί ο θάνατος βάσει του τυπικού των καρδιοπνευμονικών κριτηρίων (μόνιμη απουσία της αναπνοής, της κυκλοφορίας και της αντίδρασης), μπορούν κατόπιν να αφαιρεθούν τα όργανα από τον δότη για να μεταμοσχευθούν. Μόνο που πολύ λίγος χρόνος διατίθεται για να ανακτηθούν τα όργανά του, μόλις 30 έως 45 λεπτά. Αυτό ονομάζεται “χρόνος θερμής ισχαιμίας” (warm ischaemia time), που είναι ο χρόνος κατά τον οποίο μπορούν τα όργανα να αφεθούν χωρίς κυκλοφορία και οξυγόνωση (δεδομένου ότι εξακολουθούν να παραμένουν ζεστά)».

«Το τι γίνεται στην πράξη, δεδομένου του σύντομου αυτού διαθέσιμου χρόνου, η δωρεά οργάνων μετά από θάνατο που προσδιορίζεται με καρδιακά κριτήρια, γίνεται από δυνητικούς ασθενείς δότες, οι οποίοι υποστηρίζονται στην ζωή με μηχανική υποστήριξη της αναπνοής ή με άλλο τρόπο, και που δεν υπάρχει ελπίδα γι’ αυτούς βιώσιμης ανάκαμψης (και που δεν είναι εγκεφαλικά νεκροί). Ως εκ τούτου η απόφαση για απόσυρση της μηχανικής υποστήριξης γίνεται από την ιατρική ομάδα μέσα από συζητήσεις με την οικογένεια του ασθενή, λαμβάνοντας υπόψη και την θέληση του δότη, εάν βεβαίως ο ίδιος είχε εκφράσει κάποια γνώμη προηγουμένως. Σ’ αυτές τις

²⁵ σ.σ. = σημείωση συγγραφέως (δική μας)

²⁶ Μπορεί να μας φαίνονται παράξενα αυτά, όμως ας γνωρίζουμε καλά πως δεν θ’ αργήσουν να έρθουν και στην Πατρίδα μας. Γι’ αυτό και επιμένουμε ότι η Εκκλησία καλείται να ενημερώσει καταλλήλως τους πιστούς της.

περιπτώσεις, οι ασθενείς, μετά την διακοπή της μηχανικής υποστήριξης, αναμένονται να εκπνεύσουν μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα». (σ.σ. μιλούμε εδώ για προγραμματισμένη διακοπή της μηχανικής υποστήριξης και, επομένως, προγραμματισμένο χρόνο θανάτου), οπότε τα 30 με 45 λεπτά του “χρόνου θερμής ισχαιμίας” (warm ischaemia time) μέσα στα οποία θα μπορούν να αφαιρεθούν τα όργανα από τον δότη, δεν θα ξοδευθούν από τους μεταμοσχευτές άσκοπα στον δρόμο μέχρι να έρθουν από τον τόπο εκκίνησής τους -αν δεν ήταν προγραμματισμένος ο θάνατος του δότη- γιατί τότε η άφιξή τους θα ήταν μάταιος κόπος, αφού θα ήταν πλέον πολύ αργά γι’ αυτούς....)

«Με αυτό τον τρόπο, μπορεί να επιχειρηθεί η αφαίρεση των νεφρών, του ήπατος και του παγκρέατος, αλλά μόνο μετά που θα έχει αποσυνδεθεί ο αναπνευστήρας, η καρδιά θα έχει σταματήσει να χτυπά και ο ασθενής θα έχει διαπιστωθεί ότι είναι νεκρός με βάση τα καρδιοπνευμονικά κριτήρια. Για να ελαχιστοποιηθεί ο “χρόνος θερμής ισχαιμίας” (σ.σ. δηλαδή η μεταμοσχευτική ομάδα να μπορεί να ενεργήσει άμεσα), η διαδικασία αυτή, της προγραμματισμένης δηλ. διακοπής του αναπνευστήρα και της αναμονής του καρδιακού θανάτου του δότη, πραγματοποιείται συχνά στο χειρουργείο, ώστε να επιτραπεί η έγκαιρη ανάκτηση των οργάνων του, όταν ο ασθενής θα είναι πλέον νεκρός²⁷».

«Η μεταμόσχευση οργάνων με αυτό τον τρόπο που περιγράψαμε είναι συνήθως λιγότερο επιτυχής από ότι η μεταμόσχευση από τους “εγκεφαλικά νεκρούς”, των οποίων η καρδιά ακόμα χτυπά. Εξ όσων γνωρίζω, ο τρόπος αυτός χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο σε μεταμοσχεύσεις νεφρού, αν και πολύ περιορισμένη εμπειρία δείχνει ότι η μέθοδος αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μεταμόσχευση ήπατος/πνευμόνων/παγκρέατος (σίγουρα πάντως, όχι στους απρογραμμάτιστους θανάτους, και ασφαλώς της καρδιάς σε καμιά περίπτωση). Και τούτο γιατί τα αλλομοσχεύματα από δότες που σταμάτησε η καρδιά τους -εννοείται μέσα στον επιτρεπτό “χρόνο θερμής ισχαιμίας” (warm ischaemia time)- είναι από την φύση τους πολύ αδύνατα και φτωχά σε βιωσιμότητα (‘there is an increased incidence of poor initial allograft function’)...»

«Στην πραγματικότητα, υπάρχουν πέντε διαφορετικές κατηγορίες δοτών, των οποίων έχει σταματήσει η καρδιά τους:

“The Modified Maastricht classification of non-heart-beating donors (1995)”:

Κατηγορία I: Νεκροί κατά την άφιξη (απρογραμμάτιστος θάνατος)

Κατηγορία II: Ανεπιτυχής ανάνηψη (απρογραμμάτιστος θάνατος)

Κατηγορία III: Περιμένοντας την καρδιακή ανακοπή (προγραμματισμένος θάνατος)

Κατηγορία IV: Καρδιακή ανακοπή E.N. δότη (προγραμματισμένος θάνατος)

Κατηγορία V: Απροσδόκητη καρδιακή ανακοπή σε βαρέως πάσχοντες ασθενείς.
(απρογραμμάτιστος θάνατος)

Στην πράξη όμως, λόγω της αναγκαιότητας για την ελαχιστοποίηση του “χρόνου θερμής ισχαιμίας”, (σ.σ. γιατί δεν προλαβαίνουν οι μεταμοσχευτές να έρθουν έγκαιρα, αν δεν είναι προγραμματισμένος ο τεχνητός θάνατος του δότη) οι μεταμοσχεύσεις από πτωματικούς δότες εφαρμόζονται συνήθως με ασθενείς της Κατηγορίας III (“Περιμένοντας την

²⁷ Κάτι παρόμοιο αναφέρει και ο Αμ. Επ. Καθηγητής χειρουργικής και Δ/ντής χειρουργός ΕΣΥ κ. Εμμ. Παναγόπουλος: «Οι ασθενείς αυτοί οδηγούνται στο χειρουργείο, όπου ο θεράπων ιατρός αποσυνδέει τον ασθενή από τον αναπνευστήρα, με αποτέλεσμα την παύση της καρδιακής λειτουργίας και της κυκλοφορίας του αίματος. Μετά από αναμονή 2-5 λεπτών ο ασθενής εξαγγέλλεται νεκρός και τότε η μεταμοσχευτική ομάδα εφαρμόζει καρδιοαναπνευστική υποστήριξη και προχωρεί στην αφαίρεση των οργάνων. Κατά τους ύποστηρικτές των πρωτοκόλλων αυτών η αναμονή των 2-5 λεπτών πιστοποιεί την οριστική παύση της καρδιακής λειτουργίας και κατ’ επέκταση τον θάνατο του ασθενούς και έτσι εκπληρώνεται ο κανόνας του νεκρού δότη». (σ.σ. το CBCnews-Health αναφέρει με προβληματισμό ότι προσβάλλονται οι νόμοι της βιοηθικής, όταν μερικοί ιατροί ελάττωσαν αυτήν την αναμονή χρόνου (stand-off period) για αφαίρεση των οργάνων, μετά που θα σταματήσει η καρδιά -που στην ουσία ενεργητικά έγιναν αιτία να σταματήσει- μέχρι και σε 75 δευτερόλεπτα!)

καρδιακή ανακοπή”), αφού η υποστήριξη της ζωής του δότη διακοπεί με ένα καθαρά προγραμματισμένο τρόπο».

«Τουλάχιστον στο Ηνωμένο Βασίλειο, η ιατρική ομάδα που φροντίζει τον ασθενή (που είναι δυνητικός δότης) είναι εντελώς ανεξάρτητη από την ομάδα μεταμόσχευσης (που αποφασίζει αν ένας δότης είναι κατάλληλος και που προσεγγίζουν την οικογένεια για συναίνεση). Η απόφαση για την απόσυρση της υποστήριξης της ζωής από έναν ασθενή γίνεται, σε συνεννόηση με την οικογένεια του δότη, από την ιατρική ομάδα που φροντίζει τον ασθενή (σ.σ. γράφει καλύτερα, που τον ετοιμάζει για την μεγάλη σφαγή!), όταν δεν υπάρχει ελπίδα ανάκαμψης, και η απόφαση αυτή λαμβάνει υπόψη μόνο το συμφέρον του ασθενή (δεν έχει τίποτα να κάμει με το αν αυτός/αυτή είναι δυνητικά κατάλληλος ή όχι δότης). Μόνο μετά από αυτή την απόφαση μπορεί η ομάδα μεταμόσχευσης να εμπλακεί και αυτή και να αρχίσει να επικοινωνεί με την οικογένεια του δότη. Είναι υποχρεωτικό ότι οι ομάδες μεταμόσχευσης δεν θα πρέπει να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε απόφαση για την διακοπή της θεραπείας του δότη».

(σ.σ. την στιγμή που οι θεράποντες ιατροί μπορούν να το κάμουν, αφού ασκήσουν ικανή πίεση στους συγγενείς για συναίνεση. Είχαμε πρόσφατα μια τέτοια περίπτωση, που οι θεράποντες ιατροί πίεζαν καθημερινά τους συγγενείς για συναίνεση, σε σημείο που τους έκαναν και έκλαιγαν, οπότε επενέβη η αδελφή του ασθενή, η οποία με αυστηρό τόνο είπε κατηγορηματικά στους υπόλοιπους συγγενείς: “Μην διανοηθείτε και γελαστείτε να υπογράψετε. Εγώ τον αδελφό μου θέλω να τον πάρει όποτε αποφασίσει ο Κύριος και όπως τον έπλασε!” Τι το μετά ταύτα; Ο αδελφός της τελικά ανένηψε και έγινε καλά. Μάλιστα τον έφερε στο μοναστήρι και κουβεντιάσαμε²⁸).

Και τελειώνει ο γιατρός: «Αυτό διασφαλίζει ότι τα συμφέροντα του ασθενούς που πρόκειται να πεθάνει παραμένουν ύψιστης σημασίας. Είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι η δυνατότητα αφαίρεσης οργάνων αυτού του είδους, δηλ. από δότη που σταμάτησε να κτυπά η καρδιά του (σ.σ. γράφει καλύτερα, που γίναμε εμείς αιτία να σταματήσει η καρδιά του) πρέπει να συζητηθεί με τους συγγενείς του, μόνο αφού αυτοί θα έχουν κατανοήσει και αποδεχθεί το ανώφελο της κλινικής κατάστασης του ασθενούς, και τους λόγους για την διακοπή της θεραπείας». «Ελπίζω, πάτερ, τα ανωτέρω να βοήθησαν στην απάντηση του ερωτήματός σας».

Αυτά εννοούν όταν μιλούν για καθαρά “πτωματικούς δότες”, των οποίων η καρδιά σταμάτησε να κτυπά. Τόσο η μεγάλη έλλειψη των μοσχευμάτων, όσο και η διεθνής πίεση που ασκείται ιδίως σήμερα εναντίον του κλινικο-νομικού κατασκευάσματος του “Εγκεφαλικού Θανάτου”, οδήγησαν τους υπέρμαχους των μεταμοσχεύσεων και της δόσης ανθρωπίνων οργάνων, στην δημιουργία πρωτοκόλλων λήψης οργάνων (όπως αυτά που ο γιατρός από την Αγγλία είχε την καλωσύνη και την ειλικρίνεια να μας αναφέρει²⁹) μετά την κατά τα άλλα τεχνητή και προγραμματισμένη επέλευση του καρδιακού θανάτου. Νομίζουμε ότι τα περαιτέρω σχόλια περιττεύουν....

8. ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ:

Οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας λένουν ότι οι τελευταίες ώρες του ανθρώπου, τα τελευταία λεπτά και οι τελευταίες στιγμές είναι ανώτερες και σημαντικότερες απ’ όλο το διάστημα της επί γης πορείας του, όσο σπουδαία κι αν ήταν αυτή· και τούτο γιατί είναι καθοριστικές για την μετέπειτα (μετά θάνατον) πορεία του. Από αυτές τις στιγμές κρίνεται όλη του η ζωή, όσο κι αν αυτό ακούγεται υπερβολικό. Γιατί, και ο Κύριος μάς έχει προειδοποιήσει, ότι σε όποια κατάσταση πνευματική μάς εύρει την ώρα του

²⁸ Η κυρία αυτή μας είχε ήδη τηλεφωνήσει από μέρες και του κάναμε παρακλήσεις και λειτουργίες.

²⁹ Όπως και ο ίδιος μας ανέφερε, μόνο η Κατηγορία III (“Περιμένοντας την καρδιακή ανακοπή”) είναι πρακτικά εφαρμόσιμη. Και είναι εφαρμόσιμη, αφού εφαρμοστεί η τεχνητή (ενεργητική) ανακοπή της καρδιάς του ατυχού θύματος, με την απόσυρση του αναπνευστήρα και μέσα στον χειρουργικό θάλαμο (γράφει καλύτερα, στον ‘τόπο εκτελέσεως’), παρόντων και των ....μεταμοσχευτών!!!

θανάτου μας, σύμφωνα με αυτήν και θα μας κρίνει. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης τονίζει ότι, γνωρίζοντας όλα αυτά ο διάβολος, λίγο πριν από τον θάνατό μας, βάζει όλη του την δύναμη και πανουργία ώστε κατά τις κρίσιμες αυτές και σημαντικές για μας ώρες και στιγμές, να μας ρίξει στην απιστία ή έστω στην ολιγοπιστία, την απελπισία ή την κενοδοξία, ώστε να χάσουμε τελικά, αλλοίμονο, την ψυχή μας! Κατ'εκείνες λοιπόν τις ώρες, κατά τις οποίες το σώμα και ο εγκέφαλος χάνουν όλες τους τις δυνάμεις (ακόμα και στην περίπτωση που ο άνθρωπος βρίσκεται στην κατάσταση του λεγόμενου 'εγκεφαλικού θανάτου'), το μοναδικό όπλο που μένει στον άνθρωπο, το τελευταίο του χαρτί, δεν είναι άλλο από την **ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΜΕΤΑΝΟΙΑ**, και την **ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ** (βλ. πιο κάτω παρ. 8.1), την χρήση δηλαδή της ευχής, "Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησόν με". Επίσης, κατά τις κρίσιμες εκείνες ώρες, ο φιλάνθρωπος Θεός πολλές φορές επιτρέπει στην ψυχή να βλέπει Αγίους, Αγγέλους ή Δαίμονες ή άλλες οπτασίες, άλλοτε για να οδηγήσει την ψυχή σε μετάνοια και άλλοτε για να παρηγορήσει και στηριχτεί την ψυχή, ώστε να μην δειλιάσει μπροστά στην δύσκολη εκείνη στιγμή του χωρισμού της από το σώμα. Και ερχόμαστε εμείς, εκείνες ακριβώς τις **βαρύτιμες, ανεκτίμητες και κρίσιμες για τον άνθρωπο λίγες στιγμές ή ώρες ή μέρες, που η σωστική πρόνοια του Θεού τού δώρησε, ερχόμαστε λέω να τις σφετεριστούμε για το συμφέρον κάποιου λήπτη, βιαίως αφαιρώντας τες και στερώνοντας τες από τον δότη. Κι αυτό, παίρνοντας τα όργανά του για να τα μεταμοσχεύσουμε σε κάποιον άλλο, που έχει πολύ μεγαλύτερα περιθώρια χρόνου ζωής, σε σχέση με τον (ΕΝ), και που έχει, ούτως ή άλλως, περισσότερο 'καιρό μετανοίας' παρά ο δότης. Αλλά, τόσο εμείς (με ένα αυξημένο εγωϊσμό), όσο και ο λήπτης (με μια εγωκεντρική φιλαυτία) θέλουμε με κάθε τρόπο να αυξήσουμε ακόμα περισσότερο τα περιθώρια ζωής του, έστω κι αν αυτό θα στερούσε, όπως είδαμε, τις τόσο βαρυσήμαντες για τον δότη μέρες ή ώρες ή στιγμές! Όμως, **ΕΧΟΥΜΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ;****

«Για τον λόγο αυτό, εμείς οι "ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ", με κανένα τρόπο δεν θέλουμε να **στερήσουμε από τον όποιο δότη συνάνθρωπό μας τις τελευταίες βασικές, ουσιώδεις και ζωτικές(=σημαντικές) μέρες ή ώρες που η άβυσσος της Σοφίας του Θεού τού έχει προνοήσει. Αντίθετα, εμείς οι "πιστοί λήπτες", θέλουμε να είμαστε πάντοτε σωστοί και ακέραιοι απέναντι στον Θεό και τον πλησίον και ποτέ να μην κάνουμε κάτι που να είναι ενάντια στο θέλημα του Δημιουργού, ώστε, κατά την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου μας και ενώπιον του φοβερού Του βήματος "άσπιλοι και αμώμητοι αυτό ευρεθήναι εν ειρήνη"».**

8.1 **ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ "ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ"**³⁰:

α) **Περίπτωση 1^η (Ημιπληγία):**

Να μου επιτραπεί να κάμω πρώτα μια μεγάλη παρένθεση, μια προσωπική εμπειρία, με απώτερο σκοπό να γίνει πιο κατανοητός ο λόγος, σχετικά με τον 'Εγκεφαλικό Θάνατο': Ήμουν στο Μοναστήρι όταν με πήρε τηλέφωνο η σαρκική μου μητέρα για να μου πει κλαίγοντας ότι η αδελφή της είχε υποστεί σοβαρό εγκεφαλικό ατύχημα και ότι βρισκόταν στην Εντατική Μονάδα του Γενικού Νοσοκομείου Λεμεσού. Είναι σημαντικό να διευκρινίσω, ότι η θεία αυτή ήταν άνθρωπος με αρκετό νεύρο και αρκετή φιλόνηκη και φιλοκατήγορη διάθεση, συχνά μαλλωμένη, άλλοτε με την γιαγιά, άλλοτε με την μητέρα, και άλλοτε με άλλους...(έχει σημασία που τα αναφέρω αυτά· θα το δούμε αυτό στο τέλος). Λοιπόν, ήταν πολύ ανήσυχη η μητέρα, λέγοντάς μου χαρακτηριστικά: "τουλάχιστον να εξομολογηθεί, πάτερ". Της είπα: "Ηρέμησε· άσε πρώτα να ξεπεράσει τον κίνδυνο, να βγει από την εντατική και μετά εξομολογείται".

Πράγματι, ξεπέρασε τον κίνδυνο, βγήκε και από την Εντατική και από το Νοσοκομείο. Φυσικά το εγκεφαλικό της άφισε σοβαρή σωματική βλάβη. Η μια της πλευρά είχε παραλύσει

³⁰ Ζητούμε συγγνώμη από τους πιστούς αναγνώστες μας, αν κάποια από αυτά που αναφέρνουμε πιο κάτω είναι δυσκολοκατανόητα. Να μας το επιτρέψουν όμως τούτο, γιατί θέλουμε να καταθέσουμε όλη την αλήθεια της πίστεώς μας.

τελείως και έμεινε μόνιμα στο καρอตσάκι. Την τάιζαν στο εξής με το κουταλάκι, γιατί η ίδια δεν μπορούσε να αυτοεξυπηρετηθεί, κι αυτό κράτησε για πάρα πολλά χρόνια.....

Λοιπόν, 1-2 μήνες μετά το ατύχημα, οι δικοί της την έφεραν στην Μονή για προσκύνημα. Μόλις αυτή με είδε, μου είπε εμφαντικά: “Είδες, γυιέ μου, τα χάλια μου; Είμαι η πιο αμαρτωλή γυναίκα του κόσμου!” Εγώ, που ήξερα καλά την θεία, δεν πίστευα στ’ αυτιά μου! Είχα μπροστά μου μια νεκρανάσταση! Η έκπληξή μου αποκορυφώθηκε, όταν, σε κάποια φάση που έτυχε να πουν κάτι μεμπτό (κατηγορία) για κάποιο πρόσωπο που δεν ήταν παρόν, αυτή παρενέβη με έναν πολύ ευγενικό τρόπο, προσπαθώντας να του βρει δικαιολογητικά, ελαφρύνοντας έτσι την θέση του. (Για μένα αυτό ήταν ένα θαύμα, κι **αυτά είναι τα μεγάλα θαύματα**, η κατά 180° μοίρες στροφή της θείας). Γυρίζω τότε στην μητέρα και της λέω: “Αυτή είναι η άρρωστη που μου φέρατε να δώ; Αυτή είναι πολύ πιο υγιής από μάς!...” Πράγματι, μετά την δεινή και ταπεινή κατάσταση στην οποία περιήλθε μετά το εγκεφαλικό επεισόδιο, η θεία είχε γίνει άλλος άνθρωπος! Είχε γίνει, όχι “ο πιο αμαρτωλός άνθρωπος του κόσμου”, όπως η ίδια είχε εκφραστεί για τον εαυτό της, αλλά ο πιο χαριτωμένος άνθρωπος!... Χωρίς καμιά υπερβολή η γυναίκα αυτή είχε καταστεί μια **αγία ψυχή!** Σ’ αυτήν είχε εφαρμοστεί επακριβώς εκείνο που έλεγε ο απ. Παύλος: “ει και ο **έξω** ημών άνθρωπος διαφθείρεται, **αλλ’ ο έσωθεν** ανακαινύεται ημέρα και ημέρα”. Τελικά, η έλλειψη “**ποιότητας ζωής**” της είχε αποφέρει πλούσια **ποιότητα ψυχής!** (βλ. και ΕΝΣΤΑΣΗ αρ.2). Κι αυτά, χάρη.....**στο εγκεφαλικό πρόβλημα που έφερε μαζί της για πάρα πολλά χρόνια, μέχρι που θέλησε ο Κύριος και την πήρε μαζί Του** στις αιώνιους Μονάς. Τέτοια παραδείγματα έχει να μας παρουσιάσει πολλά η καθημερινή ζωή.....

Γράψαμε τα πιο πάνω, για να καταλάβουμε αυτήν ακριβώς την πραγματικότητα, που αναφέρει ο απόστολος Παύλος: “ει και ο έξω ημών άνθρωπος (εννοεί το σώμα και η σωματική του δραστηριότητα) διαφθείρεται, αλλ’ ο έσωθεν (δηλ. η ψυχή και η πνευματική της κατάσταση) ανακαινύεται ημέρα και ημέρα”. Τελικά, η μεγάλη εγκεφαλική κάκωση που υπέστη η γυναίκα αυτή αποδείχτηκε γι’ αυτήν ένα μεγάλο δώρο του Θεού.

β) Περίπτωση 2^α (‘Εγκεφαλικός θάνατος’):

Στην πιο πάνω περίπτωση, είχαμε μια σημαντική εγκεφαλική βλάβη, ημιπληγία, κατά την οποία καταστράφηκε η εγκεφαλική περιοχή κάποιων ‘κέντρων’, με αποτέλεσμα την κατάργηση της κινητικής λειτουργίας της μιας πλευράς (άνω και κάτω άκρων). Ας έλθουμε τώρα στον περιβόητο ‘εγκεφαλικό θάνατο’. Στην περίπτωση αυτή έχουμε πολύ μεγαλύτερη εγκεφαλική βλάβη: καταστροφή του εγκεφαλικού στελέχους. Μαζί με αυτό καταστρέφονται περισσότερα εγκεφαλικά κέντρα, με αποτέλεσμα να καταργούνται οι ανάλογες με αυτά εγκεφαλικές λειτουργίες του ανθρώπου.

Τι γίνεται άραγε σ’ αυτή την περίπτωση; Ισχύει και εδώ το του αποστόλου, “ει και ο έξω ημών άνθρωπος διαφθείρεται, αλλ’ ο έσωθεν ανακαινύεται ημέρα και ημέρα”;

Και απαντούμε, ναί. Και τούτο, γιατί η ψυχή του ‘εγκεφαλικά νεκρού’ εξακολουθεί να είναι ενωμένη, συνυφασμένη και συζευγμένη με το σώμα, συμπορευόμενη μαζί του τον δρόμο που τους όρισε ο Κύριος.

Γράψαμε πιο πάνω (αρ. 8), «Κατ’ εκείνες τις ώρες και στιγμές, κατά τις οποίες το σώμα και ο εγκέφαλος χάνουν όλες τους τις δυνάμεις (ακόμα και στην περίπτωση που ο άνθρωπος βρίσκεται στην κατάσταση του λεγόμενου ‘εγκεφαλικού θανάτου’), το μοναδικό όπλο που μένει στον άνθρωπο, το τελευταίο του χαρτί, δεν είναι άλλο από την **ΚΑΡΔΙΑΚΗ ΜΕΤΑΝΟΙΑ**, και την **ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ**, την χρήση δηλαδή της ευχής, “Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησόν με»». Η νοερά αυτή προσευχή, γίνεται μόνο με τον νοῦ και δεν έχει καμιά απολύτως ανάγκη από τον εγκέφαλο. Αντίθετα, τόσο η χρήση του εγκεφάλου, διά της λογικής διεργασίας, όσο και αυτή της φαντασίας, αποτελούν μέγα εμπόδιο στην άσκηση της νοεράς προσευχής. Ο (ΕΝ) στερημένος από κάθε κοσμική επιθυμία, κάθε κοσμική βοήθεια και παρηγοριά, παραμένει ‘μόνος μόνω τω Θεώ’. Η ματαιότης της ζωής και τα θέλητρα του κόσμου δεν του ελκύουν πλέον την προσοχή. Δύο μόνο πράγματα του έχουν απομείνει και αυτά έχει αδιαλείπτως ενώπιόν του: Αφ’ ενός μεν τον Θεόν, τον μέγαν δημιουργόν και πλάστην του, αφ’ ετέρου δε την

δική του ουτιδανότητα: ήτοι την ψυχή του (με τα ψυχικά της πάθη) και το ταλαίπωρο σώμα του (με τα σωματικά του πάθη). Και αυτό, όχι απλώς το αντιλαμβάνεται πλήρως, αλλά, στην κατάσταση που βρίσκεται τώρα, μακριά από το ψέμα του κόσμου, το ζει και το βιώνει σε όλο του το βάθος και το ύψος. Λέγει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης χαρακτηριστικά: “Αν δεν καταλάβουμε την δική μας ουτιδανότητα, δεν μπορούμε να κάνουμε ούτε ένα βήμα εμπρός, στην πνευματική ζωή”. Αυτή την ουτιδανότητα την γνωρίζει, όπως είπαμε, καλά και την βιώνει ο νους του (ΕΝ), κι αυτό τον αλλάζει ποιοτικά, πνευματικά και τον φέρνει πιο κοντά στον Θεό. Η ψυχή του (ΕΝ) περνά μέσα από διάφορες αλλοιώσεις, προς το καλό του ιδίου και μεγάλη ψυχική του ωφέλεια. Όσο ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ είναι αυτή η πορεία, τόσο μεγαλύτερη είναι και η ΨΥΧΙΚΗ του ΩΦΕΛΕΙΑ.

γ) Περισσότερα για το θέμα ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ και ΝΟΥΣ:

Μια και μιλάμε για νου, είναι καλό να γνωρίζουμε ότι: Ο μεν ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ανήκει στο ΣΩΜΑ, ο δε ΝΟΥΣ ανήκει στην ΨΥΧΗ. Ο εγκέφαλος μπορεί μετά από κάποιο ατύχημα να πάθει μικρή ή μεγάλη βλάβη. Αυτή η βλάβη ή κάκωση του εγκεφάλου, είναι καθαρά σωματική και δεν αναφέρεται στον νου. Συνεπώς, άλλο είναι ο εγκέφαλος, που έχει να κάμει με το σώμα και άλλο ο νους, που έχει να κάμει με την ψυχή. Η βλάβη ή και καταστροφή του πρώτου δεν συνεπάγεται βλάβη ή αδράνεια του δευτέρου.

‘Νηπτικά’ μιλώντας, η δουλειά του ΝΟΥ ΔΕΝ είναι να ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ στον ΕΓΚΕΦΑΛΟ, αλλά να ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ αδιάλειπτα μέσα στην ΚΑΡΔΙΑ. Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ απλώς ΕΚΤΕΛΕΙ αυτά που ο φωτισμένος από την προσευχή νους του υπαγορεύει διά της λογικής.

Με άλλα λόγια, ο νους προσευχόμενος αδιάλειπτα μέσα στην καρδιά δέχεται φωτισμό από την θεαρχική Τριάδα (τον Θεό). Στην συνέχεια ο φωτισμένος νους δίνει διά της λογικής τις ανάλογες εντολές στον εγκέφαλο, το εκτελεστικό αυτό όργανο του νου· και, τέλος, ο εγκέφαλος δίνει εντολές στο υπόλοιπο σώμα και, έτσι, εκτελούνται οι διάφορες εργασίες.

Είναι λάθος να βάζουμε τον νου να σκέφτεται μέσα στον εγκέφαλο, αφήνοντας έτσι την προσευχή. Γι’ αυτό και στο τέλος πονοκεφαλιάζουμε, γιατί βάζουμε τον νου να κάνει κάτι, που είναι έξω από τις προδιαγραφές για τις οποίες κατασκευάστηκε.

Ο εγκέφαλος σκέφτεται δια του κατωτέρου μέρους του νου που ονομάζεται λογική, η οποία ενεργεί στον εγκέφαλο και αφορά την σχέση μας με το άμεσο περιβάλλον και τα λοιπά κτιστά δημιουργήματα. Έχει να κάμει δηλ. με απλές εκτελεστικές εργασίες· απλές, σε σύγκριση με τα πνευματικά. Ο εγκέφαλος ασχολείται με πράγματα απλά, που παίρνουν την ύλη και την αφορμή τους από την καθημερινότητα.

Ενώ η δουλειά του νου, όπως είπαμε, είναι να στρέφεται προς τον άκτιστο Θεό, να προσεύχεται και να επι-κοινωνεί μαζί Του. Οι δύο αυτές ενέργειες, του νου και του εγκεφάλου, είναι εντελώς ανεξάρτητες μεταξύ τους. Μπορεί η μιά να λειτουργεί και η άλλη να αδρανεί, και αντιστρόφως. Ακόμα, μπορούν και οι δύο να λειτουργούν ταυτόχρονα και παράλληλα να είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους.

Ακόμα και στην περίπτωση που έχουμε ένα οποιοδήποτε πρόβλημα, ο νους προσεύχεται (πρέπει να προσεύχεται) αδιάλειπτα στα βάθη της καρδιάς του. Από εκεί δέχεται τον φωτισμό και έπειτα καθοδηγεί ανάλογα τον εγκέφαλο περί του πρακτέου. Ο εγκέφαλος υπακούει και έτσι τακτοποιείται το θέμα.

Ενώ εμείς κάνουμε το αντίθετο: Και πνευματικό ακόμα να είναι το πρόβλημα, σκεφτούμαστε....εγκεφαλικά. Βάζουμε δηλαδή τον εγκέφαλο να το λύσει δια της

λογικής, αντί να βάλουμε τον νου σε προσευχή³¹. Γι' αυτό και τελικά πέφτουμε...έξω. Είναι σημαντικό να τα γνωρίζουμε αυτά, τόσο σε σχέση με το θέμα που εξετάζουμε, δηλ. τον “εγκεφαλικό θάνατο”, όσο και γενικότερα την πνευματική μας ζωή.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι άλλο είναι εγκεφαλική-σωματική λειτουργία και άλλο νοητική-ψυχική λειτουργία. Η μείωση ή και παντελής στέρηση του πρώτου δεν συνεπάγεται μείωση ή στέρηση του δευτέρου. Η αληθινή προσευχή απαιτεί κυρίως αμεριμνία για κάθε πράγμα, είτε παράλογο είτε εύλογο και γενικά απροσπάθεια σε ο,τιδήποτε. Κι αυτό μέσα από την ανάθεση των προβλημάτων μας στην προσευχή και δια της προσευχής στον Θεό. Γι' αυτό και στην περίπτωση του “εγκεφαλικού θανάτου”, η ψυχή μπορεί να αναπτύξει υψηλότερες, ευγενέστερες και πιο γνήσιες πνευματικές λειτουργίες.

δ) ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ προεκτάσεις:

Θα τελειώσουμε το επί μέρους θέμα μας, με μια βαθύτερη εξέταση της ουσίας της ψυχής: Ο άνθρωπος είναι πλασμένος ‘κατ’ εικόνα Θεού’, το οποίο ‘κατ’ εικόνα’ αναφέρεται και στο σώμα και στην ψυχή (κυρίως όμως στην ψυχή). Λέμε κυρίως στην ψυχή, γιατί το σώμα δεν είναι τίποτε παραπάνω από μια ‘προέκταση’ της ψυχής, είναι η ‘έκφραση’ της ψυχής, το μέσο δηλαδή και όργανο διά του οποίου εκφράζεται η ψυχή και κάνει φανερές τις λειτουργίες της. Στην περίπτωση του (ΕΘ), η καταστροφή του εγκεφάλου δεν αφήνει την ψυχή να φανερώσει προς τα έξω τις εσωτερικές της λειτουργίες. Εδώ είναι που τα συγχίζουν οι υποστηρικτές του (ΕΘ) και μιλούν για ‘απώλεια συνειδήσεως’ και άλλες ανοησίες.

Ακολουθώντας την διδασκαλία των θεοφόρων Πατέρων της Εκκλησίας μας, μεταξύ αυτών και του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, Αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, έχουμε να παρατηρήσουμε ότι, το κατ’ εικόνα που έχει ο άνθρωπος φαίνεται στην ψυχή με τρεις βασικές θεωρήσεις της:

(i) Η ψυχή είναι τριμερής. Μεριάζεται (αμερίστως) σε τρεις βασικές δυνάμεις: Το λογιστικό, το θυμικό και το επιθυμητικό. Το λογιστικό είναι αυτό με το οποίο προσευχόμαστε, λογιζόμαστε, μιλούμε, συγγράφουμε, θεωρούμε, φρονούμε, πιστεύουμε, έχουμε γνώμη. Το θυμικό (ή θελητικό ή βουλευτικό) είναι αυτό με το οποίο θυμώνουμε, δείχνουμε ζήλο, θέρμη και αγωνιστικότητα, έχουμε πείσμα κ.λπ. Το δε επιθυμητικό είναι εκείνο με το οποίο επιθυμούμε κάτι, αγαπούμε κάτι, ορεγόμαστε κάτι, καιγόμαστε για κάτι, και τα όμοια τούτων. Και, το μεν πρώτο, το λογιστικό είναι το λογικό και ανώτερο μέρος της ψυχής, τα δε άλλα δύο, το θυμικό και επιθυμητικό, ανήκουν στο λεγόμενο παθητικό μέρος της ψυχής. Αυτές τις τρεις δυνάμεις της ψυχής, οι οποίες είναι νοερές δυνάμεις, καλούμαστε να καθαρίσουμε και να αγιάσουμε με την αγιαστική και θεοποιητική άκτιστη χάρη του Θεού.

(ii) Σε μια ομιλία του που εκφωνήθηκε την ημέρα των Φώτων, ο άγιος αναφέρει μεταξύ άλλων: «Πώς φανερώνεται το μυστήριο της Αγίας Τριάδος, στην δημιουργία του ανθρώπου;» Και απαντά: «Πραγματικά, τα μεν αισθητικά και άλογα ζώα έχουν μόνο πνεύμα ζωϊκό, αλλά κι’ αυτό μη δυνάμενο να υφίσταται καθ’ εαυτό, στερούνται όμως τελείως νου και λόγου· τα δε εντελώς υπέρ την αίσθηση, άγγελοι και αρχάγγελοι, ως νοεροί και λογικοί, έχουν νου και λόγο, αλλά όχι και πνεύμα ζωοποιό, επειδή δεν έχουν ούτε σώμα που να ζωοποιείται από αυτό. Ο δε άνθρωπος είναι ο μόνος που, κατ’ εικόνα

³¹ Αναφέρεται στο Γεροντικό για τον Αββά Παμβώ ότι, όταν ερωτόταν για κάποιο πνευματικό θέμα, π.χ. την ερμηνεία ενός χωρίου της Γραφής, δεν απαντούσε αμέσως. Μπορούσε να κάμει και μήνες(!) για να δώσει απάντηση. Γιατί; Διότι δεν προσπαθούσε να λύσει το πρόβλημα σκεπτόμενος εγκεφαλικά, αλλά ανέθετε το πρόβλημα σε προσευχή. Ήθελε να απαντήσει μετά από έλλαμψη, φωτισμό και πληροφορία του Θεού. Γι’ αυτό και οι Πατέρες, γνωρίζοντας καλά αυτό που έκανε ο Αββάς, αφ’ ενός μεν δεν τον παρεξηγούσαν που δεν απαντούσε αμέσως, αλλά και όταν θα έπαιρναν κάποτε την απάντηση, ήξεραν ότι ήταν σήμα κατατεθέν’ του Θεού. Ρώτησαν κάποτε και τον άγιο Σιλουανό: “Πώς μιλούν οι άγιοι;” Καί απάντησε: “Οι άγιοι δεν μιλούν αφ’ εαυτού τους, αλλ’ ότι τους φωτίζει το Άγιον Πνεύμα”.

της τρισυπόστατης φύσεως, έχει νου και λόγο και πνεύμα ζωοποιό του σώματος, επειδή έχει και τό ζωοποιούμενο (από αυτό) σώμα».

(iii) Η ψυχή είναι κυρίως νους (το ανώτερο μέρος της ψυχής) και ‘εφάπτεται’ όλων των μερών του σώματος, ‘περικλείουσα’ τρόπον τινα τούτο και όχι περικλειομένη υπ’ αυτού. Ο νους του ανθρώπου είναι τρισός: Πρώτον, έχουμε την ουσία του νου, η οποία και καρδιά ονομάζεται (όχι το σαρκικό όργανο) από την Γραφή, και που εδράζεται στην σαρκική καρδιά, όχι μέσα σ’ αυτήν σαν σε δοχείο, γιατί ο νους είναι ασώματος, ούτε έξω από αυτήν, γιατί είναι ενωμένος με αυτήν, αλλά ενεργεί σ’ αυτήν. Η καρδιά είναι το πρώτο σαρκικό όργανο στο οποίο ενεργεί το λογιστικό του ανθρώπου. Δεύτερον, έχουμε τον λόγο, αυτό δηλαδή που μιλούμε (και που άλλοτε είναι προφορικός και ακούγεται, και άλλοτε ενδιάθετος και δεν ακούγεται, όταν δηλ. μιλούμε μόνοι μέσα μας) και ο οποίος λόγος είναι ενέργεια της ουσίας του νου. Και τρίτον, έχουμε τους λογισμούς, τις σκέψεις δηλ. και έννοιες, που κι αυτές είναι ενέργεια της ουσίας του νου. Με άλλα λόγια, στον άνθρωπο έχουμε την ουσία του νου που εδράζεται στην καρδιά, που είναι η δύναμη, η πηγή αν θέλετε, η οποία γεννά τον λόγο και εκπορεύει τους λογισμούς, τις σκέψεις, κατά το πρότυπο της Αγίας Τριάδας³², της οποίας εικόνα είναι ο νους. Ο λόγος και οι λογισμοί είναι ενέργειες του νου. Όμως, και η ουσία του νου είναι νους, και ο λόγος είναι νους, και οι σκέψεις είναι νους.

Έχοντας αυτά υπόψη, προσθέτουμε ότι, ο εγκέφαλος είναι και παραμένει ένα σωματικό όργανο, το οποίο ελέγχει κάποια κέντρα και κατ’ επέκταση κάποιες λειτουργίες του ανθρωπίνου σώματος. Η κατάργησή του δεν εμποδίζει την παραμονή και ένωση της ψυχής με το σώμα, πολύ δε περισσότερο δεν εμποδίζει την λειτουργία των ως άνω δυνάμεων της ψυχής στο σώμα. Τι δυνατότης υπάρχει, τώρα, στον λεγόμενο “εγκεφαλικά νεκρό”;

Όταν ο νους (λόγος και λογισμοί) επιστρέφει στον εαυτόν του, που εδράζεται στην καρδιά, τότε λέμε ότι επιστρέφει ο άνθρωπος στο ‘κατά φύσιν’· όπως δηλ. πλάστηκε κατ’ αρχάς, πριν την πτώση. Εκεί στην ουσία του νου, ο ενδιάθετος λόγος-νους προσεύχεται, μιλά με τον Θεό, ενώ ο λογισμός-νους ‘αφουγκράζεται’, ‘παρακολουθεί’, ‘ακούει’ τα λόγια της προσευχής. Έτσι, βρίσκει κανείς τον νου του τρισό, παραμένοντας συνάμα ενιαίος. Και είναι ο ίδιος μόνος του ο φύλακας (λογισμός-νους) και ο φυλασσόμενος (ουσία-νους) και ο προσευχόμενος κατά την φύλαξη (λόγος-νους). Η αχρηστία του εγκεφάλου σε τίποτε δεν εμποδίζει την ψυχή στην νοερά της αυτή εργασία. Αντίθετα, το γεγονός ότι δεν λειτουργεί ο εγκέφαλος, βοηθά τα μέγιστα στην επιστροφή των ενεργειών του νου (λόγος και λογισμοί) στην καρδιά, μια που ο εγκέφαλος, λόγω της καταστροφής του, είναι ανίκανος να δεχτεί οποιαδήποτε ενέργεια του νου³³. Εκεί, λοιπόν, στην σαρκική καρδιά εδράζεται και ενεργεί την δύναμή της η πνευματική καρδιά, που ονομάζεται ουσία και δύναμη του νου. Η καρδιά είναι ο ηγεμόνας της όλης υπάρξεως του ανθρώπου, κατά τον άγιο Μακάριο τον μέγα· εκεί είναι και το ταμείο όλων των λογισμών. Αφού δε ενωθούν, όπως εξηγήσαμε, τα τρία, νους-λόγος-λογισμοί, που είναι ένας νους, τότε ενώνεται ο άνθρωπος με την θεαρχική Τριαδική Μονάδα.... Από αυτή την σκοπιά, ο (ΕΝ) δέχεται μια προνομακή μεταχείριση του Θεού. Του δίνεται μια ειδική, μια ανεπανάληπτη, μια χρυσή γι’ αυτόν ευκαιρία για να ασκήσει την νοεράν αυτήν εργασία της η ψυχή· κάτι που υπό άλλες συνθήκες (όταν ο άνθρωπος ήταν σωματικά υγιής), οι εξωτερικοί περισπασμοί και οι μέριμνες να μην τον άφηναν να την ασκήσει.

Αλλ’ ως προχωρήσουμε τώρα και σε μια άλλη εξέταση του θέματος:

³² Φυσικά, να διευκρινίσουμε ότι τα κτιστά, όπως είναι ο νους του ανθρώπου, δεν μπορούν να είναι παραδείγματα απαράλλακτα για τα άκτιστα, που είναι ο Θεός, και που η υπερ-ούσιος ‘ουσία’ Του είναι ακατάληπτος.

³³ Ο εγκέφαλος είναι το δεύτερο σαρκικό όργανο, μετά την καρδιά, στο οποίο μπορεί να ενεργήσει ο νους.

9. “ΤΑΥΤΟΤΗΣ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗΣ”(ρήση του άγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου):

Μέσα από όσα είδαμε ως τώρα και από όσα θα δούμε παρακάτω, είναι ξεκάθαρο και δεδομένο το θέλημα του Θεού (και απορώ πώς μερικοί δεν το βλέπουν). Παράλληλα, θέσαμε το όλο ζήτημα των μεταμοσχεύσεων και της δόσης ανθρωπίνων οργάνων, ως αντικείμενο προσευχής. Πιο συγκεκριμένα, προχωρήσαμε και στην λεπτομέρεια, για το αν δηλ. απορρίπτεται ή είναι αποδεκτή η μεταμόσχευση ενός νεφρού από ζώντα συγγενικό δότη (π.χ. από μητέρα σε παιδί της), κάτι που ακούγεται ακόμα πιο συνταρακτικό και που φαίνεται να έχει επικρατήσει, ιδιαίτερα στον Ελλαδικό και Κυπριακό χώρο. Παρόλο που είχαμε άποψη και γι’ αυτή την λεπτομέρεια, εν τούτοις θέλαμε κάποια πληροφορία, κάποια επιβεβαίωση για την άποψή μας αυτή. Οπότε έπεσε τυχαία(;) στα χέρια μας ένα έργο του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου. Σ’ αυτό, ο άγιος μιλούσε ξεκάθαρα, ότι υπάρχει ταυτότης μεταξύ (i) του παρόντος βιολογικού (ψυχικού) σώματος, (ii) του κατα την κοινήν ανάσταση εγειρομένου (πνευματικού) σώματος και (iii) της ψυχής που ήταν δεμένη με το σώμα και αποτελούσαν το ενιαίο της υπόστασης του ανθρώπου. Ήταν μια διατύπωση που πρώτη φορά συναντήσαμε στα συγγράμματα του αγίου. Γι’ αυτό και δεν αμφιβάλουμε, ότι η απάντηση και στο συγκεκριμένο αυτό ερώτημα είναι αρνητική: Ότι δηλαδή, είναι άτοπο να παίρνομε τον νεφρό ενός ανθρώπου και να τον μεταμοσχεύουμε στο σώμα ενός άλλου....

(Εδώ, να μου επιτραπεί να κάμω μια μεγάλη παρένθεση): Ομολογουμένως, η θέση αυτή ακούγεται (ή τουλάχιστον έμαθε να ακούγεται) αυστηρή, σκληρή και ακραία. Και μάλιστα, την στιγμή που η κάθε μάνα είναι έτοιμη να δώσει και αυτήν ακόμη την ζωή της, για χάρη του παιδιού της. Θα μπορούσε άρα η μάνα να βοηθήσει το παιδί της, στο σημείο αυτό, δίνοντάς του τον ένα από τους δύο νεφρούς της; Είναι αυτό ηθικά επιτρεπτό και θεάρεστο; Ας μας επιτραπεί να αντιτείνουμε τον λόγο μας στην κατά τα άλλα καλοπροαίρετη αυτή κίνηση. Φρονούμε ότι δεν έχει κανένα δικαίωμα η μάνα να βγάλει τον ένα νεφρό της και να τον δώσει σε άλλον, έστω κι αν ο δέκτης θα μπορούσε να είναι το ίδιο το παιδί της. Και τούτο, γιατί το σώμα της δεν της ανήκει. Της το έδωκεν ο Θεός για να το δουλέψει μαζί με την ψυχή της, και ολόκληρη, ψυχή και σώμα, -στα όσα χρόνια της επιτρέψει ο Θεός να ζήσει πάνω στην γή- να καθαρίσει πρώτα τον εαυτό της και να φωτιστεί. Και έτσι, αφού η ίδια γίνει δοχείον κατάλληλο, να ενωθεί μαζί Του, και τοιοιτοτρόπως ενωμένη μαζί Του, να συνεχίσει την πορεία της και στην αιωνιότητα. Δεν έχει λοιπόν κανένα δικαίωμα να αφαιρέσει κάτι από αυτό που της έδωκεν ο Θεός (δηλ. από το σώμα της), να το ακρωτηριάσει δηλαδή, και με κάποιο τρόπο να το υπολειτουργεί. Αν ήθελε ο Θεός να ήταν με ένα νεφρό, θα την έφτιαχνε με ένα. Αφού όμως την έφτιαξε με δύο, σημαίνει ότι χρειάζεται και τους δύο νεφρούς. (Κι ας μην βιαστεί κάποιος να πει ότι μας έδωσε δύο νεφρούς ο Θεός, για σκοπούς...μεταμοσχευτικούς! Γιατί, αν έτσι είχε το πράγμα, θα έπρεπε να μας δώσει και δύο καρδιές, και δύο σηκώτια, και δύο κεφαλές, και...δεν ξέρω τι άλλα δύο!) Θα πρέπει, λοιπόν, αυτό που της δάνεισε και της εμπιστέφθηκε ο Θεός, να Του το παραδώσει ακέραιο, όσο τουλάχιστον εξαρτάται από αυτήν. Αλλά και πάλιν, αν ήθελε ο Θεός, δεν θα επέτρεπε την συγκεκριμένη δοκιμασία στο παιδί της. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, ο Θεός να επιτρέψει να υποφέρει το παιδί της από καρκίνο. Τι θα μπορούσε τότε να κάμει η μητέρα; Πέστε μου. Τι όργανο θα μπορούσε να του δώσει; Δεν θα κατέφευγε στον Θεό; Αυτό, λοιπόν, να κάμει και τώρα...και να μην βγαίνει έξω από τα όρια που της έβαλεν ο Θεός. Όσον αφορά το παιδί της -πρέπει και αυτό να διευκρινήσουμε- ότι αυτό είναι πρώτα παιδί δικό Του Θεού. Σ’ εκείνη απλώς ο Θεός το έχει δανείσει. Ούτε το σώμα της εξουσιάζει, με την απόλυτη έννοια, αλλ’ ούτε και το παιδί της. Έπειτα, το γεγονός ότι μπορεί να κάμει κάτι, δίνοντάς του τον ένα νεφρό της, δεν σημαίνει ότι αυτό είναι και ηθικά σωστό και θεάρεστο. Να προσέξουμε πολύ αυτή την θέση. Για να γίνω πιο κατανοητός, θα φέρω ένα παράδειγμα: Υποθέστε ένα άτεκνο ζευγάρι, που η ατεκνία του οφείλεται στην ακαταλληλότητα του σπέρματος του συζύγου. Και υποθέστε ότι ο σύζυγος έχει αδελφή και αυτή είναι συζευγμένη. Προτείνεται λοιπόν στα δύο ζευγάρια, να πάρει η άτεκνη σύζυγος σπέρμα από τον σύγαμβρό της και με εξωσωματική ή

ενδοσωματική γονιμοποίηση να συλλάβει και να τεκνοποιήσει. Μπορεί ιατρικά να γίνει αυτό. Επειδή όμως μπορεί, σημαίνει ότι αυτό είναι και από πλευράς Θεού και Βιοηθικής αποδεκτό; (Αφήνω βέβαια το γεγονός ότι απορρίπτουμε γενικά τις όποιες προσπάθειες τεχνητής γονιμοποίησης, για πολλούς και διάφορους άλλους λόγους. Στην Μονή μας έχουμε μία ζώνη, την οποία φορεί η άτεκνος μητέρα. Δεν είναι της ώρας να εκδιηγηθώ - “επιλείπει γάρ με διηγούμενον ο χρόνος”- τα πάμπολλα θαύματα που γίνονται καθημερινώς! Ιδού η ‘τεχνολογία’...)) Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση της μητέρας με το νεφροπαθές παιδί της. Μπορώ κάτι, δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι είναι και προς το συμφέρον, ενδείκνυται δηλαδή, να το κάνω. Διευκρινίζει αυτό και ο απόστολος Παύλος: “Παραζηλούμεν τον Κύριον; μη ισχυρότεροι αυτού εσμεν; Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα οικοδομεί.”. Και πάλιν, “πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος....”

(Σημ.: Το μόνο που μπορούμε να αποδεχτούμε είναι η από υγιείς δότες μεταμόσχευση μυελού των οστών και ασφαλώς η μετάγγιση αίματος. Για όλα αυτά δεν υπάρχει πρόβλημα, από την στιγμή που αναπαράγονται από το σώμα του δότη). Φυσικά, ας μην κολλήσουμε στο θέμα της δόσης των διπλών οργάνων. Ας αποσύρουν πρώτοι αυτοί την πράξη της δόσης των μονών οργάνων, κατά την οποία θανατώνονται ανυπεράσπιστοι εμπερίστατοι συνάνθρωποί μας και τότε ξαναμιλούμε το θέμα της δόσης ενός νεφρού από υγιή δότη. Διαφορετικά, είναι σαν να προσπαθούμε να πείσουμε κάποιον να κάμει άλαδη νηστεία, την στιγμή που ο ίδιος δεν ‘χωρεί’ και δεν δέχεται ούτε αυτή την αποχή του κρέατος κατά τις νηστήσιμες ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδος!

Μετά την μεγάλη αυτή παρένθεση, επανέρχομαι στο θέμα μας, σχετικά με την ταυτότητα ψυχής και σώματος: Πράγματι, ψάχνοντας την ρήση αυτή του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου (σχετικά δηλ. με την ταυτότητα μεταξύ ψυχής, βιολογικού ψυχικού σώματος και μελλοντικού πνευματικού σώματος, για κάθε ένα συγκεκριμένο άνθρωπο-πρόσωπο), βρήκαμε ότι και άλλοι άγιοι εξέφρασαν την άποψη αυτή, όπως ο κορυφαίος δογματολόγος άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων, ο άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος, ο άγιος Βαρσανούφιος. Αλλά και ο απόστολος Παύλος, όταν έγραφε, “σπείρεται σῶμα ψυχικόν, εγείρεται σῶμα πνευματικόν· ἔστι (γὰρ) σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν”, αυτό υπονοούσε (την ταυτότητα δηλ. των δύο). Και ονομάζεται μεν το ‘πρώτο’ (το βιολογικό) ψυχικό σώμα, γιατί στην παρούσα ζωή η ψυχή είναι που παρέχει στο σώμα ζωή και αύξηση, κατά τον άγ. Ιωάννη τον Δαμασκηνό. Το ίδιο λέγει και ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, ότι η ψυχή είναι που δίνει στο σώμα (στα όργανά του) την ζωτική δύναμη (και όχι ο αναπνευστήρας, όπως ισχυρίζεται ο α.Μ., στην Ένσταση αρ. 1 που εξετάσαμε). Το ‘δεύτερο’ (το μελλοντικό σώμα), θα είναι “το αυτό, το ίδιο δηλ. σώμα που είχε η ψυχή κατά την επίγεια ζωή της, και ουκ αυτό· δηλ. θα πάρει μεν πίσω η ψυχή το σώμα της, με το οποίο είχε συνζευχθεί κατά την ταυτόχρονη³⁴ δημιουργία και των δύο, αλλά θα είναι με διαφορετικές ιδιότητες”, κατά τον άγ. Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Αυτό το ‘δεύτερο’ (που θα αναστηθεί) ονομάζεται πνευματικό σώμα, γιατί θα είναι “πάσης υλικής παχύτητος εκτός”, κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά. Θα ονομάζεται επίσης πνευματικό, γιατί το σώμα εκείνο θα είναι σε κατάσταση πνευματική και θα το εξουσιάζει το Άγιον Πνεύμα, κατά τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Το Άγιον Πνεύμα, λέει ο άγιος, θα παραμένει διηνεκώς (=μόνιμα) στα σώματα των δικαίων και θα έχει την εξουσία τους. Όπως προαναφέραμε, λοιπόν, υπάρχει ταυτότης(identity) μεταξύ (i) του παρόντος βιολογικού (ψυχικού) σώματος, (ii) του κατα την κοινήν ανάσταση εγειρομένου (πνευματικού) σώματος και (iii) της ψυχής που ήταν δεμένη με το ένα αυτό σώμα (κατά την επίγεια ζωή της) και που αποτελούσαν το ενιαίον της υπόστασης του ανθρώπου. Με άλλα λόγια, για να μιλήσουμε με κοσμικές λέξεις, το serial number (ο αριθμός σειράς κατασκευής) και των τριών (του παρόντος βιολογικού-ψυχικού σώματος,

³⁴ “Άμα (=ταυτόχρονα) το σώμα και η ψυχή πέπλασταί”, κατα τον άγ. Ιωάννη τον Δαμασκηνό.

του μελλοντικού αναστημένου-πνευματικού σώματος και της ψυχής) του συγκεκριμένου ανθρώπου-προσώπου, είναι ταυτόσημο, δηλαδή ένα και το αυτό (και αυτά είναι που απαρτίζουν και συναποτελούν ενιαίως, αδιαιρέτως και αχωρίστως το πρόσωπον του όλου ανθρώπου). Γι' αυτό και θεωρούμε τις μεταμοσχεύσεις ανθρωπίνων οργάνων, από τον έναν άνθρωπο στον άλλο, κατά κυριολεξίαν ΑΤΟΠΕΣ, ΑΝΤΙΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ και ΑΝΤΙΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ, (για να μην χρησιμοποιήσω τον ακριβέστερο χαρακτηρισμό που τους αρμόζει: ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΙΚΕΣ!)

10. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ-ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

ΓΙ' ΑΥΤΟ και εμείς (επειδή το θέμα μας έχει και άμεση σχέση και αλληλεπίδραση με την θεολογία της Εκκλησίας μας, την δογματική της, το ήθος της, την ηθική της, και γενικά την διδασκαλία της) με πλήρη συναίσθηση του ιερού καθήκοντος και των υποχρεώσεών μας απέναντι στους πιστούς μας, υπεύθυνα καταθέτουμε την θέση μας και απλά και ξεκάθαρα τοποθετούμαστε: Σ' ότι αφορά τις δόσεις/λήψεις οργάνων και γενικά τις μεταμοσχεύσεις, ένας σωστός Ορθόδοξος πιστός, που θέλει να κινείται πάντοτε μέσα στο πνεύμα του Θεού, εφαρμόζει και λέγει: ΟΥΤΕ ΔΙΝΩ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΩ. (Σημ.: Το μόνο που μπορούμε να αποδεχτούμε είναι η από υγιείς δότες μεταμόσχευση μυελού των οστών και ασφαλώς η μετάγγιση αίματος. Για όλα αυτά δεν υπάρχει πρόβλημα, από την στιγμή που αναπαράγονται από το σώμα του δότη). Και για να μην φαινόμεστε ότι μιλούμε μόνο θεωρητικά, κάτι που δεν εφαρμόζουμε στην πράξη, πρώτος Ο ΓΡΑΦΩΝ, με πλήρη επίγνωση ΔΗΛΩΝΩ ΡΗΤΩΣ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΩΣ (όχι μόνο μέσω του παρόντος εντύπου, όχι μόνο μέσω μιας υπεύθυνης δήλωσης, αλλά και μέσω χιλιάδων αντιτύπων του παρόντος ή/και του διαδικτύου) ότι:

- α) ΔΕΝ ΔΙΝΩ κανένα (μονό ή διπλό) όργανο του σώματός μου, σε όποια κατάσταση κι αν ευρίσκομαι: (i) Είτε, δηλαδή, ευρίσκομαι σε κατάσταση πλήρους σωματικής υγείας, (ii) είτε σε κατάσταση ανάγκης 'λήψεως' κάποιου οργάνου (για να αποκλείσω όλες τις περιπτώσεις), (iii) είτε σε κατάσταση του λεγόμενου 'εγκεφαλικά νεκρού' ή οποιουδήποτε άλλου είδους 'νεκρού' και (iv) είτε μετά θάνατον.
- β) ΔΕΝ ΠΑΙΡΝΩ κανένα (μονό ή διπλό) ανθρώπινο όργανο, σε όποια κατάσταση κι αν ευρίσκομαι: (i) Είτε, δηλαδή, ευρίσκομαι σε κατάσταση πλήρους σωματικής υγείας (μολονότι αυτονόητο, αλλά και πάλιν για να αποκλείσω όλες τις περιπτώσεις), (ii) είτε σε κατάσταση ανάγκης 'λήψεως' οργάνου, (iii) είτε σε κατάσταση του λεγόμενου 'εγκεφαλικά νεκρού' ή οποιουδήποτε άλλου είδους 'νεκρού' (και αυτά είναι αυτονόητα) και (iv) είτε μετά θάνατον (και αυτό φυσικά είναι αυτονόητο).

11. “ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ”:

Όσον αφορά τους “ΠΙΣΤΟΥΣ μας ΛΗΠΤΕΣ”: Αυτή θα είναι και η εκστρατεία διαφώτισης των πιστών μας. Θα κινηθούμε σύμφωνα με την ως άνω τοποθέτησή μας και, σε αντίθεση με τον α.Μ. και τους ομόφρονές του, αντί το κέντρο βάρους της προσπάθειάς μας να είναι οι υποψήφιοι δότες, πώς δηλαδή να τους πείσουμε να δώσουν τα όργανά τους, αντικείμενο του ενδιαφέροντός μας θα είναι κυρίως ΟΙ “ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ”, ώστε να μην καταδεχτούν να λάβουν ανθρώπινα όργανα. Αυτοί ήσαν και θα είναι τα περισσότερα αγαπητά μας πρόσωπα, γιατί είναι εμπερίστατα. Θα σταθούμε στο πλευρό τους και, συμπονώντας, θα προσπαθήσουμε να τους αναπτερώσουμε το ηθικό τους, να τους αναπτύξουμε την πίστη και την απόλυτη εμπιστοσύνη προς τον παντοδύναμο Θεό, να τους 'μεταγγίσουμε' πολύ φιλότιμο και να τους 'μεταμοσχεύσουμε' ένα γενναίο και ανδρείο φρόνημα, ώστε να δηλώνουν:

«Εμείς οι “ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ”, ΔΕΝ θέλουμε από κανένα ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ ΜΑΣ κανένα όργανο, γιατί απλά σεβόμαστε, και τον εαυτό μας, αλλά κυρίως τον πλησίον μας και, παράλληλα, έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη στην σωστική πρόνοια του Θεού. Εν τω μεταξύ, η επιστήμη και η βιοϊατρική τεχνολογία, με τον φωτισμό και την χαρη του

Θεού, συνεχώς αναπτύσσονται. Είμαστε στα χέρια του Θεού. Αν ο Θεός θελήσει να βρει κάτι η επιστήμη, ώστε να μας παραταθεί η ζωή, έχει καλώς. Αν το θελήσει να βρεθεί κάτι για να μας ανακουφίσει, πάλιν έχει καλώς. Αν πάλιν θελήσει η αγαθή Του θέληση και η σωστική Του Πρόνοια να μας πάρει (‘τώ γαρ βουλήματι Αυτού τίς ανθέστηκε;’), και πάλιν έχει καλώς: Να μας πάρει όποτε θελήσει Εκείνος, φτάνει να είμαστε έτοιμοι, ενωμένοι μαζί Του, έχοντας τον Χριστό μέσα μας, για να συνεχίσουμε και μετά θάνατον να ζούμε μαζί Του. Οι μεταμοσχεύσεις ανθρωπίνων οργάνων, από άνθρωπο σε άνθρωπο, είναι κάτι το φρικιαστικό, κάτι το σχιζοφρενικό. Όσο κι αν μας ισχυρίζονται ότι είναι επιστήμη υψηλής βιοϊατρικής τεχνικής που “επέτρεψε”(;) τάχα ο Θεός- εν τούτοις την ΑΠΟΡΡΙΠΤΟΥΜΕ. (Άλλωστε, και η πυρηνική βόμβα είναι επιστήμη υψηλής τεχνολογίας, μάλιστα πυρηνική επιστήμη, όμως και αυτή σκοτώνει ανθρώπους, σκορπώντας τον θάνατο σε μεγάλη εμβέλεια, τόσο τοπική όσο και μέσα στο χρόνο....) Έλεγε και ο αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος Πλάτωνας: “Πάσα επιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης και της άλλης(=υπόλοιπης) αρετής πανουργία ου σοφία φαίνεται (=θεωρείται)”. Λοιπόν, και οι αφαιρέσεις οργάνων από τους ούτω καλουμένους “εγκεφαλικά νεκρούς” για σκοπούς μεταμοσχευτικούς, είναι όχι μόνον πανουργία, αλλά....σατανουργία!

11.1 Μια αντίστροφη αναλογία:

Εάν, όπως διατείνεται ο άγιος Μεσογαίας, οι ΔΟΤΕΣ προσφέροντες τα όργανά τους, θυσιάζουν την ζωή τους για να ζήσουμε εμείς (οι λήπτες) βιολογικά και με αυτό τον τρόπο μεταφυτεύονται αυτοί στον Παράδεισο: κατά αντίστροφη αναλογία, εμείς οι ΛΗΠΤΕΣ λαμβάνοντας τα όργανά τους θυσιάζουμε την ψυχή μας για να ζήσουν αυτοί πνευματικά και με αυτό τον τρόπο μεταφυτευόμαστε εμείς στην κόλαση! Εάν, κατά τον α.Μ., οι ΔΟΤΕΣ με το να μας προσφέρουν τα όργανά τους εκτελούν μια πράξη η οποία είναι: κατά πάντα αξιέπαινη, αλτρουϊστική, δείγμα ύψιστης αγάπης, κοινωνία αγάπης, αγαπητική θυσία, μέγιστο αγαθό, εξαγιασμός κ.ά....., αυτό -κατά αντίστροφη αναλογία- σημαίνει πως για μας τους ΛΗΠΤΕΣ μια τέτοια αποδογή των οργάνων από τους συνανθρώπους μας αποτελεί πράξη η οποία είναι: κατά πάντα επιτιμητή, κατακριτέα, εγωκεντρική, δείγμα ύψιστης μισανθρωπίας, αντικοινωνική αποστροφή, φιλαυτία, μέγιστο κακό, μολυσμός ψυχής κ.ά..... Αυτό το πράγμα με κανέναν τρόπο δεν το θέλουμε!!!

12. ΑΡΝΗΣΗ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ:

Αν οι “ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ” αρνούνται κάθε μεταμόσχευση ανθρωπίνων οργάνων, επιλύονται αυτόματα τα πολλαπλά προβλήματα που επιφέρουν οι μεταμοσχεύσεις, και βγάζουν την ανθρωπότητα από τον δαιδαλώδη λαβύρινθο που αυτές (οι μεταμοσχεύσεις) δημιουργούν. Λύνεται αυτόματα το πρόβλημα των δοτών και της πλήρωσης της ‘δεξαμενής’ των ανθρωπίνων οργάνων. Λύνονται τα προβλήματα των αναπόφευκτων εκμεταλλεύσεων, καταχρήσεων και παραβιάσεων θεμελιωδών ηθικών αρχών και αξιών. Λύνονται προβλήματα κάθε μορφής αναπόφευκτης ασυνειδησίας, χρησιμοθηρίας, χρηματικής εκμετάλλευσης και εμπορευματοποίησης των ανθρωπίνων οργάνων. Λύνεται το πρόβλημα της φρικιαστικής “εικαζόμενης συναίνεσης”. Το δε σημαντικότερο όλων, σταματά αυτόματα το φρικτό και ανόσιο έγκλημα των ενεργητικών ανθρωποκτονιών, οι οποίες εκτελούνται στους ούτω καλουμένους “εγκεφαλικά νεκρούς”. Με την άρνησή τους οι “ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΛΗΠΤΕΣ” να δεχθούν κάθε μεταμόσχευση ανθρωπίνων οργάνων, μετατοπίζονται παράλληλα και φεύγουν απ’ αυτούς και τα μεγάλα άγχη που τους διακατέχουν: 1) Πότε θα γίνει ένα σοβαρό δυστύχημα; 2) Πότε θα εξαγγείλουν το θύμα ως εγκεφαλικά νεκρό; 3) Πότε θα υπογράψουν ενδεχομένως οι δικοί του (αν ο ίδιος δεν δήλωσε δυνητικός δότης) για να του αφαιρέσουν τα όργανα; 4) Άραγε θα είμαι ο επόμενος δέκτης στην λίστα; 5) Άραγε θα πετύχει η μεταμόσχευση και ο οργανισμός μου θα δεχθεί το όργανο που ‘βιαίως’ αφήρπασαν από τον δότη-θύμα συνάνθρωπό μου; 6) Έπειτα, ποιά η ευθύνη μου απέναντι στο θύμα;

13. ΧΑΜΗΛΗ ΣΤΑΘΜΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ;

Με το να πείσουμε τους “πιστούς μας λήπτες” να σταθούν με πίστη, ήθος και αξιοπρέπεια στο ύψος των περιστάσεών τους και με πολύ φιλότιμο να αρνηθούν, ως προείπαμε, κάθε μεταμόσχευση ανθρωπίνων οργάνων, αυτόματα λύεται και το τεράστιο ‘πρόβλημα’ της χαμηλής στάθμης της “δεξαμενής” των μοσχευμάτων. Αντί δηλαδή, να προσπαθεί απεγνωσμένα ο α.Μ. και οι ομόφρονές του να “πείσουν 1.000 ανθρώπους” να υπογράψουν ρητά την συναίνεσή τους για να περαστούν στην λίστα ως δυνητικοί δότες, εμείς, κατά αναλογία, θα χρειαστεί να πείσουμε 2 μόνο “πιστούς λήπτες” να ζητήσουν να αφαιρεθούν από την λίστα των ΛΗΠΤΩΝ. Η μεγαλοψυχία των 2 αυτών “πιστών ληπτών” ταυτόχρονα ‘απελευθερώνει’ 1.000 δυνητικούς δότες! (Μήπως αυτό θα ικανοποιούσε τον α.Μ.;)

14. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ:

Αντιστρέφοντας τα ίδια τα λόγια του α.Μ., που αφορούν τους ΔΟΤΕΣ (γιατί κύριος άξονας της προπαγάνδας του είναι η με κάθε τρόπο εξασφάλιση των οργάνων των δοτών) και μεταφέροντάς τα στους “ΠΙΣΤΟΥΣ ΛΗΠΤΕΣ” γράφομε:

«Ασκώντας τέτοια ποιμαντική η Εκκλησία...κυρίως πετοχαίνει την πνευματική αφύπνιση και υποβοηθεί τους “πιστούς λήπτες” (αντί δότες, κατά τον α.Μ.) στην έξοδο από το εγώ τους...Η Εκκλησία είναι κυρίως στραμμένη στους “πιστούς λήπτες” (αντί δότες, κατά τον α.Μ.)...Η Εκκλησία θα μπορούσε μέσα από την άρνηση των μεταμοσχεύσεων (αντί μέσα από τις μεταμοσχεύσεις, κατά τον α.Μ.) να διακρίνει ένα θαυμάσιο πεδίο ποιμαντικής αγωγής των πιστών της, η οποία δεν θα είναι προσανατολισμένη στο ότι κάποιος βιολογικά θα ζήσει λίγο παραπάνω -γιατί ύστερα από λίγο ούτως η άλλως κι αυτός θα πεθάνει-, αλλά στο ότι η αγάπη του πιστού “λήπτη” (αντί του δότη, κατά τον α.Μ.) προς κάποιο συνάνθρωπό του (έναν ενδεχόμενο Ε.Ν. δότη, θα γράφαμε εμείς) δεν θα του επιτρέψει (του “εγκεφαλικά νεκρού” δότη, που ζεί με την υποστήριξη του αναπνευστήρα) να πεθάνει “τόρα”».

15. “ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ”:

Τέλος, έρχομαι στον φρικιαστικό νόμο περί “εικαζόμενης συναίνεσης”. Αν δηλ. ο “εγκεφαλικά νεκρός” δεν πρόλαβε ή δεν ήξερε ή δεν σκέφθηκε να δηλώσει ρητώς και εγγράφως, ότι σε περίπτωση που θα βρεθεί στην κατάσταση του “εγκεφαλικά νεκρού” δεν επιτρέπει να του αφαιρέσουν οποιοδήποτε όργανο, τότε η πολιτεία δικαιούται να ‘εικάσει’ ότι θα δεχόταν κάτι τέτοιο, οπότεν διά νόμου του αφαιρούν τα όργανά του, χωρίς να ερωτήσουν ούτε τον ίδιο (τον οποίο και άμεσα αφορά, πλην όμως αδυνατεί να εκφραστεί) ούτε τους συγγενείς του. Δυστυχώς, ο νόμος αυτός έχει ήδη περάσει και στην κατά τα άλλα Ορθόδοξη(!) πατρίδα μας (γι’ αυτό και οι μεταμοσχεύσεις θα ανεβούν τώρα στο κατακόρυφο, γιατί θα αυξηθούν οι ‘πραγματικοί δότες’). Η Εκκλησία της Ελλάδος, με την σιωπή της στις “Βασικές Θέσεις επί της Ηθικής των Μεταμοσχεύσεων” που εξέδωσεν η Συνοδική Επιτροπή Βιοηθικής, αφήνει να μεταφέρεται προς τα έξω το μήνυμα ότι συμφωνεί (ή τουλάχιστον δεν διαφωνεί) με τις καθ’ όλα απαράδεκτες θέσεις της Επιτροπής. Και ενώ το κείμενο της Επιτροπής τάσσεται εναντίον (ευτυχώς) της λεγόμενης “εικαζόμενης συναίνεσης”, δέχεται όμως (δυστυχώς) την “συνειδητή συναίνεση” του δότη, η οποία μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής του (να δηλώσει δηλ. ‘δυνητικός δότης’): ακόμα (δυστυχώς), δέχεται και την “συγγενική συναίνεση” (δηλαδή, “*την υποκατάστασιν τής βουλήσεως του δότου υπό των συγγενών αυτού*”). Τα μεγάλα όμως αυτά (όπως και πολλά άλλα) ‘παράθυρα’ που αφήνει η Εκκλησία στο θέμα των μεταμοσχεύσεων και της δόσης ανθρωπίνων οργάνων, έδωσαν το ‘θάρρος’ ή ακόμα και το ‘έναυσμα’, αν θέλετε, στην Πολιτεία για να ψηφίσει τέτοιους νόμους! Πόση όμως η ευθύνη ημών των Κληρικών; Ας μην απατώμαστε! Τόσον η “συνειδητή συναίνεση” (τού δότη) όσο και η “συγγενική του συναίνεση”, πρόκεινται και τα δύο περί “ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗΣ ΣΥΝΑΙΝΕΣΗΣ!” Γιατί ο πραγματικός “ιδιοκτήτης” και της ψυχής και του σώματός μας είναι Ο ΘΕΟΣ. Γι’ αυτό

και στις δύο αυτές περιπτώσεις (“συνειδητής ή συγγενικής συναίνεσης”), στην ουσία EIKAZOME THN SYNAINESH TOY ΘΕΟΥ......αφού δεν μας είπεν όχι (έτσι τουλάχιστον φρεναπατώνται), σημαίνει ότι συναινεί (και ο Θεός)!

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από όσα είδαμε στην εξέταση της παρούσας μελέτης, θα επικεντρωθούμε σε δύο Τελικά Συμπεράσματα, τα οποία θεωρούμε βασικά και αντιπροσωπευτικά των υπολοίπων Γενικών συμπερασμάτων:

I. ΦΟΝΟΙ ΕΚ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΣ:

1. Υπάρχουν σήμερα δύο ειδών δότες οργάνων³⁵:

- (i) Οι “Non-heart-beating donors” (NHBD), δηλαδή δωρητές οργάνων των οποίων η καρδιά σταμάτησε να κτυπά (οι λεγόμενοι “πτωματικοί δότες”) και
- (ii) Οι “Heart-beating donors” (HBD), δηλαδή δωρητές οργάνων των οποίων η καρδιά εξακολουθεί να κτυπά (οι λεγόμενοι “εγκεφαλικά νεκροί”).

2. Οι πρώτοι είναι νεκροί δότες (dead donors) και οι δεύτεροι είναι ζωντανοί δότες (living donors). Οι περιπτώσεις των “πτωματικών δοτών” είναι χειρότερες και από τις κατά τα άλλα χειρίστες περιπτώσεις των “εγκεφαλικά νεκρών” δοτών.

3. Στην δεύτερη περίπτωση (HBD), ο “Εγκεφαλικά νεκρός” (EN) είναι βιολογικά ζωντανός ασθενής, τον οποίο νομικά αποκαλούν εγκεφαλικά νεκρό, και έτσι, χωρίς καμιά ποινική δίωξη, του αφαιρούν τα όργανά του, με άμεσο αποτέλεσμα την ενεργητική πρόκληση του θανάτου του.

☠ Δηλαδή, προηγείται η αφαίρεση των οργάνων και, κατά ακολουθίαν, έπεται ο ενεργητικά προκαλούμενος θάνατος. (Ζωντανό του αφαιρούν τα όργανα!!!)

4. Στην πρώτη περίπτωση (NHBD), το τι γίνεται σήμερα στην πράξη³⁶, οι “πτωματικοί δότες” είναι (μάλλον, ήσαν) βιολογικά ζωντανοί ασθενείς (όχι όμως EN), τους οποίους αφού οδηγήσουν στο χειρουργείο, παρουσία και της μεταμοσχευτικής ομάδας, διακόπτουν την μηχανική υποστήριξη, αναμένοντας να εκπνεύσουν μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Και, αφού περάσουν 2-5 λεπτά (επισήμως 10 λεπτά) -μετά που θα σταματήσει η καρδιά και η κυκλοφορία του αίματος- ο ασθενής εξαγγέλλεται νεκρός και τότε η μεταμοσχευτική ομάδα εφαρμόζει καρδιοαναπνευστική υποστήριξη και προχωρεί στην αφαίρεση των οργάνων.

☠ Σ’ αυτή την περίπτωση, προηγείται ο ενεργητικός θάνατος και έπεται η αφαίρεση των οργάνων του θύματος. (Του προκαλούν ασφυξία και του αφαιρούν τα όργανα!!!)

5. Και οι δύο πιο πάνω περιπτώσεις αγωνίζονται μεταξύ τους ποιά είναι χειρότερη από την άλλη! Ποιός μπορεί να διακρίνει την μία ως λιγότερο ανήθικη από την άλλη; Και οι δύο Κατηγορίες θεωρούνται και είναι προγραμματισμένες (controlled), τάχα από τους θεράποντες ιατρούς και όχι από την μεταμοσχευτική ομάδα. Πιο ξεκάθαρα, και στις δύο περιπτώσεις ο θάνατος των δοτών είναι προγραμματισμένος, με άλλα λόγια μιλούμε για προγραμματισμένες ανθρωποκτονίες, δηλ. φόνου εκ προμελέτης αμφοτέρων!!!

6. Η Εκκλησία, δεν μπορεί να μείνει απαθής μπροστά σ’ αυτά τα εγκλήματα. Γι’ αυτό και εμείς, ως Εκκλησία καταδικάζουμε όσα καταδικάσαμε στο παρόν σύγγραμμα και

³⁵ για περισσότερα, βλ. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ αρ. 7.3

³⁶ για περισσότερα, βλ. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ αρ. 7.3, “The Modified Maastricht classification of non-heart-beating donors (1995)”.

δηλώνουμε ό,τι ευθύς εξ αρχής δηλώσαμε, σχετικά με τίς δόσεις ανθρωπίνων οργάνων, ό,τι δηλαδή: **ΟΥΤΕ ΔΙΝΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ.**

II. ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ:

1. Στην όλη προβληματική των μεταμοσχεύσεων, οι οποίες μεταμοχεύσεις συνοψίζονται στις πιο πάνω δύο περιπτώσεις δοτών, παρατηρούμε ότι η ανάκτηση των ζωτικών οργάνων (καρδία, πνεύμονες, συκώτι, πάγκρεας, νεφροί) επιχειρείται από δότες οι οποίοι αξιολογούνται ως μη έχοντες ελπίδα βιώσιμης ανάκαμψης ή κατ' άλλους πως δεν έχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας ζωής....

Η περίπτωση του δίκαιου Ιώβ:

2. Ο Ιώβ (της Παλαιάς Διαθήκης) βρισκόταν στην κοπρία για επτά ολόκληρα χρόνια. Ο διάβολος ασφαλώς θα του αφαιρούσε και την ζωή, αν είχε την άδεια, αλλ' ο Θεός δεν του το επέτρεψε. Του είπε χαρακτηριστικά (ο Θεός): "Ίδού παραδίδωμί σοι αυτόν, μόνον την ψυχήν αυτού διαφύλαξον." Ο Θεός δέχτηκε να ζήσει ο Ιώβ όλα αυτά τα χρόνια πάνω στην κοπρία, και όχι να αποθάνει, για δύο λόγους: Πρώτον, για να φανεί η αρετή του, η υπομονή του, η καρτερία του, η πίστη του και η αγάπη του προς τον Θεό. Και δεύτερον, έπρεπε ο Ιώβ να διδαχτεί -μέσα από αυτή την μεγάλη δοκιμασία- την ουτιδανότητά του ως άνθρωπος (γιατί, πριν την πληγή, ο Ιώβ ήταν πάρα πολύ πλούσιος σε υλικά αγαθά και είχε 7 υιούς και 3 θυγατέρες).

3. Για 7 χρόνια, λοιπόν, ο Ιώβ ήταν εγκαταλειμμένος από τον υπόλοιπο κόσμο³⁷ (τον είχαν ρίξει έξω της πόλεως πάνω στην κοπρία), άτεκνος πλέον (είχε χάσει σε μια μέρα και τα δέκα του παιδιά) και βαριά άρρωστος. «Και έπαισε τον Ιώβ (ο διάβολος) έλκει πονηρώ από ποδών έως κεφαλής, και έλαβεν όστρακον, ίνα τον ιχώρα ξύη, και εκάθητο επί της κοπρίας έξω της πόλεως».

4. Όλο αυτό το διάστημα της δοκιμασίας του, ο Ιώβ είχε ζήσει εμπειρικά και είχε βιώσει την ανθρώπινη ουτιδανότητα σε όλο της το βάθος και το ύψος. Ημέρα και νύκτα καθόταν πάνω στην κοπρία, και έτσι απομονωμένος, μη έχοντας από πουθενά βοήθεια και ελπίδα, στρεφόταν μέσα του.....και από κει στον Θεό! Με άλλα λόγια, ενεργούσε μέσα του, μέσα στα βάθη της καρδιάς του, αυτό που στην νηπτική θεολογία ονομάζουμε νοερά εργασία του νου³⁸. Τί το μετά ταύτα; Αξιώθηκε με αυτό, να γίνει 'συνόμιλος τω Θεώ' και να αποκτήσει την 'γνώση των όντων', μέσα σε μια βαθιά ταπείνωση και πνευματικότητα.

5. Τα είπαμε όλα αυτά, για να παραλληλίσουμε την κατάσταση στην οποία περιήλθε ο Ιώβ, με αυτήν του λεγόμενου 'εγκεφαλικά νεκρού'. Ο Ιώβ για επτά τόσα χρόνια πάνω στην κοπρία ανέπτυξε μεγάλες και υψηλές πνευματικές καταστάσεις. Το ίδιο και ο (ΕΝ) πάνω στον αναπνευστήρα μπορεί και έχει την δυνατότητα, να αναπτύξει τις ίδιες πνευματικές καταστάσεις. Όπως ο Ιώβ, το ίδιο και ο 'εγκεφαλικά νεκρός', μπορεί, στην κατάσταση που βρίσκεται (πιο εύκολα κι από μας τους 'υγιείς') να στραφεί μέσα του.....και από κει να αναχθεί στον Θεό. Να αξιωθεί κι αυτός να γίνει 'συνόμιλος τω Θεώ', μέσα σε μια βαθιά ταπείνωση, μετάνοια και πνευματικότητα.

Ακούω τώρα, την δικαιολογημένη απορία: Πολύ καλά τα λέτε....Όμως αναφέρεστε στον κατά τα άλλα δίκαιο Ιώβ, καθώς και σε ένα (ΕΝ), οι οποίοι πριν το 'ατύχημά' τους ήσαν καθ' όλα δίκαιοι και ενάρετοι, οπότεν θα μπορούσαν και μετά (το 'ατύχημα') να ασκούσαν αυτή την βαθιά, όπως είπατε, πνευματικότητα. Τί γίνεται όμως στην περίπτωση ενός εγκληματία, ενός βαριά αμαρτωλού ανθρώπου; Ποιαν νοεράν εργασία

³⁷ ακόμα και αυτή η γυναίκα του και οι φίλοι του, δεν του είχαν συμπαρασταθεί.

³⁸ βλ. πιο κάτω παρ.8

θα μπορούσε να ασκήσει ένας τέτοιος άνθρωπος, στην κατάσταση του ‘εγκεφαλικού θανάτου’....;

5.1 Η περίπτωση του ‘ευγνώμονος ληστού’:

Απαντούμε στην απορία με τα εξής: Γνωρίζουμε από τους Ευαγγελιστές, ότι εκατέρωθεν του Σταυρού του Κυρίου, ήσαν στημένοι δύο άλλοι σταυροί: Ο ένας εξ ευωνύμων και ο άλλος εκ δεξιών του Χριστού (αυτός του ‘ευγνώμονος’ ληστού). “Τότε σταυρούνται συν αυτώ δύο λησταί, εις εκ δεξιών και εις εξ ευωνύμων. Οι δε παραπορευόμενοι εβλασφήμουν αυτόν κινούντες τας κεφαλάς αυτών και λέγοντες....ομοίως δε και οι αρχιερείς εμπαιζόντες μετά των γραμματέων και πρεσβυτέρων και Φαρισαίων έλεγον· άλλους έσωσεν, εαυτόν ου δύναται σώσαι.....το δ’ αυτό και οι λησταί οι συσταυρωθέντες αυτώ ωνειδίζον αυτόν”. Όπως βλέπουμε εκ της περιγραφής του κειμένου, στην αρχή της σταύρωσής τους και οι δύο ληστές ωνειδίζαν(=χλεύαζαν) τον Χριστό.

Έρχομαι τώρα και λέγω: Αν αυτά συνέβαιναν στην δική μας εποχή, πολλοί ‘λογικοκρατούμενοι’, γεμάτοι ‘αγάπη’, που εμπνέονται από τις μεταμοσχεύσεις, θα εξέφραζαν την άποψη λέγοντες: Μετά από κάποιες ώρες οι σταυρωθέντες θα εκπνεύσουν. Ήδη η κατάστασή τους πάνω στον σταυρό είναι ελεεινή, αλλά και πάρα πολύ επώδυνος. Ας τους αφαιρέσουμε τα όργανά τους, για να τα δώσουμε σε άλλους που τα έχουν ανάγκη. Έτσι κάνουμε δύο καλά: Και τους μεν σταυρωθέντας ελευθερώνουμε από τον πόνο και την μεγάλη οδύνη (και για να χρησιμοποιήσω αυτούσια τα λόγια του α.Μ.: “ούτως ή άλλως δεν έχουν προοπτική ζωής”), αλλά και την ζωή των άλλων (των ληπτών) παρατείνουμε. Και φυσικά, αν γινόταν αυτό, και οι δύο ληστές θα επέθαιναν αμετανόητοι, με αποτέλεσμα να κολαστούν.

Ευτυχώς όμως, που τότε δεν υπήρχαν αυτά. Γιατί, όπως γνωρίζουμε από την συνέχεια του Ευαγγελίου, ο εκ δεξιών ληστής μετά από τρεις ώρες μετενόησε! Μέσα στην ελεεινή κατάσταση που βρισκόταν, όταν είδε ότι “από έκτης ώρας σκότος εγένετο επί πάσαν την γην έως ώρας ενάτης”· όταν είδε τον Χριστό να δείχνει τόση ανεξικακία προς τους σταυρωτές του, όταν έλεγε προς τον Πατέρα Του, “πάτερ, άφες αυτοίς· ου γαρ οίδασι τι ποιούσι”, τότε κάτι άλλαξε μέσα του, σε σημείο που αλλοιώθηκε ολόκληρος. Τότε μετενόησε πραγματικά, λέγοντας προς τον άλλο ληστή τα εξής αξιοσημείωτα λόγια: “ουδέ φοβή συ τον Θεόν, ότι εν τω αυτώ κρίματι ει; και ημείς μεν δικαίως· άξια γαρ ων επράξαμεν απολαμβάνομεν· ούτος δε ουδέν άτοπον έπραξε. και έλεγε τω Ιησού· μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης εν τη βασιλεία σου. και είπεν αυτώ ο Ιησούς· αμήν λέγω σοι, σήμερον μετ’ εμού έση εν τω παραδείσω”.

Θέλω να πω, αν ήταν στην σημερινή λογικοκρατούμενη και αδίσταχτη εποχή των μεταμοσχεύσεων, σίγουρα δεν θα είχαμε σήμερα τον ευγνώμονα ληστή, αλλά και ο ίδιος θα βρισκόταν τώρα εκτός παραδείσου! Τι έχουν να μας πουν γι’ αυτό οι υπέρμαχοι των μεταμοσχεύσεων;

6. Πολλοί άνθρωποι, έχοντας άγνοια επί της δογματικής της ανθρωπολογίας και σωτηριολογίας, θέλουν να πιστεύουν στην μετά θάνατο μετάνοια του ανθρώπου. Αντιλαμβάνονται ότι μετά θάνατον ο άνθρωπος ‘προσγειώνεται’, βλέπει την αλήθεια και έτσι, βρισκόμενος μακριά από την απάτη και την ματαιότητα του κόσμου, μπορεί εύκολα να μετανοήσει. Είπα, έχοντας άγνοια επί της δογματικής ανθρωπολογίας και σωτηριολογίας, γιατί δεν γνωρίζουν ότι ‘μετά θάνατον ουκ έστι μετάνοια’. Όχι γιατί δεν την δέχεται ο Θεός (αν μπορούσε να υπάρξει θα την δεχόταν), αλλά γιατί ο άνθρωπος οντολογικά δεν είναι σε θέση, δεν μπορεί να μετανοήσει, γιατί του λείπει το σώμα. Μετά θάνατον, η εμπαθής του κατάσταση ‘παγιώνεται’ και επί μάλλον (ακόμα πιο πολύ) σκληρύνεται.

7. Ο πανάγαθος Θεός, λοιπόν, εν τη απείρω και ανεκφράστω αγάπη Του, βρήκε μια μέση λύση, μια χρυσή, αν θέλετε, λύση στο θέμα αυτό: Κι αυτό είναι η κατάσταση του λεγόμενου “εγκεφαλικού θανάτου”. Κατά παρόμοιο τρόπο και εδώ, ο άνθρωπος ‘προσγειώνεται’, βλέπει την αλήθεια και μακριά από την ‘απάτη του κόσμου’ και την

‘αλαζονεία του βίου’, μακριά από το ‘σαρκικό φρόνημα’ και τις ‘σαρκικές επιθυμίες’ μετανοεί. Και είναι ο ίδιος δεκτικός μετανοίας, γιατί είναι ακόμα στην ζωή και η ψυχή του είναι ακόμα συζευγμένη με το σώμα του· και έτσι είναι ολοκληρωμένος άνθρωπος, ψυχή και σώμα. Θα το θεωρούσα πολύ απίθανο, ένας άνθρωπος, σ’ αυτή την κατά τα άλλα αθλία και ελεεινή κατάσταση του, να μην μετανοεί.

8. Παράλληλα, σ’ αυτή την κατάσταση τού ‘εγκεφαλικού θανάτου’, μπορεί ο νους να επιδίδεται στην νοερά του εργασία, όπως την περιγράψαμε στην παράγραφο 8(δ) των Γενικών Συμπερασμάτων, και που επαναλαμβάνουμε και εδώ γιατί είναι πολύ σημαντική: «Όταν ο νους (λόγος και λογισμοί) επιστρέφει στον εαυτόν του, που εδράζεται στην καρδιά, τότε λέμε ότι επιστρέφει ο άνθρωπος στο ‘κατά φύσιν’· όπως δηλ. επλάστηκε κατ’ αρχάς, πριν την πτώση. Εκεί στην ουσία του νου, ο ενδιαθέτος λόγος-νους προσεύχεται, μιλά με τον Θεό, ενώ ο λογισμός-νους ‘αφουγκράζεται’, ‘παρακολουθεί’, ‘ακούει’ τα λόγια της προσευχής. Έτσι, βρίσκει κανείς τον νου του τρισσό, παραμένοντας συνάμα ενιαίος. Και είναι ο ίδιος μόνος του, ο φύλακας (λογισμός-νους) και ο φυλασσόμενος (ουσία-νους) και ο προσευχόμενος κατά την φύλαξη (λόγος-νους). Η αχρηστία του εγκεφάλου σε τίποτε δεν εμποδίζει την ψυχή στην νοερά αυτή εργασία. Αντίθετα, το γεγονός ότι δεν λειτουργεί ο εγκέφαλος, βοηθά τα μέγιστα στην επιστροφή των ενεργειών του νου (λόγος και λογισμοί) στην καρδιά· εκεί όπου εδράζεται και ενεργεί την δύναμή της η πνευματική καρδιά, που ονομάζεται ουσία και δύναμη του νου. Η καρδιά είναι ο ηγεμόνας της όλης υπάρξεως του ανθρώπου, κατά τον άγιο Μακάριο τον μέγα· εκεί είναι και το ταμείο όλων των λογισμών. Και αφού ενωθούν, όπως εξηγήσαμε, τα τρία, νους-λόγος-λογισμοί, που είναι ένας νους, τότε ενώνεται ο άνθρωπος με την θεαρχική Τριαδική Μονάδα. Από αυτή την σκοπιά, ο (ΕΝ) δέχεται μια προνομιακή μεταχείριση του Θεού. Του δίνεται μια ειδική, μια ανεπανάληπτη, μια χρυσή γι’ αυτόν ευκαιρία για να ασκήσει την νοεράν αυτήν εργασία της η ψυχή· κάτι που υπό άλλες συνθήκες (όταν ήταν δηλ. υγιής σωματικά ο άνθρωπος), οι εξωτερικοί περισπασμοί και οι μέριμνες να μην τον άφηναν να την ασκήσει».

Συμπληρωματικά, επαναλαμβάνουμε αυτό που ειπώθηκε στην παράγραφο 8(γ): Οτι, «άλλο είναι εγκεφαλική-σωματική λειτουργία και άλλο νοητική-ψυχική λειτουργία. Η μείωση ή και παντελής στέρηση του πρώτου δεν συνεπάγεται μείωση ή στέρηση του δευτέρου. Η αληθινή προσευχή απαιτεί κυρίως αμεριμνία για κάθε πράγμα, είτε παράλογο είτε εύλογο και γενικά απροσπάθεια σε ο,τιδήποτε. Κι αυτό μέσα από την ανάθεση των προβλημάτων μας στην προσευχή και δια της προσευχής στον Θεό. Γι’ αυτό και στην περίπτωση του “εγκεφαλικού θανάτου”, η ψυχή μπορεί να αναπτύξει υψηλότερες, ευγενέστερες και πιο γνήσιες πνευματικές λειτουργίες».

9. Με τα όσα αναφέραμε πιο πάνω, καταλήγουμε ότι: μέσα σ’ αυτή την αληθινή κατάσταση και πραγματικότητα που βρίσκεται ο “εγκεφαλικά νεκρός”, του δίνεται η μοναδική και ανεπανάληπτη ευκαιρία να βιώσει προς το τέλος της ζωής του την αληθινή μετάνοια και νοερά εργασία· μπορούμε περίτρανα να πούμε ότι ο ίδιος βρίσκεται σε μια πάρα πολύ προνομιακή θέση. Πλεονεκτεί, ως ηλεημένος και ευνοημένος από τον Θεό, να ζήσει τον ‘υπόλοιπο χρόνο της ζωής του, όντως, εν ειρήνη και μετανοία’ και έτσι να φύγει, όποτε το θελήσει ο Θεός, για την αιωνιότητα.... Πολλοί εχέφρονες πνευματικά θα ζήλευαν μια τέτοια κατάσταση που ο Θεός δωρίζει στον (ΕΝ), μέσα από την άβυσσο της σοφίας, της σωστικής προνοίας και ανεκφράστου αγάπης Του. Ποιός έχει το δικαίωμα ή ποιός τολμά να του την αφαιρέσει, εμποδίζοντας το έργο της σωτηρίας ενός συνανθρώπου του, ‘υπέρ ού Χριστός απέθανε’;

10. Τέλος, θέλουμε να διατυπώσουμε μια τελευταία αλήθεια: Το όλο θέμα που εξετάζουμε εδώ, ναι μεν αφορά και την ιατρική, όμως στην περίπτωση αυτή έχουμε επέμβαση (*‘trespass’*) της ιατρικής σε ένα χώρο που ανήκει καθαρά στην Εκκλησία και την Θεολογία της. Κι αυτός είναι ο χώρος της ζωής και του θανάτου. Η ιατρική κινείται,

πρέπει να κινείται, μεταξύ αυτών των δύο ορίων³⁹. Όταν η ιατρική κινείται στους οριακούς χώρους, τόσο αυτού της αρχής της ζωής με την γενετική, όσο και αυτού του τέλους της με την μεταμοσχευτική⁴⁰, θα πρέπει οι ασκούντες το επάγγελμα της ιατρικής να κινούνται με βάση όχι μόνο το Νομικό Δίκαιο, αλλά και το Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Καταλήγουμε, λοιπόν, διατυπώνοντας την άποψη ότι: **Η ΙΑΤΡΙΚΗ περιμένει από την ΕΚΚΛΗΣΙΑ την ΘΕΣΗ της και την ΑΠΑΝΤΗΣΗ της στα θέματα αυτά και όχι η Εκκλησία την Ιατρική**. Αυτήν την αλήθεια πρέπει να την αντιληφθούν και κατανοήσουν, τόσο ο ιατρικός κόσμος, όσο και οι ημέτεροι. (βλ. *ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ* 4, 29, 45 και 73, καθώς και *ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ* αρ. 6.3)

11. Το λοιπόν, και πάλιν εμείς ως Εκκλησία, καλούμε τους πιστούς μας, ‘το μικρόν ποιμνιον’, όπως “αναζωσάμενοι τας οσφύας της διανοίας υμών, νήφοντες, τελείως ελπίσατε επί την φερομένην υμίν χάριν εν αποκαλύψει Ιησού Χριστού, ως τέκνα υπακοής μη συζηματιζόμενοι ταις πρότερον εν τη αγνοία υμών επιθυμίαις, αλλά κατά τον καλέσαντα υμάς άγιον και αυτοί άγιοι εν πάση αναστροφή γενήθητε, διότι γέγραπται· άγιοι γίνεσθε, ότι εγώ άγιός ειμι”. Δεν λησμονούμε το του αποστόλου Παύλου, “ει και ο έξω ημών άνθρωπος διαφθείρεται, αλλ’ ο έσωθεν ανακαινύται ημέρα και ημέρα”. Γι’ αυτό και όλοι μαζί ας διακηρύξουμε και πάλιν περίτρανα προς τους έξω το απλό, άμα και ταπεινό ρήμα του αγίου Γέροντος (αναφερόμενος στις δόσεις ανθρωπίνων οργάνων), ότι δηλαδή: **ΟΥΤΕ ΔΙΝΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ**.

12. Ο,τιδήποτε έξω απο την θέση αυτή, αποτελεί αυθάδεια απέναντι στην απόλυτη κυριότητα του Θεού επί της ζωής και του θανάτου και προδίδει μέγαν εγωισμό και αυταπάτη. Προδίδει έλλειψη πνευματικότητας και Χριστιανικού ήθους, που στην προσπάθειά μας να καθησυχάσουμε την ταραγμένη και ανήσυχη συνείδησή μας, βαυκαλιζόμαστε με απατηλές υποσχέσεις περί παραδείσου και μελλούσης ανταποδόσεως, δίνοντας τάχα τα όργανά μας ή τα όργανα των συγγενών μας, προσφορά προς τους άλλους. Μακάρι να καταφέρουμε να σώσουμε την αθλία ψυχή και το σώμα μας κι ας μην γυρεύουμε να γίνουμε εμείς ‘σωτήρες’ των άλλων.... Να μάθουμε να δίνουμε από αυτά που μας ανήκουν και όχι από αυτά που δεν μας ανήκουν. Γιατί, τόσο το σώμα μας, όσο και η ψυχή μας και η ζωή μας, δεν μας ανήκουν. Ανήκουν στον Θεό, ο οποίος μας τα έδωσε για να τα δουλέψουμε και να τα σώσουμε. Αμήν.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Ακούω τώρα την δικαιολογημένη απορία των πιστών μας: “Πάτερ, όλα αυτά που γράφετε, είναι η θέση της Εκκλησίας;”

Σας απαντώ: Αν εννοείτε την Εκκλησία με την στενή της έννοια, δηλαδή αν έχει εκδοθεί επίσημα πανορθόδοξη απόφαση και θέση για τα θέματα αυτά, η απάντηση είναι όχι. Άλλωστε, ποιος είμ’ εγώ που θα ισχυριστώ ότι αντιπροσωπεύω την Εκκλησία; Αν όμως εννοείτε την Εκκλησία με την πλατειά της έννοια, δηλ. την Θεολογία της, την Δογματική της, το Ήθος της, την Ηθική της, και γενικά την Διδασκαλία της, απαντούμε ρητά και απερίφραστα: **ΝΑΙ, ΑΥΤΗ ΕΙΝΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ!**

“Αύτη εστιν, αδελφοί μου ηγαπημένοι, η πίστις των Αποστόλων, αύτη η πίστις των Πατέρων, αύτη η πίστις των Ορθοδόξων....”

³⁹ Φυσικά, τόσο σ’ αυτά τα όρια (ζωή και θάνατος), όσο και στο μεταξύ τους διάστημα η Εκκλησία έχει να προτάξει τον λόγον της. Περαιτέρω, η Εκκλησία κινείται και πριν του πρώτου ορίου, που λέγεται αρχή της ζωής, ακόμα και πριν της κοσμογονίας, αναγόμενη μέχρις Αυτού του Ανάρχου και Αϊδίου Τριαδικού Θεού· όπως επίσης επεκτείνεται και πέραν του δευτέρου ορίου, του θανάτου, μέχρι τους αιώνες των αιώνων....

⁴⁰ προκαλώντας δηλαδή τον θάνατο στους δότες -είτε αφαιρώντας τα όργανά τους (‘εγκεφαλικά νεκροί’ δότες) είτε αφαιρώντας την τεχνητή υποστήριξη της ζωής (προγραμματισμένοι ‘πτωματικοί δότες’)

“Οι Προφήται ως είδον, οι Απόστολοι ως εδίδαξαν, η Εκκλησία ως παρέλαβεν, οι Διδάσκαλοι ως εδογματίσαν, η Οικουμένη ως συμπεφρόνηκεν, η χάρις ως έλαμψεν, Η ΑΛΗΘΕΙΑ ως αποδέδεικται, το ψεύδος ως απελήλαται, η σοφία ως επαρρησιάσατο, ο Χριστός ως εβράβευσεν· ούτω ΦΡΟΝΟΥΜΕΝ, ούτω ΛΑΛΟΥΜΕΝ, ούτω ΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝ....”

Δεν περιμένουμε, βέβαια, ο λόγος μας να εισακουσθεί από όλους. Την ίδια αντιμετώπιση και στάση συνάντησε και ο Χριστός από τους Ιουδαίους, γι’ αυτό και τους έλεγε: “αλλ’ υμείς **ου πιστεύετε**· ου γαρ εστε εκ των προβάτων των εμών”. Εμείς απευθυνόμαστε στο ‘**μικρόν ποίμνιον**’ και επαναλαμβάνουμε μαζί με τον Κύριο: “Μη φοβού το μικρόν ποίμνιον· ότι ευδόκησεν ο πατήρ υμών δούναι υμίν την **βασιλείαν**”. Και πάλιν, λέγει στην Αποκάλυψη: “μέτρησον τον ναόν τού Θεού και το θυσιαστήριον και τους προσκυνούντας εν αυτώ· και την αυλήν την έξωθεν του ναού εκβαλε έξω και μη αυτήν μετρήσης, ότι εδόθη τοις έθνεσι”. Δηλαδή, αυτοί που θα γραφούν στο ‘**βιβλίον της ζωής**’ δεν είναι όσοι απλώς έρχονται στην Εκκλησία και, κατά τα άλλα, ενεργούν και ζούν όχι κατά το θέλημα του Θεού. Οι πρώτοι, είναι οι ίδιοι ναός του Θεού και κατοικητήρια της Αγίας Τριάδος, γι’ αυτό και έχουν άμεση σχέση με το θυσιαστήριον. Οι δεύτεροι όμως, αν και φαίνονται ότι είναι της Εκκλησίας άνθρωποι, εν τούτοις είναι στην “αυλή”, γι’ αυτό και δεν είναι καταγραμμένοι στο ‘βιβλίον της ζωής’ (“μην τους μετρήσεις”, του είπε), δεν ανήκουν στο ‘μικρόν ποίμνιον’, αλλ’ εδόθησαν στα έθνη (δηλ. τους δαίμονες και τα όργανά τους) για να καταπατηθούν και κατασπαραχθούν. Γι’ αυτό και εμείς δεν αναμένουμε να εισακουστούμε από αυτούς. Εξάλλου και ο Κύριος ενημέρωσε καταλλήλως τους μαθητές του στο θέμα αυτό: “ει εκ του κόσμου ήτε, ο κόσμος αν το ίδιον εφίλει· ότι δε εκ του κόσμου ουκ εστέ, αλλ’ εγώ εξελεξάμην υμάς εκ του κόσμου, διά τούτο μισεί υμάς ο κόσμος.” Και πάλιν: “Ο ακούων υμών εμού ακούει, και ο αθετών υμάς εμέ αθετεί· ο δε εμέ αθετών αθετεί τον αποστείλαντά με.”

Ακούω τώρα μερικούς πιστούς να **δειλιούν** και να διερωτούνται: “Πάτερ, φοβούμαστε την **κατακρανγή** του **κόσμου** και του **περίγυρού μας**, αν εμείς -σε αντίθεση με τους πολλούς- λέγοντας και εφαρμόζοντας **διαφορετικά** από αυτούς, ταχθούμε φανερά **εναντίον** γενικά των **μεταμοσχεύσεων**. Όλοι σχεδόν παγκοσμίως μιλούν για τις μεταμοσχεύσεις και τις δόσεις οργάνων, ωσάν να πρόκειται για την πιο μεγάλη ανθρωπιστική, ουμανιστική και αλτρουιστική πράξη. Πώς λοιπόν εμείς μπορούμε να πούμε και να πράξουμε **διαφορετικά;**”

Απαντούμε στους πιστούς(;) αυτούς και λέγουμε, ότι για έναν σωστό Χριστιανό **δεν υπάρχουν διλήμματα**. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης μάς προτρέπει: “Μή αγαπάτε τον κόσμον (δηλ. το **κοσμικό φρόνημα**) μηδέ τα εν τω κόσμω (δηλ. τα φαινόμενα ‘καλά’ του και τις **κοσμικές του συνήθειες**)”. Δεν μας ενδιαφέρει τι φρονούν και τι κάνουν οι πολλοί, οι άνθρωποι του κόσμου, και ιδιαίτερα στο θέμα των μεταμοσχεύσεων και τις δόσεις οργάνων· είτε αυτοί είναι άθεοι είτε αλλόδοξοι είτε ετερόδοξοι είτε ‘Χριστιανοί Ορθόδοξοι’(κατά την ταυτότητα). Προκειμένου να **λυπήσουμε** τον Θεό ή τους ανθρώπους, θα προκρίνουμε το δεύτερο. “Πειθαρχείν δει Θεώ μάλλον ή ανθρώποις”. Μας λέγει και ο Κύριος: “Πας ουν όστις ομολογήσει **εν εμοί**⁴¹ έμπροσθεν των ανθρώπων, ομολογήσω καγώ **εν αυτώ** έμπροσθεν του πατρός μου του εν ουρανοίς· όστις δ’ αν αρνήσηταί με έμπροσθεν των ανθρώπων, αρνήσομαι αυτόν καγώ έμπροσθεν του πατρός μου του εν ουρανοίς. Μη νομίσητε ότι ήλθον βαλείν **ειρήνην** επί την γην· ουκ ήλθον βαλείν ειρήνην, αλλά **μάχαιραν**.” Κι ας μιλούν μερικοί Εκκλησιαστικοί για προβληματισμούς και **διλήμματα** επί των μεταμοσχεύσεων. Όμως, εν προκειμένω, ας αφήσουμε τον μεγάλο άγιο της Εκκλησίας μας, τον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, να μάς ομιλήσει επί του θέματος, και με αυτό να κλείσουμε τον λόγο:

⁴¹ δηλαδή, όχι μόνο με τα λόγια αλλά και με την ζωή του, ώστε να είναι σύμφωνη με την ζωή μου και την διδασκαλία μου· να είναι μέσα μου κι εγώ μέσα του.

ΑΠΑΝΤΑ Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΙΣΤΟ

«Την **καταισχύνη** που υπέφεραν ο Κύριος, βαστάζοντας τον **Σταυρό Του δημόσια**, την υπέφερε **για** να σου δώσει **παράδειγμα**, να τον **μιμείσαι** και εσύ. Δηλαδή για να μην **ντρέπεται** αν τυχόν οι άνθρωποι σε κατηγορούν και σε σχολιάζουν, επειδή τηρείς τις εντολές του Χριστού και διατηρείς ακέραια και ανελλιπή όχι μόνο τα **δόγματα** της πίστεως, αλλά και τις **παραδόσεις** της Εκκλησίας και των Αγίων Πατέρων. Γιατί τα **δόγματα** και οι **παραδόσεις** της Εκκλησίας μας **το ένα συγκρατεί το άλλο** και πάλι το ένα γκρεμίζει το άλλο, όπως, αν βγάλει κανείς από κάποια οικοδομή τις μικρές πέτρες, μετακινεί ή και γκρεμίζει και τις μεγάλες πέτρες.

Για να **μην ντρέπεται** αν σε κατηγορούν που δεν ακολουθείς **τους πολλούς**, αλλά τους **λίγους** και **καλούς**. Που δεν είσαι αντίθετος στην αλήθεια, αλλά την διαφυλάττεις και την υπερασπίζεσαι, φυλάγοντας αυτό που έχει γραφτεί, “μη φέρνεις αντίλογο στην **αλήθεια**”. Και πάλι, “για την **αλήθεια** να αγωνίζεσαι μέχρι θανάτου και ο Κύριος ο Θεός θα πολεμά για σένα.”

Για να μην ντρέπεται, αν τυχόν σε **κατηγορούν** οι άνθρωποι και σε δυσφημούν, γιατί **δεν μοιάζεις** με αυτούς, ούτε θέλεις να επικοινωνείς με τις κακές και τις παραβάσεις που διαπράττουν, γιατί τους **ελέγχεις** ή με το **έργο** και το παράδειγμα της καλής σου ζωής ή με τον **λόγο** και την μαρτυρία της Αγίας Γραφής και των θεοφόρων Πατέρων.

Και για να μιλήσω σύντομα, επειδή θέλεις να είσαι **αληθινός χριστιανός** και ζητάς την σωτηρία της ψυχής σου.

Αυτοί οι **ονειδισμοί** των ανθρώπων και οι **κατηγορίες** που δέχεσαι για την **αλήθεια** και για την **αρετή**, είναι ο **σταυρός** του Ιησού, τον οποίον πρέπει να βαστάξεις και εσύ **δημόσια** μπροστά σε όλον τον κόσμο, χωρίς καμμία αντίρρηση και ντροπή, όπως τον βάσταξε και αυτός, καταφρονώντας κάθε αισχύνη και περιφρόνηση των ανθρώπων.

Με τέτοιες κατηγορίες γίνεσαι κι εσύ **συγκοινωνός των παθημάτων** και της καταισχύνης του Ιησού. Αν, λοιπόν, γίνεσαι συγκοινωνός στα πάθη και τις ατιμίες, είναι φανερό, ότι όταν έλθει ο καιρός, θα γίνεις **συγκοινωνός** και της **χαράς** και της **δόξας Του**.

Βαστάξεις τον σταυρό του Χριστού και υπομένεις τις **περιφρονήσεις** των ανθρώπων, επειδή λές την **αλήθεια**, επειδή διαφυλάττεις τις **παραδόσεις** και επειδή εκτελείς το **θέλημα** και τις **εντολές του Θεού** (*γράφε, μέχρι θανάτου*) και όχι το θέλημα και τις εντολές των **ανθρώπων**.

Αν, όμως, κρύβεις την **αλήθεια** και παραβαίνεις τις εντολές του Θεού, και κρατάς τις κακές **συνήθειες**, για να **αρέσεις στον κόσμο**, για να σε **επαινούν** οι άνθρωποι και για να μην ντρέπεται από αυτούς, ουαί και **αλλοιμόνο σου!** Διότι έριξες κάτω στη γη από τους ώμους σου τον σταυρό του Χριστού και τον καταπάτησες. **Δεν** είσαι πλέον αληθινός χριστιανός και μαθητής και μιμητής του Ιησού Χριστού, του αληθινού σου διδασκάλου, αλλά μαθητής του κόσμου και του διαβόλου. Όπως εσύ ντρέπεται τώρα να βαστάξεις τον σταυρό και την περιφρόνηση του Χριστού και να ακολουθείς το δικό του παράδειγμα, για να αρέσεις στους ανθρώπους, έτσι και ο Χριστός τότε, κατά την ημέρα της κρίσεως, θα ντραπεί να σε ονομάσει δικό του και να σε κάνει συγκοινωνό της δόξας του και της βασιλείας του. Βλέπεις σε ποιο σημείο φθάνει όποιος ζητεί να **αρέσει στους ανθρώπους**; Βλέπεις πώς χάνει και την χριστιανική πίστη και την βασιλεία του Θεού και καταδικάζεται στην **κόλαση**; Γι’ αυτό καλά είπε ο Κύριος: “πώς μπορείτε εσείς να πιστέψετε, αφού δέχεσθε τιμές ο ένας από τον άλλον και δεν ζητάτε την τιμή που προέρχεται από τον μόνο Θεό;”

Αχ!, αδελφέ, άραγε και συ πόσες φορές για τις αντιρρήσεις αυτές και για την ντροπή του κόσμου έκρυψες την **αλήθεια** και παρέβηκες τις **εντολές του Θεού**; Γι’ αυτό πρέπει να ντραπείς πολύ και αποφάσισε μαζί με τον Χριστό να **βαστάσεις δημόσια μπροστά σε όλο τον κόσμο τον σταυρό** και την **περιφρόνηση** (από αυτούς) **του χριστιανικού νόμου** και στο εξής να ντρέπεται όχι που ακολουθείς τον Χριστό, αλλά που δεν τον ακολουθείς και που ενεργείς αντίθετα στα παραδείγματα της ζωής Του. Και επειδή ο **κόσμος είναι εχθρός του Χριστού** και **εχθρός δικός σου**, παρακάλεσε τον Κύριο να σου δώσει δύναμη να **περιφρονήσεις** όλες τις συναναστροφές του κόσμου, όλες τις κρίσεις του κόσμου, όλες τις περιφρονήσεις του κόσμου.....»

Και συμπληρώνουμε κι εμείς (μαζί με τον άγιο Νικόδημο): Επειδή δεν έχουμε καμιά διάθεση για περαιτέρω συζητήσεις, να τους λέμε δηλ. και να μας λένουν και να μὴν τελειώνουμε, εμείς ἤδη καταθέσαμε την μαρτυρία μας. “Ο ἔχων ὠτα ἀκούει ἀκουέτω”. Και κατά τον θεῖο Παῦλο: “Εἰ δε τις δοκεῖ φιλόνηκος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδέ αἱ ἐκκλησίαι του Θεοῦ.” Και πάλιν: **“ΤΟΥ ΛΟΙΠΟΥ ΚΟΠΟΥΣ ΜΟΙ ΜΗΔΕΙΣ ΠΑΡΕΧΕΤΩ· ἐγὼ γὰρ τα στίγματα του Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω”**.

Μαζί λοιπόν με τον άγιο Νικόδημο κλείνουμε και τον λόγο μας. Ἀς προσευχόμεστε στο εἶξῃ καθημερινά -ὅπως προσεύχεται και η Ἐκκλησία μας- για ὅλο τον κόσμο (ὅπως γνωρίσει την ἀλήθεια του Χριστοῦ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ), ἰδιαίτερα δε για τους **πιστούς**, ὅπως ἔχομε “Χριστιανὰ τα τέλη της ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά και καλήν ἀπολογίαν την ἐπὶ του φοβεροῦ βήματος του Χριστοῦ”. **Ἀμήν**.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ

Επανερχόμεστε τώρα, για ὅσους ενδιαφέρονται να πληροφορηθοῦν περισσότερα, και στις υπόλοιπες Ἐνστάσεις. Δεν θα τις ἀναλύσουμε⁴², για να μὴν μακρυνθεῖ πολὺ ο λόγος μας. Ἀπὸ τα λίγα ὠστόσο που εἶπαμε, μπορεῖ ο κάθε καλοπροαίρετος να ἀντιληφθεῖ και τα υπόλοιπα.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 13:

«Στο βιβλίο "Με πόνο και ἀγάπη για τον σύγχρονο ἄνθρωπο"...περιλαμβάνεται ο εἶξῃ διάλογος: Πέστε μας κάτι, Γέροντα. -Τι να πῶ; -Ὅ,τι λέει η καρδιά σας. -Αὐτό που λέει η καρδιά μου εἶναι να πάρω ἓνα μαχαίρι, να την κόψω κομματάκια, να την μοιράσω στον κόσμο, και ὕστερα να πεθάνω»..... «Εἰς δε το Γεροντικό, ἀναφέρεται: «Ἐλεγεν ο Ἀββᾶς Ἀγάθων ὅτι εἰ δυνατόν ἦν μοι εὐρεῖν κελεφόν (λεπρόν) και δοῦναι αὐτῷ το ἐμὸν σῶμα και λαβεῖν το αὐτοῦ ἠδέως εἶχον· αὕτη γὰρ ἐστὶν η τελεία ἀγάπη». Η διάθεση προσφοράς λοιπόν του σώματος θεωρεῖται ὡς ἔκφραση της τελείας ἀγάπης.» (γελοῖοι παραλληλισμοί!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 14:

«Σίγουρα ο λήπτης λαμβάνει τη ζωή και μάλιστα ὑπὸ βιολογική ἔννοια. Αὕτη του τη δίνει ο δότης. Αὐτό ὅμως που λαμβάνει ο δότης εἶναι το «περισσόν». Αὐτό του το δίνει ο Θεός. Δεν μπορεῖ να του το στερήσει η Ἐκκλησία. Ο δότης εἶναι ο πνευματικός και πραγματικός λήπτης.» (κι ἀν διαφωνεῖ ο Θεός;)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 15:

«Καταστάσεις ὁμως θανάτου(!) που ἐρμηνεύονται ὡς ζωὴ δεν υπήρχαν, μέχρις ὅτου το 1968, μετὰ την ἐπινόηση των ἀναπνευστήρων, ὠδηγηθήκαμε στο ἰατρογενές φαινόμενο του ἐγκεφαλικού θανάτου.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 16:

«Σχετικά με το δεύτερο ἐπιχείρημα των χρόνιων περιστατικών, οἱ Wijdicks και Bernat θέτουν σε ἀμφισβήτηση το ἀν πρόκειται για πραγματικά ἐγκεφαλικά νεκρούς, μια και στην μελέτη δεν φαίνεται ὅτι ἔχει γίνει η δοκιμασία της ἀπνοίας. Ἀλλά και ἀν ἀκόμα η διάγνωση εἶναι ἀκριβής και ὀρθή, η ἀνάπτυξη και ὅτι ἄλλο παρουσιάζουν τα συγκεκριμένα άτομα δεν

⁴² Μπορεῖ να βάζουμε κάποια λέξη ἢ κάποιο μικροσχόλιο ἢ (!) με κόκκινα γράμματα, ὄχι ἔντονα οὔτε πλαγιαστά. Κάποτε μπορεῖ να μπαίνει και ἐνδιάμεσα του κειμένου. Για να βγει νόημα στην σύνταξη του κειμένου του α.Μ. πρέπει να **αγνοεῖται** το παρεμβατικό σχόλιο. Ἐνῖστε το σχόλιο μπορεῖ να παρουσιάσει κάποια ελαφρά εἰρωνία ἢ κάποιου εἶδους λαϊκισμό· δυστυχῶς, δεν μποροῦσε αὐτό να ἀποφευχθεῖ, λόγω του συντόμου σε ἔκταση σχολίου (μας συγχωρεῖτε γι' αὐτό).

αποδεικνύουν την ζωή τους, αλλά φανερώνουν το μέγεθος των τεχνολογικών μας επιτευγμάτων.» (αυτό που δεν λένε οι ανωτέρω, το λέει ο α.Μ.)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 17:

«Θεολογικά τον θάνατο δεν τον ορίζουμε ούτε ως παύση της καρδιακή λειτουργίας ούτε ως θάνατο του εγκεφάλου. Ο χωρισμός ψυχής και σώματος συμβαίνει κάτω από όρους που ξεπερνούν την γνωστική μας ικανότητα. Οι γιατροί μάς λένε πότε πεθαίνει το σώμα, όχι πότε χωρίζεται η ψυχή από το σώμα. (μπορούμε όμως να ξέρουμε πότε δεν χωρίστηκε!) Αυτό είναι και θα παραμείνει μυστήριο. Γι' αυτό και το νεκρό σώμα δεν το πειράζουμε με τίποτα. Απλώς το θάβουμε, όχι μόλις διαπιστώσουμε τον βιολογικό θάνατο, αλλά όταν η σήψη και αποσύνθεσή του μας υποχρεώνουν σε κάτι τέτοιο.»

«Εξαίρεση αποτελεί η προσφορά του, μόνον όταν υπάρχει η συναίνεση της αγάπης για να δώσει ζωή σε άλλους. Η αγάπη, ως η «καθ' υπερβολήν οδός», υπερβαίνει κάθε ενδιασμό(!) ή λογικό επιχείρημα(!).»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 18:

«Εξ άλλου, η απόφαση της σωματικής κακοπαθείας των ασκητών ή φρικτού μαρτυρίου των αγίων μαρτύρων περιελάμβανε την ιεουργική χρήση του σώματος. Ανάλογη είναι και η προσφορά του ως κίνηση αγάπης. Προσφέροντας το σώμα μας το εξαγιαζουμε, το καταξιώνουμε ως ναό του Θεού.» (αυτό έλειπε, να κατατάξουμε και τους δότες στο αγιολόγιο!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 19:

«Το «ουκ εστε εαυτών» και το είμαστε «αλλήλων μέλη» και «έν σώμα» σημαίνει μεν το ότι δεν εξουσιάζουμε απόλυτα επί των σωμάτων μας κατά την φίλαυτη έννοια (κατά άλλη δηλ. έννοια τα εξουσιάζουμε απόλυτα;), ως αυτεξούσιοι όμως δυνάμεθα και οφείλουμε να εκχωρούμε(!) τα σώματά μας στους αδελφούς εν αγάπη και στην Εκκλησία με εμπιστοσύνη.»

«Σχολιάζοντας ο π. Νικόλαος Λουδοβίκος το «οι πολλοί έν σώμα εσμέν εν Χριστώ ο δε καθ' είς αλλήλων μέλη» γράφει: «Ιδού το θεολογικό θεμέλιο των μεταμοσχεύσεων.»(!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 20:

«Αλλά και ο Απόστολος Ιωάννης στην πρώτη του επιστολή λέγει κάτι ακόμη πιο ισχυρό: «εν τούτω εγνώκαμεν την αγάπην ότι εκείνος υπέρ ημών την ψυχήν αυτού έθηκε· και ημείς οφείλομεν υπέρ των αδελφών τας ψυχάς τιθέναι». Όταν η προσφορά και αυτής της ζωής μας είναι όχι μόνο μέτρο, αλλά χρέος αγάπης προς τον Κύριο πρωτίστως, τότε ποιός λόγος θα μπορούσε να αναστείλει την αυτεξούσια δωρεά κάποιου μέλους μας;» (βλ. Ένσταση αρ.12)

«Μια άλλη πνευματική ερμηνεία του εν λόγω χωρίου απαντάται στο Γεροντικό: "Είπεν (ο Αββάς Ποιμήν): Μείζονα ταύτης της αγάπης ουκ έστιν ευρείν τινα, ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ του πλησίον αυτού. Ει γαρ τις ακούση λόγον λυπηρόν, δυνάμενος και αυτός το όμοιον ειπείν, και αγωνίσητε μη ειπείν ή εάν πλεονεκτηθή και βαστάξη και μή ανταποδώση αυτό, ο τοιούτος τίθησι την ψυχήν αυτού υπέρ του πλησίον".» (πολύ σωστά. Έτσι είναι που εφαρμόζεται το "ίνα τις την ψυχήν αυτού θη υπέρ του πλησίον αυτού").

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 21:

«Τα μέλη μας δεν είναι μόνο μέλη μας, αλλά και μέλη της Εκκλησίας, που γίνονται περισσότερο μέλη Χριστού, όταν τα μοιραζόμαστε και αγαπητικώς τα προσφέρουμε παρά όταν τα θεωρούμε αποκλειστικά δικά μας. Ένα σώμα είμαστε, ένας άνθρωπος· "έν σώμα οι πολλοί εσμέν".» (βλ. Ένσταση αρ.12)

«Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η έννοια του «μέλους» στην Αγία Γραφή είναι βέβαια μεταφορική, αλλά είναι και κυριολεκτική· το σώμα μας, ως αναπόσπαστο μέρος της υποστάσεώς μας, διά της Εκκλησίας ανήκει στους αδελφούς μας. (Νικολαϊτισμός) Δεν αποτελεί ιδιοκτησία μας αλλά περιουσία της Εκκλησίας.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 22:

«**Η ανάγκη ενός ασθενούς να ζήσει, όταν μάλιστα υπάρχει αυτή η δυνατότητα (σκοτώνοντας κάποιον άλλο;), δεν σημαίνει άρνηση της αιωνιότητας. Υπάρχει μέσα μας για να μεταμορφώνει τους ανθρώπους σε συνανθρώπους που, όταν ο ένας ασθενεί και πονά, οι υπόλοιποι κατανοούν και αγαπούν.**»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 23:

«**Ομιλούν μερικοί για το ενδεχόμενο ο εγκεφαλικά νεκρός να προσεύχεται καρδιακά. Το επιχείρημα αυτό παρουσιάζεται συχνά στηριζόμενο στην άποψη ότι η προσευχή κατά τους Πατέρες γίνεται με την καρδιά.**» (έτσι είναι)

Ο Αββάς Δοσίθεος «δεν μπορούσε να κρατεί την ευχή· οπότεν του είπεν ο Γέροντάς του, ο άγιος Δωρόθεος· “ουκούν άφες την ευχήν· μόνον δε μνημόνευε του Θεού και κατανόει αυτόν ως όντα ενώπιόν σου”». (και λοιπόν;)

«**Η προσευχή θέλει αγώνα και συχνά φυσικές δυνάμεις για να μπορεί κανείς να την κάνει. Το παραπάνω παράδειγμα (του Αββά Δοσιθέου) παρουσιάζει την περίπτωση ενός αγίου ασκητή, ο οποίος ασθενών βαριά αδυνατούσε να κρατήσει την προσευχή στην καρδιά του.**»(και πονοκέφαλο να έχεις δεν μπορείς να προσευχηθείς. Ο ΕΝ τι πονοκέφαλο μπορεί να έχει; Άρα μπορεί να προσεύχεται καρδιακά· βλ. Ένσταση αρ.8)

Ο γέροντας Παΐσιος ο Αγιορείτης «ενώ υποτασσόταν ταπεινά στις υποδείξεις των γιατρών, κάποια μέρα κάλεσε τον γιατρό και του είπε: -εδώ θα σταματήσουμε την θεραπεία....Τώρα δεν μπορώ να κάνω τίποτε. Χθές θέλησα να προσευχηθώ γονατιστός και δεν μπόρεσα. Δεν μπορώ να δώ κανέναν· έληξε η αποστολή μου. Αυτό ήταν. Εδώ θα με αφήσετε.» (και λοιπόν;)

«**Στο περιστατικό αυτό βλέπει κανείς τον άγιο γέροντα να αρνείται την περαιτέρω ιατρική υποστήριξη με αποτέλεσμα την ενδεχόμενη επίσπευση(;) της στιγμής του θανάτου. Εφ’ όσον ο γέροντας αδυνατεί να προσευχηθεί δεν του χρειάζεται πλέον ο χρόνος. (μα, τι λέτε, α.Μ.;) Έχει ανάγκη μόνο από την αιωνιότητα. Η βιολογική ζωή καταπαύει πλέον ως αξία. Αντικαθίσταται από την προσδοκία της εξόδου.**»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 24:

«**Η αξία του περιεχομένου της συνείδησης σχετικά με το γεγονός της βιολογικής ζωής υπάρχει μόνο σε συνδυασμό με τη δυνατότητα εκδηλώσεώς (λάθος!) του στο παρόν ή το μέλλον. Αυτή είναι η αποστολή της βιολογικής υποστάσεως του ανθρώπου. Έτσι, στην περίπτωση των εγκεφαλικά νεκρών η εκδήλωση του περιεχομένου της ψυχής έχει οριστικά εκλείψει (λάθος!) και συνεπώς το σώμα ούτε ζωογονείται από την νοερά και λογική ψυχή ούτε μπορεί να την βοηθήσει να εκφρασθεί δι’αυτού.**» (εδώ ταυτίζει καθαρά τον Εγκεφαλικό θάνατο με τον Βιολογικό).

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 25:

«**Η Εκκλησία δεν πιστεύει σε μεταμοσχεύσεις που χρησιμοποιούν μοσχεύματα (γιατί τότε κάνετε το παν να τα βρείτε, μάλιστα σκοτώνοντας ανθρώπους;) ούτε σε αυτές που δίνουν λίγα χρόνια ζωής. Η Ορθόδοξη θεολογία της πιστεύει σε ιατρικές πρακτικές που ξυπνούν την ανάγκη της αγάπης και δημιουργούν τις ευκαιρίες της κοινωνίας του δώρου της ζωής.**» (αγαπολογία!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 26:

«**Εξ όσων ακούονται, ο λόγος που αποδίδεται στον μακαριστό γέροντα Πορφύριο, ότι «ο Θεός έκανε ένα θάνατο και όχι δύο», ίσως να αποτελεί την επιτομή των εσώτερων δισταγμών στις συνειδήσεις των πιστών, μια που ο ένας, ο καρδιακός, είναι ο γνωστός, ενώ ο άλλος, ο εγκεφαλικός, παραμένει ο αμφίβολος.**» (τα ταιριάσατε ωραία, α.Μ.)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 27:

«Το γεγονός είναι ότι διαπιστώνεται πως η συνείδηση του πιστού λαού, τουλάχιστον επί του παρόντος (χρειαζόμαστε μαθήματα!), δεν αποδέχεται καθολικά και δεν υποδέχεται ως μία μοναδική και ευλογημένη δυνατότητα τις μεταμοσχεύσεις, μάλιστα δε σημαντική μερίδα ευλαβών ιατρών και νοσηλευτών στέκεται επιφυλακτική και συχνά πολέμιος της ιδέας του νευρολογικού θανάτου.»

«Από την άλλη πλευρά, η ευαισθησία πιστών που ζητούν όργανα ή εμπνέονται από την ιδέα της δωρεάς οργάνων, υποχρεώνει την Εκκλησία να μη κωφεύει στην φωνή τους (έστω κι αν έχουν λάθος;), αλλά να είναι επιτρεπτική.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 28:

«Οι αριθμοί (δεν αμνηστεύουν τις λάθος ενέργειές μας) και μόνον επιβάλλουν στην Εκκλησία να ασχοληθεί με τα θέματα αυτά και, αφ' ενός μεν, να εξαντλήσει τα όρια της οικονομίας της ξεπερνώντας κάθε τυχόν δυσκολία, αφ'ετέρου δε να αξιοποιήσει κάθε δυνατότητα που της παρέχουν οι νέες μεταμοσχευτικές τεχνολογίες.....»

«Ασκώντας τέτοια ποιμαντική η Εκκλησία, ίσως μπορέσει να εξασφαλίσει 200 μοσχεύματα ετησίως και συνεπώς 150 ζώντες (αν δεχθούμε ένα ποσοστό επιτυχίας 75% στην μεταμοσχευτική επέμβαση).» (ιδού, εκστρατεία εξευρέσεως ανθρωπίνων οργάνων από τον α.Μ.!)

«Με την προϋπόθεση όμως της συνειδητής συναινέσεως, κυρίως πετυχαίνει την πνευματική αφύπνιση και υποβοηθεί την έξοδο από το εγώ τους 50 ή και 100 χιλιάδων ανθρώπων, όσων δηλαδή έχουν συντάξει την ρητή συναίνεση και από τους οποίους θα προέλθουν οι 200 δότες τον χρόνο.» (πολύ καλά μαθηματικά. Τι γίνεται όμως στις ανθρώπινες ζωές των δοτών, που τους αποκόπτουμε το νήμα της ζωής πρόωρα;)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 29:

«Γενικότερα, όσον αφορά στον θάνατο, η Εκκλησία πρέπει να αποφύγει τον σχολαστικό(!) ορισμό του και να μην εμπλακεί σε καθαρώς ιατρικές διαμάχες, που ούτως ή άλλως ξεπερνούν τον χώρο των δικών της ευθωνών και αρμοδιοτήτων.»

«Με δεδομένο ότι θάνατος είναι η οριστική παύση μιάς οιασδήποτε ζωτικής λειτουργίας (τί λέτε; Ένας νεφροπαθής με κατεστραμμένους τους νεφρούς είναι νεκρός;) (αυτό θα πει ζωτική· ότι είναι απαραίτητη για την ζωή), η παύση της εγκεφαλικής λειτουργίας είναι δυνατόν να ταυτισθεί με το αμετάκλητο βιολογικό τέλος του ανθρώπου.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 30:

«Σύμφωνα με τα όσα εκτέθηκαν ως τώρα, η Εκκλησία πρέπει να δηλώσει την σαφή αντίθεσή της και να εκφράσει την σθεναρή άρνησή της στην διάθεση διακοπής της υποστήριξης των «φυτών» για οικονομικούς ή ανθρωπιστικούς λόγους, όπως και σε κάθε κίνηση που αποσκοπεί στην λήψη μοσχευμάτων από άτομα που θα υποβληθούν σε ευθανασία, στην περίπτωση που αυτή κάπως νομιμοποιηθεί.» (μα αλλού φαίνεστε να υποστηρίζετε την ευθανασία, α.Μ.· βλ. Ένσταση αρ.2)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 31:

«Η Ορθόδοξη θεολογία και εμπειρία δεν συγκινείται τόσο από την ανάγκη να ζήσει ένας ασθενής από ένα νεκρό -αυτό παρουσιάζει αρκετές αρνητικές πλευρές-, όσο συνέχεται (πάλιν αγαπολογία!) από την διάθεση ο ένας να δώσει από την ζωή του ή από το σώμα του ή και την ζωή του προς τον πλησίον αδελφό του.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 32:

«Συνεπώς η Εκκλησία με κανένα τρόπο δεν θα έπρεπε να υιοθετήσει την λεγομένη “εικαζομένη συναίνεση”, αλλά με σαφήνεια να εκφράσει την προς αυτήν αντίθεσή της. Επειδή όμως η συναίνεση των συγγενών ενέχει στοιχεία κοινωνικής και κενωτικής αγάπης,

μπορούμε να δεχθούμε πως αυτή και απαιτείται και, αρκεί, εάν φυσικά δεν αντιτίθεται στην εκφραζόμενη βούληση του νεκρού.» (κι εδώ έχουμε εικαζόμενη συναίνεση. βλ. Γενικά Συμπεράσματα αρ.15)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 33:

«Επειδή ούτως ή άλλως -ως εκτεθειμένος σε αμφισβήτηση- ο εγκεφαλικός θάνατος είναι και “εικαζόμενος” (ώστε το ομολογείτε ότι δεν είναι σίγουρος, αλλά εικαζόμενος ο θάνατος του ΕΝ), θα πρέπει οπωσδήποτε η συναίνεση να είναι και συνειδητή και ρητά εκφρασμένη. Το θεμέλιο των μεταμοσχεύσεων δεν μπορεί να είναι κάποιες εικασίες (εδώ λέτε το αντίθετο πάλιν). Είναι μόνον η συνείδηση της αγάπης.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 34:

«Η προσφορά του σώματος, των ιστών και οργάνων μας είναι πολύ καλύτερο να γίνεται δια μέσου της Εκκλησίας. Σ’ αυτήν ανήκουμε δια του βαπτίσματος εξ ολοκλήρου. Εάν, τελικά, η Εκκλησία αποδεχθεί υπό όρους τις μεταμοσχεύσεις, διασφαλίσει το φρόνημα με το οποίο τις υιοθετεί, θα μπορούσε η ίδια να καταρτίσει τις δικές της λίστες δωρητών οργάνων, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα τα δικά της κριτήρια και θέτοντας στην πολιτεία τους δικούς της όρους.» (αυτό είναι το έργο της Εκκλησίας; Να μετατραπεί τελικά σε...Μεταμοσχευτικό Κέντρο; Θα μοιάσουμε τους Παπικούς, που διατηρούν μόνο στις ΗΠΑ 600 περίπου νοσηλευτικά ιδρύματα στα οποία γίνονται μεταμοσχεύσεις;)

«Ετσι όμως η Εκκλησία είναι επιφορτισμένη να αναλάβει μια τεράστια ευθύνη και να οργανώσει ένα ανάλογο πρόγραμμα ευρείας διάδοσης της ιδέας, αντικειμενικής και πλήρους ενημέρωσης, καλλιέργειας της μέχρι θυσίας προς τον πλησίον αγάπης και επιβολής αδιάβλητων κριτηρίων.» (Θα αναλάβουμε κι εμείς πλήρη ενημέρωση των πιστών, α.Μ. Μόνο, προσέξτε, γιατί υπάρχει κίνδυνος να σας κατηγορήσουν, ψευδώς βέβαια, ότι χρηματοδοτείστε, με αυτή την εκστατική προπαγάνδα που ασκείτε για την εξεύρεση ανθρωπίνων οργάνων!)

«Η Εκκλησία ως μητέρα όλων αισθάνεται ότι και ο δότης και ο λήπτης είναι παιδιά της. Μέσα από αυτό το βίωμα οδηγείται στην άποψή της. Για τον λόγο αυτόν καλό είναι, αν, τελικώς, κάπως συναινέσει, να περιλάβει στα ευχολόγια της και ευχές για ζώντα δότη, για νεκρό δότη, για τους γιατρούς και για τον λήπτη. (Νομίζω δεν πάμε καλά!...) (Τέτοιες ευχές υπάρχουν ανέκδοτες από τον Υμνογράφο της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας ιερομόναχο Αθανάσιο Σιμωνοπετρίτη και από τον Αρχιμανδρίτη Νικόλαο Χατζηνικολάου και έχουν ήδη υποβληθεί στην Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος).» (θα αμαρτάνουν στο εξής οι πιστοί μας και θα βοηθούν στις ανθρωποκτονίες, με...τις ευλογίες της Εκκλησίας! Σταματείστε, επιτέλους, άγιε Μεσογαίας!!!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 35:

«Στην περίπτωση που η Εκκλησία αποφασίσει να συναινέσει στις λεγόμενες πτωματικές μεταμοσχεύσεις, αυτό πρέπει να γίνει υπό τους εξής όρους:

Πρέπει να αυτονομηθεί σχετικώς από την πολιτεία, να κάνει τη δική της εκστρατεία και να εξασφαλίσει την δυνατότητα να έχει τις δικές της λίστες δωρητών οργάνων. (αυτό έλειπε να κάνουμε τώρα! Έλυσε η Εκκλησία όλα της τα προβλήματα και στο εξής θα αρχίσει να....“θάβει και τους ζωντανούς”, κατά την λαϊκή παροιμία!) Αυτό σημαίνει ότι ο δωρητής θα μπορούσε αντί να προσφέρει απ’ ευθείας τα όργανά του στον Εθνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων να τα προσφέρει στην Εκκλησία, η οποία και στην συνέχεια να διευκολύνει την δωρεά στον Ε.Ο.Μ.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 36:

«Στις περιπτώσεις αυτές, η επιβεβαίωση του θανάτου πρέπει να γίνεται και από ιατρούς συμβεβλημένους με την Εκκλησία και αμέσως να ακολουθεί βιντεοσκόπηση (να εκπαιδύσουμε και παπάδες να μάθουν να βιντεοσκοπούν οι ίδιοι, για να μη γίνει κανένα λάθος) των δοκιμασιών διαγνώσεως του εγκεφαλικού θανάτου.»

«Πρέπει οπωσδήποτε να τηρείται αρχείο όλων αυτών των βιντεοκασετών, όπως γίνεται και σε μεγάλα κέντρα του εξωτερικού.» (κι αυτό να το κάνει η Εκκλησία; Έχουμε οικονομική κρίση α.Μ.!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 37:

«Να καλείται ο ιερέας ο οποίος και να διαβάξει κατάλληλες ευχές και στους συγγενείς (αυτό έλειπε τώρα!) και στον δότη, ζώντα ή νεκρό (και στο νεκρό ακόμα;), και να συμπαρίσταται δεόντως. Το ίδιο θα μπορούσε να συμβεί και με τον λήπτη, αν ο ίδιος το θελήσει.» (ξεχάσαμε μήπως κανέναν άλλον, για να διαβάσουμε και γι' αυτόν ευχή;)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 38:

«Αν τελικώς δεν δεχθούμε στην βάση αυτή, και μάλιστα έγκαιρα, τις μεταμοσχεύσεις, και εν όσω δεν λυθεί άμεσα το πρόβλημα της ελλείψεως μοσχευμάτων, αυτές θα μας επιβληθούν δια της “εικαζομένης συναινέσεως” (μην κοπιάζετε άλλο, α.Μ., γιατί το έχουν ήδη ψηφίσει. Νομίζετε μας λαμβάνει και πολύ υπόψη η πολιτεία; Αντίθετα, με τις απαράδεκτες υποχωρήσεις σας τους δίνετε ώθηση να προχωρούν αυτοί!) σε ευρυτάτη κλίμακα και μάλιστα με απαράδεκτα κοσμικό κριτήριο. Η νομιμοποίηση της αρπαγής του σώματος θα έχει υποκαταστήσει την δυνατότητα της εν αγάπη και κοινωνία προσφοράς του.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 39:

«Γι' αυτό και η Εκκλησία, εκτός από την διδασκαλία και την μαρτυρία της, πρέπει συνετά να πιέζει στους όρους, νόμους και προϋποθέσεις των επιτροπών.» (Οι νόμοι ούτως ή άλλως ψηφίζονται, μάλιστα από ανθρώπους που δεν διέπονται από τις αρχές του Ευαγγελίου. Η καλύτερη πρακτική της Εκκλησίας είναι να δίνει σωστή αγωγή στους πιστούς της. Μόνο που εσείς, με συγχωρείτε, με αυτά που γράφετε.....)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 40:

«Οι υποστηρικτές των μεταμοσχεύσεων, βλέποντας την μεγάλη ανάγκη μοσχευμάτων, συχνά μιλούν για ανάληψη εκστρατείας ενημέρωσης. (Το ίδιο δεν κάνετε κι εσείς, α.Μ.;) Σκοπός της Εκκλησίας δεν μπορεί να είναι μόνον η εξεύρεση μοσχευμάτων, αλλά η αφύπνιση της αγάπης· και αυτό δεν γίνεται μόνον με ενημέρωση αλλά κυρίως με έμπνευση(!).»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 41:

«Για όλους τους παραπάνω λόγους η Εκκλησία πρέπει οπωσδήποτε να κρατήσει μια στάση συστολής και επιφυλακτικότητας. Ο λόγος της ακρίβειάς της δυσκολεύεται να υιοθετήσει πλήρως τις μεταμοσχεύσεις. Η Εκκλησία όμως έχει και την οικονομία της και οφείλει να δει αν υπάρχουν περιθώρια εφαρμογής της. Η ποιμαντική της μέριμνα δεν μπορεί αφιλόδοξα να αντικρίζει το δράμα και την ανάγκη για ζωή τόσων συνανθρώπων μας. Αναγνωρίζει τον αντίλογο, γιατί κατανοεί το δίλημμα. Τα διλήμματα όμως δεν απαντώνται με αυστηρώς ορθολογιστικά επιχειρήματα, αλλά υπερβαίνονται με την κοινωνική και κενωτική έκφραση της αγάπης, όπως μόνον αυτή γνωρίζει.» (όλο για αγάπη ακούμε! Είναι λόγια που ‘κνήθουν την ακοή’, κατά τον απ. Παύλο)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 42:

«Η ενασχόληση της Εκκλησίας με το θέμα των μεταμοσχεύσεων είναι διπλή: (μα ποιός είπε ότι η Εκκλησία πρέπει να ενασχολείται με τις μεταμοσχεύσεις;) αφ' ενός μεν αποσκοπεί στο να διευκολύνει και φωτίσει τους πνευματικούς και τους πιστούς της, αφ' ετέρου δε στο να δει μήπως τα νέα επιστημονικά επιτεύγματα, μαζί με τα άλτα προβλήματα που επιφέρουν, ανοίγουν και νέες δυνατότητες στο πεδίο της εν Χριστώ ζωής.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 43:

«Το πρώτο χρέος της Εκκλησίας είναι να μιλήσει όχι για την ηθική των μεταμοσχεύσεων αλλά για την ζωή της αγάπης (πάλιν αγάπη!), της θυσίας, της προσφοράς και της κοινωνίας και να καταδειξεί το πως αυτή η ζωή βρίσκει την τέλεια έκφρασή της, όταν κανείς γίνεται «κλώμενος» και «εγκυνόμενος» κατά το πρότυπο του Κυρίου. Πάνω σε αυτήν την αγάπη και

μόνον θα πρέπει να προβληθεί η ηθική των μεταμοσχεύσεων.» (Λέξεις που ανήκουν στο ανεπανάληπτο σωτηριολογικό έργο του Χριστού, δεν είναι σεμνό να τις αποδίδουμε στους ανθρώπους. Πολύ περισσότερο όταν τέτοιες ενέργειες, όπως οι αφαιρέσεις οργάνων από τους ΕΝ, ισοδυναμούν με φόνο εκ προμελέτης! Για τόνομα του Θεού, α.Μ!)

«Η Εκκλησία, αντί να εμπλακεί σε έναν αδικαιολόγητο αγώνα σχολαστικών και στενόκαρδων ισχυρισμών, πρέπει να ξεφύγει από την λογική του αφιλόνητου λόγου και να προσφέρει την εμπειρία της ως κήρυγμα ελευθερίας και αγάπης.» (είναι σχολαστικισμός να καταδικάζει κανείς τις ανθρωποκτονίες;)

«Αλλά να αντιπροσφέρει την δική της μεταμοσχευτική πρόταση. Δεν πρέπει με κανέναν τρόπο να ταυτισθεί με τον επιστημονικά ή κοινωνικά επιβεβλημένο ορισμό του θανάτου (δεν σας απασχολεί καθόλου αν, τελικά, ο δότης που του αφαιρούν τα ζωτικά όργανα είναι ζωντανός;), αλλά με την ελευθερία που της δίνει η θεολογική αλήθεια, ζωή και εμπειρία της, διακηρύσσοντας ότι αφ' ενός μεν ο θάνατος αποτελεί «όντως φοβερώτατον μυστήριο», αφ' ετέρου δε ότι η ζωή γεννιέται μόνον από την αγάπη (πάλιν αγάπη!), να φανερώσει τους τρόπους με τους οποίους υπερβαίνεται ο θάνατος και μεταμορφώνεται σε αληθινή ζωή δια της κοινωνίας της αγάπης. Είναι όμως αξιοσημείωτο και ενδιαφέρον ότι τουλάχιστον στον Ορθόδοξο ελληνικό χώρο, ενώ έχουμε περιπτώσεις πιστών που για λόγους καθαρά θρησκευτικούς αρνούνται να γίνουν οι ίδιοι δωρητές οργάνων, δεν έχουμε γνωστές περιπτώσεις πιστών που για λόγους πίστεως δεν δέχθηκαν την προς αυτούς δωρεά οργάνων ή πολύ περισσότερο αρνήθηκαν την μεταμόσχευση επιλέγοντας τον θάνατο.» (έχουμε μία περίπτωση τέτοια στο Άγιον Όρος, α.Μ., και άλλη μία “δυναμική” του γράφοντος. βλ. και Γενικά Συμπεράσματα αρ.10)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 44:

« Έτσι, στην Ελλάδα υπάρχουν τέσσερεις επώνυμοι μοναχοί, οι τρεις ιερομόναχοι και μάλιστα ο ένας ηγούμενος ιστορικής μονής, οι οποίοι έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση ήπατος. Αυτό εξυπονοεί ότι δέχθηκαν πτωματικό μόσχευμα.» (πιστεύω δεν είναι σωστό να τους αναφέρουμε, για να έχουμε εμείς άλλοθι στις θέσεις μας!)

«Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι αν η Εκκλησία δεν δεχθεί ότι ο εγκεφαλικός θάνατος προσδιορίζει το αμετάκλητο βιολογικό τέλος του ανθρώπου, τότε οι εν λόγω κληρικοί, αλλά και όλοι όσοι έχουν υποβληθεί σε μεταμοσχεύσεις με πτωματικό μόσχευμα (και όσοι κάνουν εκστρατεία διαφώτισης και ‘συνευδοκούσι’ με αυτά, ως κάνετε εσείς), οι ιατροί που μετέχουν στις μεταμοσχευτικές διαδικασίες και ομάδες, αλλά και οι συγγενείς οι οποίοι έχουν συναινέσει στην δωρεά οργάνων των παιδιών η συγγενών τους, όλοι αυτοί στην ουσία είναι ηθικοί αυτουργοί στον «θάνατο» των δωρητών και συνεπώς υπόκεινται στους σχετικούς κανόνες της Εκκλησίας.» (συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού σας, άγιε Μεσογαίας!)

«Παράλληλα, η Εκκλησία στην περίπτωση αυτήν θα πρέπει να αναπτύξει μια ποιμαντική σύμφωνα με την οποία κάποιος που μπορεί να ζήσει θα πρέπει να επιλέγει τον θάνατό του. Κάτι τέτοιο υπάρχει μεν στην παράδοση μας αλλά μόνον στις περιπτώσεις των μαρτύρων.» (νομίζω ξεφύγαμε από τα όρια!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 45:

«Πώς όμως στην περίπτωση των μεταμοσχεύσεων η Εκκλησία να επιμείνει στην άποψη ότι ο εγκεφαλικός νεκρός δεν είναι νεκρός, την στιγμή που η παγκόσμια (λάθος!) ιατρική κοινότητα και γενικά οι κοινωνίες επιμένουν περι του αντιθέτου; Αν η επιστήμη δεν μπορεί να πείσει ότι είναι νεκρός, πρέπει η Εκκλησία να πείσει ότι είναι και ζωντανός, παρά το ότι δεν έχει εγκεφαλική λειτουργία και αυτόνομη αναπνοή. Και πως ένας άνθρωπος που επειγόντως χρειάζεται ένα όργανο για να ζήσει, την στιγμή που έχει δίπλα του κάποιον που....(είναι λόγος αυτός για να θεωρήσουμε τον ζωντανό ‘ΕΝ’ ως πεθαμένο, α.Μ.;)

i) οι αρμόδιοι ιατροί και η πολιτεία τον θεωρούν νεκρό,

ii) η εκκλησία δεν διαθέτει πειστικό λόγο για να αποδείξει ότι είναι ζωντανός,

iii) αν δεν γίνει η μεταμόσχευση σε λίγο χρονικό διάστημα, τα ζωτικά όργανα που και τώρα δεν δίνουν ζωή στον δότη δεν θα έχουν ζωή τα ίδια ούτε και θα μπορούν να δώσουν ζωή σε κάποιον συνάνθρωπο,

iv) υπάρχει έτοιμη μεταμοσχευτική ομάδα δίπλα του και όλη η τεχνολογική υποδομή, πως αυτός να αρνηθεί την μεταμόσχευσή του; Σε ποιά βάση να στηρίζει την επιλογή του θανάτου του; πως την ανάγκη για ζωή να την θυσιάσει σε μια σωστή μεν αλλά μη πειστική άποψη;»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 46:

«Η Εκκλησία πρέπει να θέσει το θέμα σε καθαρά προσωπική και προαιρετική βάση. Στην παρούσα φάση δεν πρέπει να είναι ούτε προτρεπτική (μα εσείς κάνετε το αντίθετο, με αυτά που λέτε και διατρανώνετε, όταν μάλιστα μιλάτε για εκστρατεία ‘μύησης’ στην πρακτική των μεταμοσχεύσεων) ούτε απαγορευτική, αλλά επιτρεπτική.»

«Λόγω της λεπτότητας του θέματος, αν κάποιους τους συγκινεί η ιερότητα του νεκρού σώματος και δυσκολεύονται να συνηγορήσουν στον κατατεμαχισμό του, έστω και με την έννοια της προσφοράς, ή αν κυριαρχούνται από την αίσθηση του δισταγμού και της συστολής ενώπιον του θανάτου, η Εκκλησία πρέπει να σεβασθεί και να επευλογήσει ως θεάρεστη και επαινετή μια τέτοια αντιμετώπιση.» (σας είμαστε υπόχρεοι για την κατανόησή σας! Όμως δεν είναι έτσι η αγωγή που πρέπει να ασκούν οι πνευματικοί πατέρες. Αν έχουμε λάθος και αμαρτάνουμε πρέπει να επιμένετε, και όχι να μας αφήνετε να κάνουμε ό,τι νομίζουμε. Πάντως, εξ αντιθέτου, εμείς επιμένουμε στην θέση μας, όταν κάποιος αμαρτάνει).

«Αν πάλι σε κάποιους διακρίνει μια διάθεση αγαπητικής προσφοράς τέτοιου χαρακτήρα και μεγέθους που ξεπερνά τις φυσικές αναστολές και τους οδηγεί στην απόφαση της δωρεάς των ιστών και των οργάνων τους, να επευλογήσει αυτήν την επιθυμία ως δώρο του Θεού και έκφραση της χάριτός του μέσα τους.» (Ξεκαθαρίστε μας, επιτέλους ποιά απ’ τα δύο είναι ηθικό και ποιά ανήθικο! Το τι είναι αμαρτία δεν είναι υποκειμενική άποψη του καθ’ ενός!)

«Στην περίπτωση αυτήν, δίχως καμία πίεση ή βιασύνη, ο πνευματικός, όταν διακρίνει την αταλάντευτη απόφαση των συγγενών ή την ελεύθερη συναίνεσή τους, αν ο νεκρός είναι δωρητής, καλό είναι να δώσει την ευλογία της Εκκλησίας (ούτε να το διανοηθείτε αυτό!) και ως επισφράγισμα να διαβάσει και μια κατάλληλη ευχή (αυτό έλειπε να κάνουμε εμείς οι πνευματικοί!).»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 47:

«Επειδή το θέμα του εγκεφαλικού θανάτου φαίνεται πως επι του παρόντος(!) σκανδαλίζει (όχι μόνο εμάς, αλλά και τους ουρανούς!!!) σημαντική μερίδα του σώματος των πιστών, η Εκκλησία θα πρέπει να σεβασθεί αυτήν την ευλαβή δυσκολία και, για τον λόγο αυτόν, ας μη βιασθεί να προβεί σε ανοιχτή υποστήριξη (μα εσείς εδώ τι κάνετε, α.Μ.;) ούτε να εκδώσει εγκύκλιο για τις πτωματικές μεταμοσχεύσεις(ευτυχώς!) αλλά να διευκολύνει και να προωθήσει τον διάλογο, ο οποίος βέβαια πρέπει να γίνει σε διορθόδοξη βάση. Η Εκκλησία πρέπει να αποφύγει να ορίσει τον θάνατο ή να τον ταυτίσει με τον εγκεφαλικό θάνατο.(διαβάζω καλά; το λέγει ο α.Μ. αυτό;) Μπορεί όμως να οικονομήσει την κατάσταση προκειμένου να οικοδομήσει την πρακτική της φιλανθρωπίας της(!) και οπωσδήποτε να αποφύγει τις σχολαστικιστικές ασάφειες περί του τέλους της ζωής (πάλιν μας τα χαλάσατε, α.Μ.!).» (Μα, φαίνεται, ο Σεβασμιώτατος υποβιβάζει την νοημοσύνη ημών και των πιστών!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 48:

«Οι μεταμοσχεύσεις δεν είναι κάτι που η Εκκλησία πρέπει ή δεν πρέπει να επιτρέψει (εδώ λέτε ‘Α’), αλλά κάτι που θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις και να ευλογήσει (εδώ λέτε ‘-Α’). Η Εκκλησία θα μπορούσε μέσα από τις μεταμοσχεύσεις να διακρίνει ένα θαυμάσιο πεδίο ποιμαντικής αγωγής των πιστών της, η οποία δεν θα είναι προσανατολισμένη στο ότι κάποιος βιολογικά θα ζήσει λίγο παραπάνω -γιατί ύστερα από λίγο ούτως η άλλως κι αυτός θα πεθάνει- (άρα λοιπόν, γιατί βασανίζεστε, α.Μ.;), αλλά στο ότι η αγάπη κάποιου συνανθρώπου του δεν θα του επιστρέψει να πεθάνει “τώρα” (ενώ η φιλαυτία του λήπη και η δική σας

συνευδοκία και η πλήση εγκεφάλου που ασκείτε και στους δύο -δότη και λήπτη-, θα επιτρέψει στον δότη να πεθάνει «τώρα»». (αυτό είναι το 'marketing'!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 49:

«Ο δότης προσφέρει μόσχευμα που σε λίγο θα πεθάνει –δεν γίνεται αλοιώς (δεν γίνεται αλοιώς κ. δότη. Κι αφού δεν γίνεται αλοιώς, πρέπει επιγόντως να πεθάνεις! Συγγνώμη! Κάποιος δικός μας περιμένει τα όργανά σου! Καλόν παράδεισο!⁴³). Δίνει όμως(εσείς θα εδίνετε, α.Μ.) και αγάπη (πάλιν αγάπη!), ενδιαφέρον, έκφραση συναλληλίας κα αισθήματα αυτοπροσφοράς που, όχι μόνον ποτέ δεν πεθαίνουν, αλλά και αιώνια τον συνοδεύουν. Γι' αυτό, ενώ προσφέρει, δεν στερείται· χαρίζει όργανα, αλλά δέχεται ζωή...»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 50:

«Η Εκκλησία ούτε την αλήθεια θυσιάζει ούτε το πρόσωπο υποδουλώνει. Ενώ επικροτεί και προτιμά κάθε ιδέα αυτοπροσφοράς, αν σε κάποιον η δωρεά οργάνου δεν τον οικοδομεί, τον αποτρέπει· αν τον ωφελεί, τον προτρέπει (τελικά, με αυτά που λέτε, δείχνετε ότι δεν ξέρει η Εκκλησία τι είναι σωστό και τι λάθος!). Αυτή είναι η προστασία του προσώπου.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 51:

«Ευτυχώς που στο θέμα αυτό υπάρχουν ποικίλλουσες ευαισθησίες· δεν είναι αντικρουόμενες, όπως συνήθως παρουσιάζονται, αλλά αλληλοσυμπληρούμενες. Ευχής έργον είναι ο πνευματικός μέσα του να είναι ελεύθερος. Σκοπός του είναι να αξιοποιήσει το δώρο του πιστού που έχει μπροστά του. Αν διακρίνει μέσα του την συστολή ενώπιον του μυστηρίου της ζωής και του θανάτου, αυτήν να ευλογήσει. Αν διαπιστώνει την παρουσία μιας δυνατής αγάπης για κοινωνία ζωής, αυτό να ενισχύσει.» (τι τον θέλει, τότε, τον πνευματικό ο πιστός; Ας κάνει ό,τι του λέει η...ευαισθησία του!)

«Αν πάλι ο πνευματικός μέσα του δυσκολεύεται να συναινέσει στην δωρεά οργάνων ή την μεταμόσχευση, ας περιορισθεί ταπεινά να ομολογήσει ότι η δική του συνείδηση δεν του επιτρέπει να ευλογήσει τις παραπάνω πράξεις.» (το θέμα δεν είναι τι νομίζει ο πνευματικός, αλλά τι λέει ο Θεός!)

«Τέλος, αν κάποιος πνευματικός που συγκινείται από την ιδέα των μεταμοσχεύσεων δέχεται ένα πιστό που δυσκολεύεται, ο σεβασμός στην ελευθερία του πιστού απαιτεί το να υποστηρίξει την ευαισθησία του ως ιερό και θείο αίσθημα και όχι να την πολεμήσει ως αδυναμία.»(καλύτερα, λοιπόν, να πολεμήσει την...σκληροκαρδία του πιστού; Δεν πιστεύω, α.Μ., να εννοείτε ότι έχει ιερό καθήκον ο πνευματικός να επιβάλει την ευαισθησία του στον πιστό!)

«Ίσως ο Θεός επιτρέπει στους δύσκολους και άνικμους καιρούς μας την πρόοδο της επιστήμης όχι για να Τον συναντήσουμε μόνον μέσα από την ψυχαναγκαστική(!!!) τήρηση των εντολών Του, όσο για να τον ανακαλύψουμε και μέσα από το ζύπνημα της ελευθερίας μας.»('έπεα πτερόεντα')

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 52:

«Οι μεταμοσχεύσεις θα ζήσουν, μόνον όταν μάθουμε να δίνουμε· σίγουρα θα πεθάνουν, όταν θέλουμε να παίρνομε.» (ούτε το ένα θέλουμε, ούτε το άλλο)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 53:

«Στην πράξη, θα μπορούσε η Εκκλησία να οργανώσει προγράμματα αγωγής δοτών και να καλλιεργεί σημαντικές αρετές μεταξύ των πιστών της (μνήμη θανάτου, αυτοπροσφορά, συναλληλία κ.λπ.).»(πώς χρησιμοποιούμε ιερές λέξεις για ανίερους πράξεις!)

⁴³ Επαναλαμβάνω: με συγχωρείτε για το ειρωνικό ύφος. Είμαι όμως γεμάτος αγανάκτηση! Αυτή είναι η αγάπη, για την οποία τόσο πολύ κοπτόμεθα, αρκεί να εξασφαλίσουμε τα πολυπόθητα όργανα του δότη;

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 54:

«*Η Εκκλησία δεν είναι υπέρ των μεταμοσχεύσεων(!). Δεν χρειάζεται να είναι(!). Δεν έχει λόγο να υποστηρίξει μια χειρουργική μέθοδο ή οποιαδήποτε τακτική(!). (Έχουμε την εντύπωση ότι κάποιος μας κοροϊδεύουν!)* Είναι όμως υπέρ του σεβασμού και της αγάπης(!). Της συστολής που γεννά η ταπείνωση και της εξόδου που εκφράζει την αγάπη. Όταν κάτι μας φέρνει μπροστά στο μυστήριο της ζωής και του θανάτου, η ταπείνωση, η σιωπή, η προσευχή και η συστολή δίνουν το περίγραμμα της αγίας οδού. (μου θυμίζει αφηρημένη ποίηση!) Όταν όμως στην καρδιά γεννιέται αγάπη εξοδικού και εκστατικού(!) χαρακτήρα, τότε η έξοδος και η έκσταση (πράγματι εκστατικά πράγματα ακούμε την σήμερα ημέρα!) από τον εαυτό μας καταξιώνουν το μυστήριο και γεννούν την χάρι του Θεού στην ζωή μας, τότε δεν συγκινεί το να προσφέρουμε κάτι, ίσως μάλιστα δίχως κόστος (ευτυχώς που το ομολογήσετε! Τι αξία, λοιπόν, σύμφωνα με τα λόγια σας, μπορεί να έχει μια τέτοια προσφορά; Μάλιστα, τόσο εύκολα τους υπόσχεστε και τον παράδεισο;), στον πλησίον μας. Τότε προσφερόμασθε στον αδελφό μας για να κοινωνούμε, ει δυνατόν, αδιάκοπα το δώρο της ζωής. (ποιάς ζωής; της πρώτης, σίγουρα όχι, από πλευράς δότη. Εγώ νομίζω, ούτε της μιας κοινωνούμε ούτε της άλλης!)»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 55:

Για τον λόγο αυτόν, στο επίκεντρο της θεολογικής σκέψης δεν βρίσκεται η ανάγκη να παραταθεί η βιολογική ζωή (τότε γιατί σκοτώνουμε άδικα τους δότες;) ούτε να εξαλειφθεί ο πόνος ή να περιορισθεί η δοκιμασία. Σκοπός του όλου θεολογικού προβληματισμού είναι να δώσει λύσεις και κατευθύνσεις που συντηρούν την συνύπαρξη της αγάπης προς τον Θεό και τον συνάνθρωπο με την παράδοση στο θέλημά Του.

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 56:

«*Το θέμα των μεταμοσχεύσεων η Εκκλησία το αντιλαμβάνεται πολύ διαφορετικά από την κοινωνία. Ο σκοπός της δεν είναι να σώσει πρόσκαιρες ζωές(νομίζουμε, αρχίσαμε να βγαίνουμε εκτός θέματος!), αλλά να σώσει αιώνιους ανθρώπους· δεν είναι να χαρίσει στιγμές βιολογικής ζωής(προς τι, λοιπόν, οι μεταμοσχεύσεις; ας τις σταματήσουμε), αλλά αιώνιες πνευματικής· δεν προσπαθεί να παρατείνει την ζωή της φθοράς, αλλά να δώσει έναυσμα στην ζωή της αθανασίας και αφθαρσίας. Σε τελική ανάλυση δεν βλέπει τις μεταμοσχεύσεις ως μετάγγιση ζωής, αλλά κυρίως ως έκφραση προσφοράς, κοινωνίας και αγάπης των ανθρώπων.(αν δεν είναι για να δώσουμε μετάγγιση ζωής, έχει κι άλλους τρόπους να προσφέρουμε αγάπη στον συνάνθρωπό μας. Δεν υπάρχει λόγος να αφαιρούμε για τούτο ζωές· εννοώ με τις δόσεις οργάνων από δότες που είναι χωρίς προοπτική ζωής, όπως αλλού γράφετε) Η Εκκλησία δεν ψάχνει για μοσχεύματα(μα γιατί φοβούμαστε να πούμε την αλήθεια, α.Μ.;) αλλά για αγάπη(πάλιν αγάπη!). Και μάλιστα όχι για αγάπη δύο ανθρώπων, αλλά για αγάπη που γεννιέται από την αγάπη του Θεού και αυτήν μόνον εκφράζει.»*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 57:

«*Συχνά, προκειμένου να υποστηρίξουμε την μία ή την άλλη άποψη προσπαθούμε να βρούμε ερείσματα σε πατερικές αναφορές, οι οποίες όμως έχουν εκφρασθεί για να περιγράψουν μια πολύ διαφορετική κατάσταση από αυτήν που εμείς σήμερα αντιμετωπίζουμε.(αυτό ακριβώς κάνετε εσείς, Σεβασμιώτατε)»*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 58:

«*Θα μπορούσαμε να πούμε ότι, αν κάποιος δεν έχει εξαγιάσει την καρδιά του με την νοερά προσευχή, έχει την δυνατότητα να την «δοξάσει» με την εξ ανιδιοτελούς αγάπης προσφορά της.»(μια Κυπριακή παροιμία λέει: με τα λόγια τα δικά μας παρηγοριέται η καρδιά μας!)*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 59:

«*Ο αγώνας που δίνει η ιατρική πάνω από ένα ασθενή είναι να του προσφέρει ζωή όχι να εμποδίσει την επέλευση του θανάτου(λάθος!). Σκοπός είναι κάποιος να ζήσει, όχι να μη πεθάνει(πάλιν λάθος!). Το πρώτο δείχνει πίστη στα δώρα του Θεού και σεβασμό· το δεύτερο προδίδει φόβο θανάτου και άρνηση της αιωνιότητος. Ο πόθος του θανάτου είναι μεγάλη*

αρετή όσο και η αποδοχή του και ο σεβασμός στην ζωή. Η συμφιλίωση με την ζωή ως δώρο και με τον θάνατο ως ευλογία είναι η καλύτερη έκφραση εμπιστοσύνης στο θέλημα του Θεού.(νομίζω, παίζουμε με τις Ελληνικές λέξεις και φράσεις)»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 60:

«Για τον λόγο αυτόν η προχειρότητα στην διαδικασία διαγνώσεως του θανάτου είναι το ίδιο εφάμαρτη όσο και η επίμονη άρνηση του, όταν συμβαίνει. Η σχολαστική προσπάθεια να απορρίψουμε τον θάνατο, όταν αυτός έχει επέλθει, είναι εντελώς ξένη όχι μόνον προς την ασκητική μας παράδοση αλλά και γενικότερα προς την Ορθόδοξη θεολογία(μα, τι είν' αυτά που λέτε, α.Μ.!).»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 61:

«Το γεγονός ότι, προκειμένου να παρατείνουμε για λίγο ακόμη την ζωή μας, οδηγούμαστε στην χρήση τόσο παρεμβατικών μεθόδων και στην αντιμετώπιση τέτοιων προβλημάτων, από μόνο του πρέπει, αντί να δημιουργεί καύχηση για το επίτευγμα, να γεννά ταπείνωση για το κατόντημα.» (εσείς να το δείτε, α.Μ., που είστε σφοδρός υπέμαχος των μεταμοσχεύσεων ανθρώπινων οργάνων)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 62:

«Όταν ο εγκεφαλικά νεκρός δεν προορίζεται για δότης, το ερώτημα που τίθεται είναι αν πρέπει να συνεχισθεί ή να διακοπεί η μηχανική υποστήριξη. Κατά την άποψη μας μία πράξη άμεσης διακοπής θα καταστρατηγούσε την συστολή μας ενώπιον του θανάτου, θα περιόριζε τον σεβασμό μας προς αυτόν ως γεγονός που μας ξεπερνά, θα προσέδιδε στον ιατρό την αίσθηση αρμοδιότητας και δυνατότητας να ενεργεί άμεσα ή να παίρνει αποφάσεις που μόνον στον Θεό ανήκουν(δεν κατάλαβα...Όταν είναι δυνητικός δότης δεν ανήκουν στον Θεό οι αποφάσεις;) και θα μεταμόρφωνε τον θάνατο από γεγονός που επισυμβαίνει σε συμβάν που εμείς προκαλούμε. Παρά ταύτα, δεν θα συνέτρεχε κανένας λόγος περαιτέρω επιθετικής(!!!) υποστήριξης(νομίζω σε κάποια φάση θα πρέπει να διαμαρτυρηθούν και αυτοί οι γιατροί και οι εντατικολόγοι και οι νοσηλευτές, με όλα όσα γράφει ο α.Μ.).»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 63:

«Η συντήρηση τέτοιων περιπτώσεων με όποιο κόστος και τίμημα, αποτελεί έκφραση σεβασμού και πράξης καταξίωσης του ιατρικού λειτουργήματος και των κοινωνιών μας. Απενταντίας, η σκληρή μηχανιστική περιγραφή του ανθρώπου και ο ορθολογιστικός υπολογισμός των υπερ και των κατά πιστοποιούν την απαξίωση τους(εκτός αν είναι δυνητικός δότης· οπότε, ναι, τον βλέπετε σαν ένα αριθμό, σαν μια επιπλέον εξασφάλιση οργάνων! Στην Ένσταση 28, αναφέρετε κάποιους αριθμούς: '200 μοσχεύματα ετησίως και συνεπώς 150 ζώντες').»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 64:

«Τις μεταμοσχεύσεις με κανένα τρόπο δεν πρέπει ως Εκκλησία να τις δούμε ως κοινωνική απαίτηση, επιβάλλεται όμως να τις αντιμετωπίσουμε ως ποιμαντική ανάγκη. Αυτή η ποιμαντική διάσταση βλέπει την ανάγκη του λήπτη να κρατηθεί στην ζωή, κυρίως όμως αντικρίζει την δυνατότητα η ευαγγελική αγάπη μέσα από τις μεταμοσχεύσεις να καλιεργηθεί και να γνωρίζει νέες μορφές και εκφράσεις. Υπό την έννοια αυτήν, το επιστημονικό επίτευγμα θα μπορούσε να αποτελέσει και πνευματική ευκαιρία «παροξυσμού αγάπης». (η αγαπολογία συνεχίζεται!) Χωρίς αυτόν τον παροξυσμό οι μεταμοσχεύσεις δημιουργούν περισσότερα προβλήματα από όσα λύνουν.» (όντως βλέπουμε μέγαν παροξυσμό στα γραφόμενα!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 65:

«Αλλά και στην ψυχή των συγγενών του δότη οι μεταμοσχεύσεις, εκτός από την προσφορά του οργάνου, συχνά προκαλούν σπάνιας ποιότητας αισθήματα(πάμε τώρα στους συναισθηματισμούς!). Στο πρόσωπο του γνωστού ή άγνωστου στους ίδιους λήπτη βλέπουν την ζωή του αγαπημένου τους προσώπου κάπως να συνεχίζεται. Αισθάνονται πως από την αγάπη τους κάποιος απολαμβάνει το αγαθό της ζωής. Φιλοτιμούνται και αφιερώνουν τον

χρόνο, την σκέψη, την διάθεσή τους στην μοναδική ευκαιρία που τους έδωσε η σύγχρονη επιστήμη, τεχνολογία και ιατρική, υπηρετώντας έτσι και άλλους συνανθρώπους μας μέσα από την εμπειρία της δικής τους προσφοράς.»

«Όλα αυτά η Εκκλησία αφ' ενός μεν πρέπει να τα διακρίνει, αφ' ετέρου δε να τα προβάλλει (μα, πιο πίσω, μας είπτε ότι η Εκκλησία θα πρέπει να κρατήσει ουδέτερη τρόπον τινα στάση) και καλλιεργήσει. Το πεδίο των μεταμοσχεύσεων προσφέρει μοναδικές δυνατότητες και ευκαιρίες προς αυτήν την κατεύθυνση.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 66:

«Κατά ανάλογο, λοιπόν, τρόπο θα μπορούσε και σήμερα η Εκκλησία, καθώς διακρίνει δυσκολία σε ορισμένους πιστούς να αποδεχθούν τον εγκεφαλικό θάνατο, να αποφύγει τη σαφή αποδοχή του ως ταυτιζόμενου με τον χωρισμό ψυχής και σώματος (να κρατά δηλ. την στάση που κρατείτε και σεις, 'ήξεις αφήξεις';). Εξ άλλου κάτι τέτοιο, όπως φαίνεται από τα προαναφερθέντα, ούτε είναι αρμόδια να το επιβεβαιώσει η ίδια επιστημονικά, ούτε φυσικά και μπορεί ως μυστήριο άγνωστο στην φύση του να το προσδιορίσει θεολογικά. (κι αν τελικά δεν ταυτίζεται ο εγκεφαλικός θάνατος με τον βιολογικό, που δεν ταυτίζεται, πού θα σταθείτε εσείς α.Μ.;) Αυτό που μπορεί να κάνει είναι αφ' ενός μεν να εκφάσει τον σεβασμό της στην επιστημονική άποψη των ειδικών, αφ' ετέρου δε να υπερβεί το όλο δίλημμα δια της κατά Θεόν αγάπης προς τον πλησίον και φυσικά της κατ' οικονομίαν αναγνώρισης της ανάγκης των πασχόντων που χρήζουν μεταμοσχεύσεως.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 67:

«Απ' ό,τι φαίνεται, ο Θεός επιτρέπει και διαφορετικό θάνατο (ναι;) από αυτόν που Αυτός θεσμοθέτησε στην φύση, μόνον όταν εμπιστεύεται και μορφή ζωής διαφορετική από αυτήν που στηρίζεται στους νόμους του. (πάλιν παίζουμε με τις λέξεις και τις φράσεις) Τέτοιες μη φυσιολογικές μορφές ζωής προσφέρει η ιατρική (αιμοκάθαρση, χειρουργική, τεχνικά υποστηριζόμενη και παρεμβατική ιατρική). Η φύση δεν ξέρει από τεχνητά όργανα ούτε η χειρουργική διόρθωση ή παρέμβαση είναι πάντοτε φυσιολογικές.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 68:

«Απλώς, όταν υπάρχει η αγάπη, επιτρέπονται οι επεμβάσεις και, όπως αυτό που δίνει ζωή είναι η αγάπη, έτσι και αυτό που βεβαιώνει τον θάνατο πρέπει να είναι πάλι η αγάπη για τον συνάνθρωπο και την ζωή. Και, όπως παρεμβαίνουμε στα στοιχεία της ζωής, όταν κυριαρχεί η αγάπη, έτσι και μπορούμε να δώσουμε διαφορετικές εκφράσεις (!) και στον θάνατο (!) (ελπίζω να μην τα διαβάσουν αυτά εγκληματολόγοι, γιατί κινδυνεύουμε!), όταν ανιχνεύουμε ως κίνητρο τον σεβασμό και την αγάπη.» (Αν δεν προσέξουμε, μπορεί να γίνουμε και αδυσώπητοι και επικίνδυνοι! Σεβασμός και αγάπη είναι άλλοθι για ανθρωποκτονία; 'Την σκότωσα γιατί την αγαπούσα', έγραφε κάποιος σε ένα του ποίημα (!)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 69:

«Οι μεταμοσχεύσεις φανερώνουν την φυσική δυσκολία που ως άνθρωποι έχουμε τον θάνατο. Αυτοί που αδιάκριτα τις υποστηρίζουν αισθάνονται επίμονη αγωνία να ζήσει ο λήπτης, δεδομένης της ιατρικής δυνατότητας προς κάτι τέτοιο. Αυτοί που αντιτίθενται στην ιδέα τους δυσκολεύονται να προσυπογράψουν τον θάνατο του δότη (ο νεκρός πεθαίνει;). Οι πρώτοι κινδυνεύουν να χάσουν τον σεβασμό προς τον θάνατο αγαπώντας παθολογικά την ζωή, μπροστά στο ενδεχόμενο του θανάτου. Οι δεύτεροι θυσιάζουν την αγάπη προς τον πλησίον προβάλλοντας νοσηρά τον θάνατο στο σχολαστικό (!) ενδεχόμενο της ζωής. Οι πρώτοι προκρίνουν μια ζωή που μπορεί να συνεχισθεί, ενώ οι δεύτεροι υποστηρίζουν μια ζωή που έχει ήδη λήξει. Οι πρώτοι αρνούνται τον θάνατο που μπορεί να συμβεί -του λήπτη-, ενώ οι δεύτεροι αρνούνται ένα θάνατο που έχει ήδη επέλθει (ή έχει επέλθει ήδη ο θάνατος ή μιλούμε για θανάτωση του δότη· νομίζω, φάσκουμε και αντιφάσκουμε) -του δότη. Ο κίνδυνος είναι οι πρώτοι να μη καταλαβαίνουν τον θάνατο, ενώ οι δεύτεροι να αγνοούν την ζωή. Τελικά, αμφότεροι φαίνεται πως αγνοούν και τα δύο.» (και μόνον αυτοί;)

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 70:

«*Η αγάπη εκφράζεται ως μετάγγιση ζωής, «εν τούτω εφανερώθη η αγάπη του Θεού εν ημίν ότι τον υιόν αυτού τον μονογενή απέσταλκεν ο Θεός εις τον κόσμο ινα ζήσωμεν δι' αυτού». Ο Κύριος ομιλεί για «μείζονα αγάπην» και «περισσόν ζωής». Το «περισσόν» δεν είναι η ζωή που δίνεις ως άνθρωπος στον πλησίον αδελφό σου, αλλά είναι αυτο που λαμβάνεις από τον Θεό ως χάρι, όταν δίνεις την μείζονα αγάπη, δηλαδή την ζωή σου. Η Εκκλησία όχι μόνον δεν μπορεί να στερήσει αλλά καλείται να προστατεύσει αυτό το θείο δικαίωμα.» (Η Εκκλησία καλείται να προστατεύσει τον δότη από τον (εκούσιο ή ακούσιο) τερματισμό της ζωής του, αποτρέποντας και την αυτοκτονία και τον φόνο!)*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 71:

«*Ταπεινά, λοιπόν, ιστάμενοι ενώπιον του μυστηρίου του θανάτου (αλήθεια:), δια της αγάπης δίνουμε ζωή (και δια της αγάπης αφαιρούμε ζωή! Για τόνομα του θεού, α.Μ.!). Το θέμα δεν έγκειται στο να ζήσει λίγο ακόμη ο δότης ούτε περισσότερο ο λήπτης. (τότε, γιατί όλ' αυτά;) Το θέμα είναι να ζεί για πάντα η αγάπη.» (αγαπολογία!!!....)*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 72:

«*Αι ανωτέρω αγιογραφικά αναφορά μεταθέτουν το ηθικόν πρόβλημα των μεταμοσχεύσεων από τον σχολαστικόν προσδιορισμόν του εγκεφαλικού θανάτου εις τον σεβασμόν και την ελευθέραν έκφρασιν του αυτεξουσίου (το αυτεξουσίο μας, α.Μ., δεν είναι αυτόνομο αλλ' ετερόνομο. Απόλυτα ελεύθερο αυτεξουσίο έχει μόνον ο άκτιστος Θεός. Εμάς το αυτεξουσίο μας πρέπει να το κατευθύνουμε σύμφωνα με τον νόμο του Θεού).»*

«*Εις ήν περίπτωσιν λοιπόν θα επεθύμει τις όπως προσφέρη τα όργανά του και αν, ως τινες διατείνονται, ο εγκεφαλικός θάνατος δεν εταυτίζετο με τον οριστικόν χωρισμόν της ψυχής εκ του σώματος, μαζί με τα όργανά του θα προσέφερε και την ζωήν του (Κύριε, ελέησον!). Η πράξις του δεν θα περιείχε μόνον στοιχείον της προσφοράς αλλά αυτό και της αυτοθυσίας.» (Μιλάτε για αυτοκτονία, α.Μ.! Το καταλαβαίνετε αυτό; Επιδοκιμάζετε, λοιπόν, την αυτοκτονία; Μάλιστα την επιστέφετε και με την λέξη αυτοθυσία; Περιβάλλετε, λοιπόν, τον αυτόχειρα και με στεφάνι;)*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 73:

«*Η Εκκλησία σέβεται και εμπιστεύεται την ιατρικήν έρευναν και κλινικήν πράξιν. Διά τον λόγον αυτόν, αν και δεν είναι αρμοδία, θα ημπορούσε να δεχθή την διεθνώς (λάθος!) ομόφωνον (και πάλιν λάθος!) άποψιν ότι ο εγκεφαλικός θάνατος ταυτίζεται με το αμετάκλητον βιολογικόν τέλος του ανθρώπου.»*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 74:

«*Ο εγκεφαλικός θάνατος αποτελεί γεγονός οριστικής και ανεπιστρέπτου καταστροφής του εγκεφάλου και κατάστασιν πλήρους απωλείας αισθήσεων και συνειδήσεως (Μιλάτε σαν ψυχολόγος, α.Μ., ή σαν νηπτικός θεολόγος;). Κατ' αυτόν, η αναπνευστική λειτουργία συντηρείται μόνον μηχανικώς, η δε διακοπή της τεχνητής υποστηρίξεως οδηγεί εις σχεδόν άμεσον παύσιν και της καρδιακής λειτουργίας.» (ασφαλώς! ευχαριστούμε για την πληροφορία· δεν το ξέραμε αυτό. Εύχομαι να μην χρειαστείτε ποτέ οξυγόνο, γιατί θα δείτε τότε ότι είναι το μηχάνημα που θα σας κρατά στην ζωή. Αν σας το διακόψουμε, θα οδηγηθείτε, όχι εις σχεδόν, αλλ' εις οριστικήν παύσιν της καρδιάς)*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 75:

«*Αυτό που εις την ουσίαν επιτογάνει η τεχνητή υποστήριξις της αναπνοής είναι ότι προσωρινώς αναχαιτίζει την διαδικασίαν της αποσυνθέσεως του σώματος (λάθος!) όχι όμως και την αναχώρησιν της ψυχής (ο αναπνευστήρας ούτε αναχαιτίζει την αναχώρησή της αλλ' ούτε και αναχαιτίζει την παραμονή της).»*

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 76:

«Επειδή υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος -εις μεμονωμένες περιπτώσεις- απροσεξίας, λάθους ή ασεβείας προς το γεγονός του θανάτου (αφού ο θάνατος δεν έχει σημασία, είχατε πει, α.Μ!), η Εκκλησία, μαζί με την πλειοψηφία του ιατρικού και του νοσηλευτικού κόσμου και των αρμοδίων κοινωνικών φορέων, απαιτεί την εξασφάλισιν της ακριβούς(μα δεν είναι αυτό σχολαστικισμός, όπως αλλού μας κατηγορείτε, α.Μ.)τηρήσεως των διεθνώς αποδεκτών κριτηρίων διαγνώσεως του εγκεφαλικού θανάτου.»

ΕΝΣΤΑΣΗ αρ. 77:

«Τα κριτήρια του εγκεφαλικού θανάτου δεν είναι επαρκή, αν είναι μόνον κλινικά. Πρέπει να προστεθούν και εργαστηριακά (αξονική τομογραφία και ηλεκτροεγκεφαλογράφημα), ώστε να επιβεβαιωθεί, κατά το δυνατόν, ουχί μόνον η παύσις των λειτουργιών του εγκεφαλικού στελέχους, αλλά και του φλοιού. Όπου δεν υπάρχει εμφανής αιτία εγκεφαλικής βλάβης πρέπει να επαναλαμβάνονται αι εξετάσεις δια μεγαλύτεραν επιβεβαιώσιν, ακόμη και αν η τοιαύτη καθυστέρησις οδηγεί εις απώλειαν των οργάνων (αν καταστούν μη μεταμοσχεύσιμα είναι η μόνη απόδειξις ότι απέθανε).»(μα, αν είναι να σωθεί μια ζωή, δεν έχει σημασία η προσφορά μιας άλλης, μας είχατε πει).

(σ.σ. Μετά από όλα αυτά τί να πω; Με άφησε εμβρόντητο ο άγιος Μεσογαίας. Τέσσερα πράγματα μόνον θα πω: **1^ο. ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ, 2^ο. ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ, 3^ο. ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΟΣ και 4^ο. ΠΛΑΝΗ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ⁴⁴).**

ΜΕ ΠΟΝΟ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ:

Ο π. Παΐσιος ο Αγιορείτης, έχοντας υπόψη του κάποια πράγματα που γινόντουσαν, έλεγε: “Μου έρχεται να πιάσω τα βουνά!” Εμείς είμαστε ήδη πάνω στα βουνά. Θέλω να πω, ότι μου έρχεται να πιάσω τις πόλεις και ν’ αρχίσω να φωνάζω με όλη την δύναμη της ψυχής μου: “Για τόνομα του Χριστού! Σταματείστε αυτό το σατανικό κακό με τις ανταλλαγές ανθρωπίνων οργάνων! Σταματείστε αυτού του είδους τις ανθρωποθυσίες πάνω στον βωμό της επιστήμης. Δώστε τέλος σ’ αυτή την κατά τα άλλα σατανική-ουμανιστική ‘ιδεολογία’ που λέει: “don’t take your organs with you to heaven; God does not need them; we need them here!”⁴⁵ (δηλ. ‘μην πάρεις τα όργανά σου μαζί σου στον ουρανό· ο Θεός δεν τα χρειάζεται τα χρειαζόμαστε εμείς εδώ’). Με άλλα λόγια, “δήλωσε κι εσύ δυνητικός δότης ή υπόγραψε κι εσύ να πάρουν τα όργανα του συγγενή σου που βρίσκεται τώρα στον αναπνευστήρα!”

Πώς εξηγούνται όλ’ αυτά; Γιατί αυτός ο μέγας και ενθουσιώδης αλτρούϊσμός; Πώς αυτή η άνευ προηγουμένου “έξαρση αγάπης”, μάλιστα σε μια εποχή που, κατά τον αψευδή λόγον του Κυρίου μας, “διά το πληθυνθήναι την ανομίαν υψηγείται η αγάπη των πολλών”; Πώς εξηγούνται και πώς συμβιβάζονται και τα δύο; Και απαντούμε:

“Βλέπετε μη τις υμάς πλανήση”. Ο σατανάς υποψιάστηκε ότι πλησιάζει το τέλος του και άπλωσε τα πλοκάμια του παντού..., όσους πιάσει! Αρχισε με τον τρόπο αυτό να πιάνει και τους πιστούς μας! «Σκοτώνετε, τους λέει, σκοτώνετε συνεχώς (με τις δόσεις ανθρωπίνων οργάνων) και μην ανησυχείτε· με τον τρόπο αυτό ‘μεταφυτεύεστε στον....παράδεισο!’»

“Κύριε, Κύριε επίβλεψον εξ ουρανού και ίδε και επίσκεψαι την άμπελον ταύτην και κατάρτισαι αυτήν ην εφύτευσεν η δεξιά Σου”.

⁴⁴ βλ. Ένσταση αρ. 10, υποσημείωση 10

⁴⁵ αυτό το ‘φέιγ βολάν’ το είδα ο ίδιος προσωπικά αναρτημένο στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού και έφριξα. Παντού ‘marketing’· παντού πλύση εγκεφάλου· παντού προσηλυτισμός. Από την θέση μας αυτή διαμαρτυρούμαστε και γι’ αυτή την κατά τα άλλα ανεξέλεγκτη ενέργεια του ως άνω Νοσοκομείου!

